

**KTU ARCHITEKTŪROS IR STATYBOS INSTITUTAS
KRAŠTOTVARKOS SEKTORIUS**

DARBO UŽSAKOVAS: RIETAVO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

**BENDROJO PLANO RENGIMO ETAPAS
Sprendinių konkretizavimas**

Instituto direktorius

Dr. E. Blaževičius

Direktorius
pavadootojas mokslui

Dr. R. Bliūdžius

Kraštovarkos sektoriaus
vedėjas ir darbo vadovas

Dr. L. Dringelis

KAUNAS, 2007

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO RENGĖJŲ SĄRAŠAS

Dr. Liucijus Dringelis projekto vadovas

Pagrindiniai ekspertai:

j.m.d. Dovilė Dimindavičiūtė teritorijų planavimas, kraštovarka

Inž. Antanas Burkus inžinerinė infrastruktūra

Ekspertai:

Mg. Evaldas Ramanauskas teritorijų planavimas, kraštovarka, turizmo ir rekreacijos
organizavimas

Mg. Giedrė Gudzinevičiūtė teritorijų planavimas, kraštovarka, turizmo ir rekreacijos
organizavimas

j.m.d. Nijolė Steponaitytė kultūros paveldo ir kraštovaizdžio vertinimas

Dr. Arvydas Domatas transporto organizavimas

Dr. Nerijus Jurkonis ekologija ir aplinkotyra

Dr. Romualdas Stankaitis socialinė ir ekonominė dalis

Inž. Zigmantas Kulikauskas inžinerinė infrastruktūra

Inž. Aušra Korsakienė inžinerinė infrastruktūra

TURINYS

I V A D A S	5
1.1. BENDROJO PLANO RENGIMO ETAPAI	5
1.2. BENDROJO PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	6
2. RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS IR NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS.....	7
2.1. ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖ	8
2.2. MIŠKŲ ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖ	11
2.3. KONSERVACINĖS PASKIRTIES ŽEMĖ	13
2.4. VANDENS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖ	14
2.5. KITOS PASKIRTIES ŽEMĖ	15
2.6. VISUOMENĖS POREIKIAMS REZERVUOJAMOS TERITORIJOS.....	19
3. RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS URBANISTINĖS SISTEMOS PLĖTOJIMAS.....	24
3.1. RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS GYVENAMOSIOS VIETOVĖS.....	24
3.2. GYVENTOJŲ APTARNAVIMO CENTRAI IR GYVENAMŲJŲ VIETŲVIŲ PLĖTRA	26
4. GAMTINIS KARKASAS, SAUGOMOS TERITORIJOS IR BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ, NAUDINGOSIOS IŠKASENOS	27
4.1. GAMTINIS KARKASAS	27
4.2. SAUGOMOS TERITORIJOS	28
4.2.1. Draustiniai ir „Natura 2000“ teritorijos.....	28
4.2.2. Siūlomi įteisinti gamtos paveldo objektai bei saugomos teritorijos.....	30
4.3. BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS APSAUGA	31
4.4. NAUDINGOSIOS IŠKASENOS	31
5. KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ TVARKYMAS	33
5.1. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ TINKLO DIFERENCIACIJA IR PANAUDOJIMO GALIMYBĖS 33	
5.2. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ APSAUGOS IR PANAUDOJIMO NUOSTATOS	36
5.3. SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO PRIORITETAI.....	37
6. EKONOMINĖS IR REKREACINĖS APLINKOS PLĖTOJIMO GALIMYBĖS.....	38
6.1. ŽEMĖS ŪKIO GAMYBA.....	38
6.2. VERSLAS IR PRAMONĖ	41
6.3. TURIZMO PLĖTOJIMAS	42
6.4. REKREACINĖS TERITORIJOS	43
7. SOCIALINĖS IR KULTŪRINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS.....	45
7.1. DEMOGRAFINĖ PADĖTIS.....	45
7.2. BŪSTAS	46
7.3. SVEIKATOS PRIEŽIŪRA.....	46
7.4. SOCIALINĖ RŪPYBA	47
7.5. KULTŪRA	48
7.6. ŠVIETIMAS	50
8. TECHNINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS.....	52
8.1. SUSISIEKIMO SISTEMA	52
8.1.1. Susisiekimo komunikacijų išvystymas ir įvertinimas	52
8.1.2. Keliai.....	53

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

8.2.	INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	55
8.2.1.	Vandens tiekimas	55
8.2.2.	Lietaus nuotekynė.....	56
8.2.3.	Gamtinių dujų tiekimas	56
8.2.4.	Telekomunikacijos ir ryšiai.....	57
8.2.5.	Šilumos tiekimas	57
8.2.6.	Elektros energijos tiekimas.....	58
8.2.7.	Atliekų tvarkymas.....	60
9.	CIVILINĖ SAUGA RIETAVO SAVIVALDYBĖJE.....	62
9.1.	CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO SISTEMA LIETUVOS RESPUBLIKOJE	62
9.2.	CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO SISTEMA RIETAVO SAVIVALDYBĖJE	62
10.	BENDROJO PLANO BRĖŽINIAI	68

ĮVADAS

Rietavo savivaldybės Taryba 2004 m. gruodžio 2 d. priėmė sprendimą Nr. T1-212 „Dėl Rietavo savivaldybės bendrojo plano rengimo“. Bendrojo plano organizatorius yra Rietavo savivaldybės administracijos direktorius.

Bendrojo plano rengėju, laimėjus viešą konkursą, tapo KTU Architektūros ir statybos institutas (2006 m. gruodžio 8 d. sutartis Nr. 06-78/R8-226). Rietavo miesto bendrojo plano vadovas yra KTU Architektūros ir statybos instituto Kraštotvarkos sektoriaus vedėjas dr. Liucijus Dringelis, pagrindiniai ekspertai yra inž. Antanas Burkus ir j.m.d. Dovilė Dimindavičiūtė. Kiti ekspertai yra G. Gudzinevičiūtė, E. Ramanauskas, dr. A. Domatas, dr. N. Jurkonis, arch. N. Steponaitytė, dr. R. Stankaitis ir kiti.

Rietavo savivaldybės bendrasis planas rengiamas pagal *LR Teritorijų planavimo įstatymą* („Valstybės žinios“, 1995, Nr.107-2391) ir *Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklės* („Valstybės žinios“, 2007, Nr. 73-2917), o taip pat kitus Lietuvos Respublikos įstatymus bei teisinius aktus.

Savivaldybės teritorijos bendrasis planas yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijos specifiką ir išskeltus planavimo uždavinius, nustatyta planuojamos teritorijos vystymo erdvinė koncepcija ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principai

1.1. Bendrojo plano rengimo etapai

Pagal „Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklės“ (Valstybės žinios, 2007-07-03, Nr. 73-2917) savivaldybės bendrojo plano rengimas susideda iš šių etapų:

- 1) parengiamojo,
- 2) teritorijų planavimo dokumento rengimo,
- 3) sprendinių pasekmių vertinimo,
- 4) baigiamojo.

Parengiamajame etape buvo atlikta:

1. Surinkti pradiniai planavimo duomenys (planavimo sąlygos, bendrųjų planų rengimo darbų programos, techniniai reikalavimai ir kt.).
2. Paruoštos bendrojo plano rengimo užduotys.
3. Sukaupta atliktų teritorijų planavimo darbų bei inžinerinės infrastruktūros projektų medžiaga.
4. Gauta informacija apie kultūros bei gamtos paveldą ir kt.

Taip pat įvykdyti kiti reikalavimai, nustatyti parengiamajam etapui pagal „Savivaldybės teritorijos bendrųjų planų rengimo taisyklės“.

Teritorijų planavimo dokumento rengimo etapas susideda iš atskirų stadijų: esamos būklės analizės, koncepcijos rengimo ir sprendinių konkretizavimo. Esamos būklės analizės stadijoje buvo atliktas svarbiausių aplinkos fizinių, socialinių bei ekonominių komponentų bei ryšių tarp jų vertinimas.

Rietavo savivaldybės bendrojo plano koncepcijos rengimo stadijoje atlikta:

- 1) teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymosi principai;
- 2) teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai;
- 3) teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai.

Taip pat koncepcijos stadijoje buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrajame plane iki 2017 m. sprendinių konkretizavimo stadijoje yra išspręsti šie bendrojo plano kompetencijai priskirti uždaviniai:

- 1) teritorijos funkcinis zonavimas;
- 2) urbanistinio karkaso konkretizavimo ir teritorijos urbanistinės sistemos plėtojimo, gyvenamųjų vietovių tinklo ir konkrečių urbanistinių centrų vystymo nustatymas;

- 3) miškų, kraštovaizdžio tvarkymo zonų nustatymas, pažymimos kultūros paveldo objektų ribos, jei jos nustatytos kultūros paveldo objektų specialiaisiais planais;
- 4) gamtinio karkaso formavimas savivaldybės teritorijoje, ekologinės apsaugos zonų plėtojimas, biologinės įvairovės apsaugos zonų nustatymas;
- 5) rekreacinės, pramonės, verslo, turizmo ir kitos paskirties teritorijų plėtojimo galimybių nustatymas;
- 6) techninės, socialinės, kultūrinės infrastruktūros savivaldybės teritorijoje vystymas;
- 7) vyraujančio pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties būdo, darančio įtaką pažymėtos teritorijos plėtrai, nustatymas.

Rengiami šie bendrojo plano brėžiniai:

- 1) žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000);
- 2) teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000);
- 3) rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000);
- 4) miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000);

1.2. Bendrojo plano tikslai ir uždaviniai

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo tikslas bei uždaviniai nustatyti bendrojo plano rengimo darbų programoje, patvirtintoje Rietavo savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. AV-538.

Bendrojo plano rengimo tikslas yra užtikrinti Rietavo savivaldybės teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikės strategijos reguliavimą, parengiant pagrindinius planavimo dokumentus.

Rietavo savivaldybės bendrojo plano uždaviniai yra:

- Suformuoti Rietavo savivaldybės teritorijos vystymo koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus.
- Tobulinti Rietavo savivaldybės teritorijos erdvinę struktūrą, vystyti jos urbanistinę sistemą.
- Formuoti miškų ir želdynų sistemas, numatyti užstatytų teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones.
- Nustatyti priemones, užtikrinančias racionalų gamtos išteklių naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros vertybes.
- Plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą.
- Rezervuoti teritorijas visuomenės poreikiams reikalingų objektų plėtrai.
- Nustatyti pagrindines tikslines žemės naudojimo paskirtis.
- Atlikti teritorijos funkcinių zonavimą.

2. RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS IR NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS

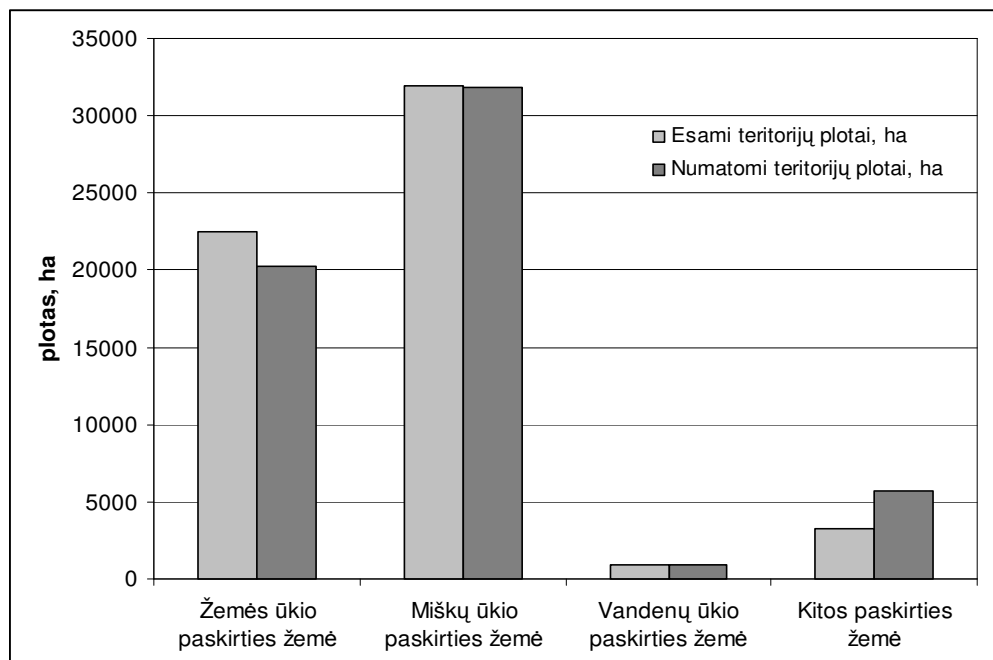
Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje Rietavo savivaldybės teritorija skirstoma pagal vyraujančią tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Tie plotai, kuriuose nenumatoma žemės paskirties keitimo, ir toliau naudojami pagal anksčiau nustatytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį (kaip ji įrašyta žemės sklypų kadaastro duomenyse). Jei bendrajame plane numatyta keisti teritorijų žemės naudojimo paskirtį, ji turi būti nurodoma išduodant planavimo sąlygas šių teritorijų specialiuųjų ar detaliųjų planų rengimui. Urbanistinės plėtros teritorijose jų panaudojimas ne žemės ūkio ar miškų ūkio veiklai bus galimas parengus detaliuosius planus.

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo pradžioje, žemės ūkio paskirties žemės užėmė 37 %, miškų ūkio paskirties žemė — 51 %, vandenys — 1,53 %, kitos paskirties žemė — 10,47 %.

1 lentelė. Rietavo savivaldybės teritorijų plotai.

Esamos ir suplanuotos teritorijos	Esami teritorijų plotai		Pokytis, ha	Numatomi teritorijų plotai, ha	
	ha	proc.		ha	proc.
Bendras Rietavo savivaldybės teritorijos plotas	58571	100,00	-	58571	100,00
Žemės ūkio paskirties žemė	22493	38,27	-2230	20203	34,49
Miškų ūkio paskirties žemė	31977	54,58	-130	31846	54,37
Vandenų ūkio paskirties žemė	897	1,53	-	897	1,53
Konservacinės paskirties žemė (apytikriai)	15	0,03	-	15	0,03
Kitos paskirties žemė*	3276	5,59	2390	5696	9,72

* Pastaba: tame tarpe planuojama, kad stambių pramonės įmonių teritorijos užims 407 ha, pramonės-komercijos įmonių teritorijos — 446 ha, kitos gyvenamosios teritorijos — 2240 ha.

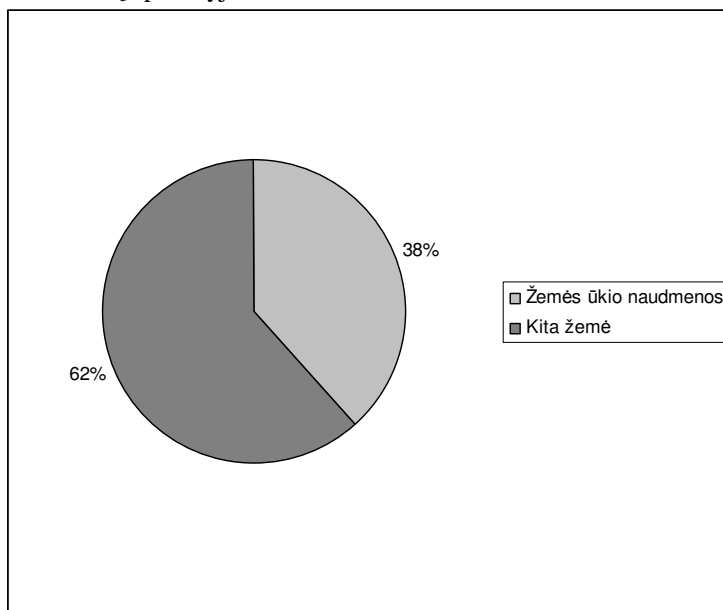

1 pav. Rietavo savivaldybės skirtingos paskirties teritorijų esami ir suplanuoti plotai.

2.1. Žemės ūkio paskirties žemė

2006 m. Statistikos departamento prie LRV duomenimis Rietavo savivaldybėje kaimo vietovėje gyveno net 62,1 proc. visų savivaldybės gyventojų, kai tuo tarpu šalyje — 37,9 proc. Taigi Rietavo savivaldybė gali būti priskiriama prie kaimiškų savivaldybių.

Bendras Rietavo savivaldybės teritorijos plotas yra 58571 ha, 2006 m iš šio ploto 22493 ha. buvo žemės ūkio naudmenos. 2006 m. pradžioje vienam kaimo gyventojui Rietavo savivaldybėje vidutiniškai teko 3,5 ha žemės ūkio naudmenų, iš jų 2,7 ha ariamosios žemės, kai visoje šalyje atitinkamai 3,1 ir 2,6 ha, Telšių apskrityje — 3,2 ir 2,6 ha.

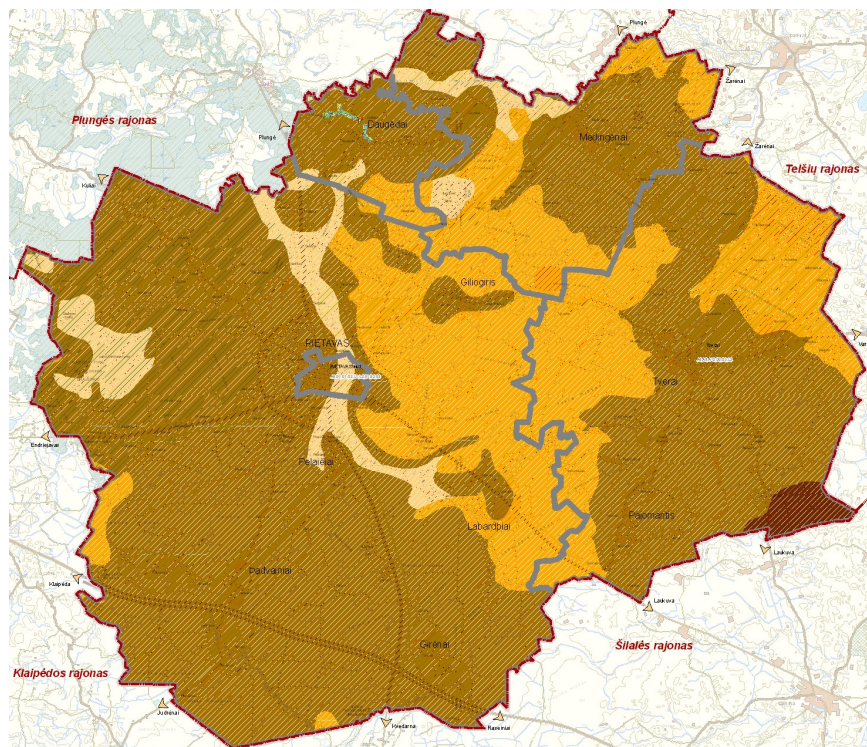
2 pav. Žemės ūkio naudmenų dalis Rietavo savivaldybėje.

Didžiąją savivaldybės teritorijos dalį sudaro tausojančio žemės ūkio ir miškų ūkio teritorija. Valstybinio žemėtvarkos instituto duomenimis mažo našumo iki 32 balų žemių Rietavo savivaldybėje yra 8 092,61 ha arba 36,0 % nuo bendro žemės ūkio naudmenų ploto. Kalvotų žemių yra 126,09 ha arba 0,6 % nuo bendro žemės ūkio naudmenų ploto. Vyraujantys Rietavo savivaldybės dirvožemiai – velėniniai jauriniai glėjiški lengvi priemoliai. Šiaurvakarinėje ir pietinėje dalyse daugiau velėninių jaurinių vidutiniškai nujaurėjusių lengvų priemolių, o šiaurrytinėje, kalvotesnėje savivaldybės dalyje išplitę velėniniai jauriniai vidutiniškai nujaurėję lengvi priemoliai ir smulkūs smėliai.

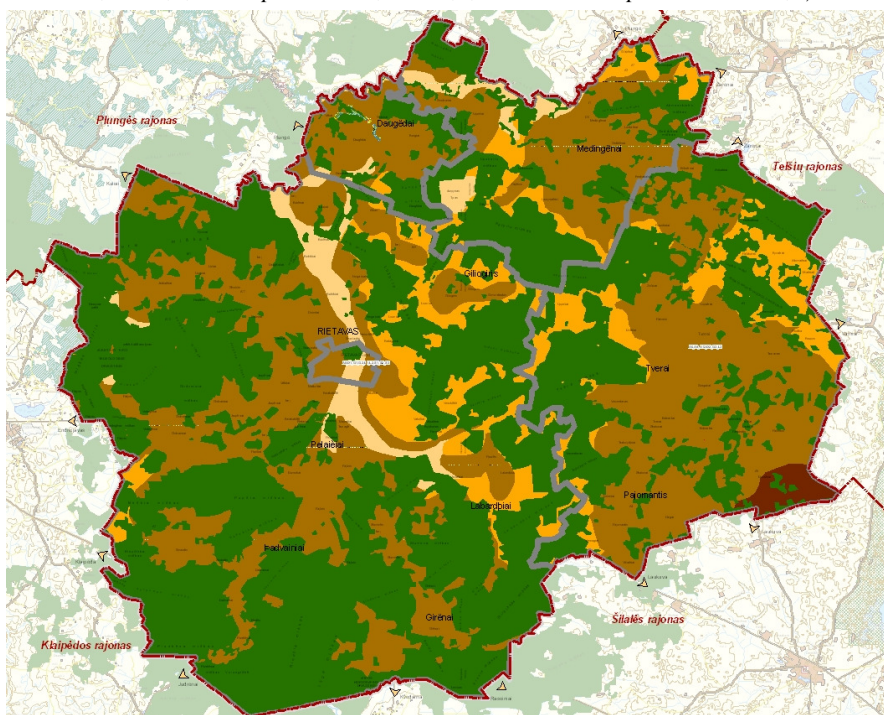
2 lentelė. Rietavo savivaldybės žemės našumas.

Našumas	Plotas, ha	Išsidėstymas savivaldybės teritorijoje
Iki 27,0	3108,3	Apima Aukštojo Tyro draustinį, Minijos upės slėnį, Tyro durpyną ir dalį Jūros upės slėnio
27,1—35,0	15058,9	Apima beveik visą centrinę savivaldybės dalį ir rytinį jos pakraštį
35,1—45,0	39891,9	Sudaro didžiausią dalį savivaldybėje. Apima visą vakarinę savivaldybės dalį iki Rietavo miesto, beveik visą Daugėdų seniūniją, dalį Medingėnų ir Tverų seniūnijų
Daugiau nei 45,1	504,4	Tik vienas toks plotas visoje savivaldybės teritorijoje, jos pietrytinėje dalyje
Iš viso	58563,5	

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

3 pav. Rietavo savivaldybės žemių našumas (šviesiausia spalva — našumo balas iki 27,0, geltona spalva — 27,1—35,0, ruda spalva — 35,1—45,0, tamsiai ruda spalva — virš 45,1).

4 pav. Rietavo savivaldybės miškai ir žemės ūkio naudmenų plotai su našumo balais (žr. reikšmes ankstesniame paveiksle).

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Rietavo savivaldybės miškai dengia didumą vakarinėje dalyje esančio gana našaus dirvožemio (35,1—45,0 našumo balas). Prastesnį dirvožemį (27,1—35,0 našumo) centrinėje savivaldybės dalyje taip pat beveik dengia miškai. Tačiau savivaldybės teritorijoje dar lieka pakankamai daug našių žemės plotų, naudojamų žemės ūkyje.

Antropogeninės apkrovos jautrumo požiūriu Rietavo savivaldybės teritorija vidutiniškai jautri (jautrumas 19 – 22 balai). Pietinėje savivaldybės dalyje dominuoja santykinai nejautrios (iki 1 balo) topologinės geosistemos, kuriose galimas ūkinės veiklos intensyvinimas.

Melioracijos kadastro centrinio duomenų banko suvestiniais 2004 sausio 1 d. duomenimis Rietavo savivaldybėje sausinamos žemės plotas buvo 26 716,40 ha, iš to skaičiaus sausinimas drenažu — 18 568,90 ha.

Rietavo savivaldybės teritorijos bendroju planu nustatomos tikslinės žemės naudojimo paskirtys bei naudojimo būdai (teritorijų naudojimo reglamentas) pagal *Žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdų ir pobūdžių specifikaciją* (Valstybės žinios, 2005-03-31, Nr. 41-1317) ir *Želdynų įstatymą*, įsigaliosiantį nuo 2008-01-01. Teritorijos naudojimo pobūdis bendrajame plane nustatomas tik tada, kai jo turinys įtakoja nustatomo teritorijos tvarkymo reglamento reikalavimus.

Žemės ūkio paskirties žemės naudojimo reglamentavimas (naudojimo būdai ir pobūdžiai) pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

3 lentelė. Žemės ūkio paskirties žemės reglamentavimas (galimi naudojimo būdai).

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indeksas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
1.	Žemės ūkio paskirties žemė		tp1	Z	
1.1.	Mėgėjiškų sodų žemės sklypai ir sodininkų bendrijų bendro naudojimo		tp1	Z1	Mėgėjiškai sodininkystei skirta, pagal teritorijų planavimo dokumentus suformuota teritorija, suskirstyta į individualius sodo sklypus ir bendro naudojimo žemę
1.1.1		Mėgėjiškų sodų sklypų	tp1	Z1.1	Žemės sklypai, pagal Sodininkų bendrijų įstatymą priskirti mėgėjiško sodo sklypams, kuriuose fiziniai asmenys (sodininkai) užsiima mėgėjiška sodininkyste
1.1.2		Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo	tp1	Z1.2	Žemės sklypai, kuriuos naudoja sodininkų bendrijos joms priklausančių bendrojo naudojimo pastatų ir įrenginių statybai bei eksploatacijai, taip pat rekreacijai ir kitoms bendroms reikmėms
1.2	Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių		tp1	Z2	Žemės sklypai, kuriuos naudoja specializuota žemės ūkio veikla užsiimantys ūkiai
1.2.1		Tvenkinių žuvininkystės ūkių	tp1	Z2.1	Žemės sklypai, kuriuos naudoja ūkiai, teisės aktų nustatyta tvarka užsiimantys žuvų veisimu, auginimu ir žvejyba žuvininkystės tvenkiniuose
1.2.2		Specializuotų augalininkystės ar gyvulininkystės ūkių	tp1	Z2.2	Žemės sklypai, kuriuos naudoja ūkiai, specializuoti tam tikros rūšies augalininkystės ar gyvulininkystės produkcijos gamybai ir ne mažiau kaip 50 proc. visos jų gaminamos prekinės produkcijos sudaro specializacijos krypties produkcija

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

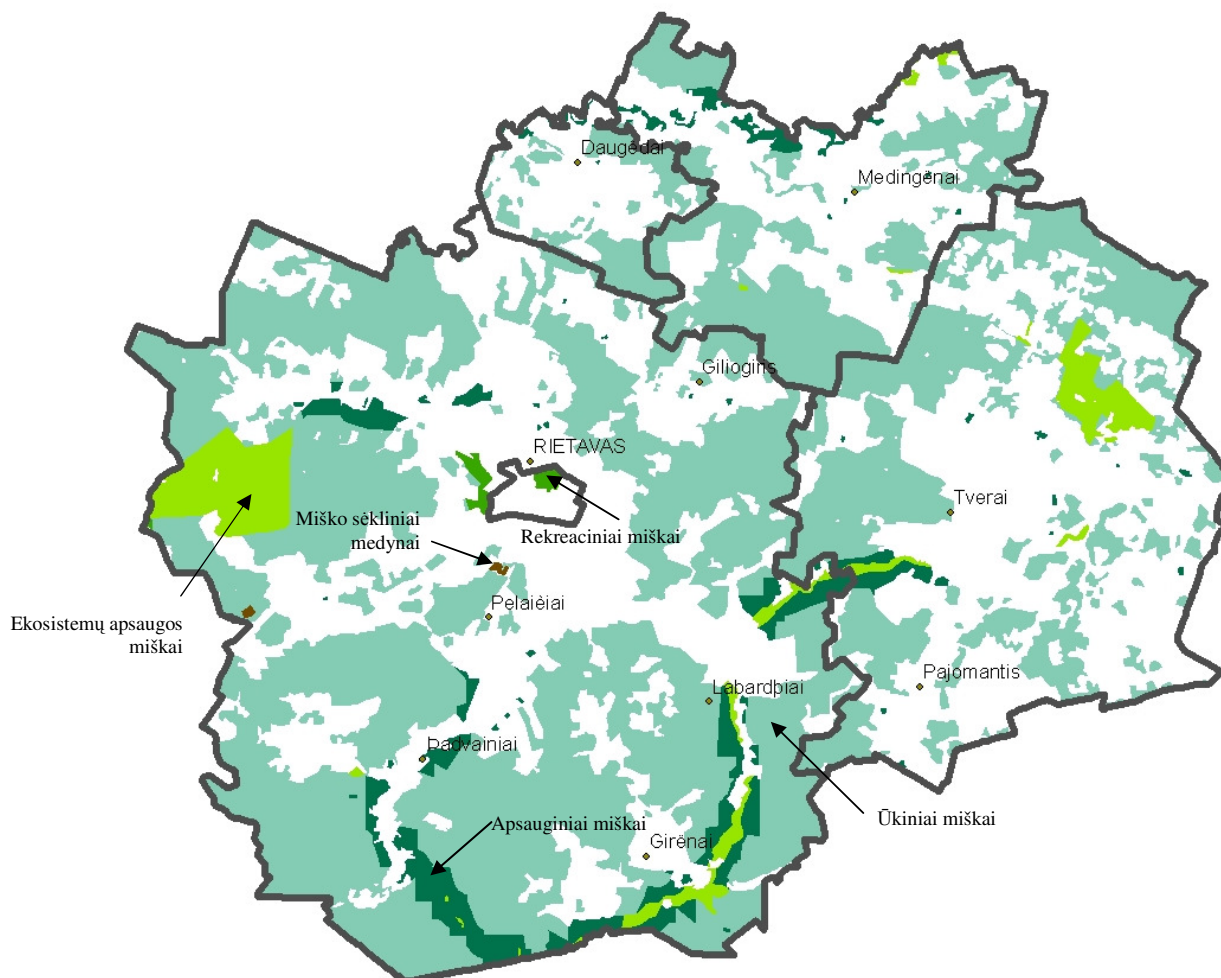
Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indeksas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
1.3	Rekreacinio naudojimo žemės sklypai		tp1	Z3	Žemės ūkio paskirties žemės sklypai, naudojami statinių kaimo turizmo paslaugoms teikti, statybai ar rekonstrukcijai
1.4	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai		tp1	Z4	Kiti žemės sklypai, kuriuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio, maisto produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galima tik ūkininkų sodybų bei žemės ūkio veiklai reikalingų ūkinių pastatų statyba ar rekonstrukcija

2.2. Miškų ūkio paskirties žemė

Miškininkystės plėtra savivaldybėje ypač svarbi jau vien dėl to, jog Rietavo savivaldybė pasižymi labai dideliu miškingumu, o žemės našumas joje yra neaukštas. Esamas miškų plotas — 31976 ha, savivaldybės teritorijos miškingumas — 53,3 % (2006 m. Statistikos departamento duomenys). Rietavo savivaldybėje prioritetas turėtų būti teikiamas intensyviai miškų ūkiui. Miškų ūkio paskirties žemė užima didžiausius plotus Rietavo savivaldybėje tarp visų kitų naudojimo paskirčių. Miškų plotai pasiskirstę gana tolygiai visoje savivaldybės teritorijoje, juos skiria siauresnės žemės ūkio paskirties teritorijos.

4 lentelė. Rietavo savivaldybės miškų grupės.

Miškų grupės	Plotas, ha	Išsidėstymas
Ekosistemų apsaugos miškai	1783,3	Apima Aukštojo Tyro draust., Ruškio kraštovaizdžio draust., Minijos pakrantę
Rekreaciniai miškai	131,6	Apima Rietavo dvaro parką ir miško parką Sauslaukyje bei Vakariniėje savivaldybės dalyje, prie pat jos ribos esantį nedidelį miškelį (prie pat Aukštojo Tyro draust.) Iš viso tik 3 tokie miškų plotai visoje savivaldybėje
Apsauginiai miškai	2101,9	Plotai išsidėstę daugiausiai apie Miniją, Aitrą ir Jūrą
Ūkiniai miškai	27938,6	-
Miško sėkliniai medynai	20,7	Yra tik du plotai — prie Pelaičių ir į vakarus nuo jų prie savivaldybės ribos
Iš viso	31976,1	

5 pav. Rietavo savivaldybės miškų grupės.

Valstybinis žemėtvarkos institutas 2004 m. parengė Rietavo savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą (Žemės ūkio ministerijos užsakymu). Šioje schemoje parodyti plotai, kuriuose leidžiama įveisti miškus bei plotai, kur įveisimas draudžiamas (kultūros vertybių teritorijos, jų vizualinės apsaugos zonos, naudingų iškasenų telkiniai, natūralios pievos ir ganyklos). Bendras numatomas įveisti miškų plotas — 5 791ha. Esamas savivaldybės teritorijos miškingumas — 53,3 %. Įveikus naujai suprojektuotus miškus, teritorijos miškingumas padidėtų 9,9 % ir būtų 58,6 %.

Plečiamų miškų paskirtis bus dvejopa: iš vienos pusės tai agrarinį kraštovaizdį pajvairinantys žali plotai, iš kitos—žemės ūkio žemes nuo erozijos saugančios želdinių juostos. Dalis naujai pasodintų miškų įgaus ir rekreacinę funkciją. Daugumoje Rietavo savivaldybės dalių miškų plotai išliks be žymesnių pasikeitimų, tačiau didėjant urbanizacijos laipsniui, ypač Rietavo seniūnijoje, valstybiniams miškams teks suteikti rekreacinių miškų statusą ir mažinti jų panaudojimą pramoninei-ūkinei veiklai vystyti.

Taigi pagrindinės veiklos kryptys:

- Daugiatikslių ir miško išteklių tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonominės, socialinės ir ekologiškų miškų funkcijas.
- Savivaldybės miškingumo didinimas, konsoliduojant miškų teritorijas, užveisiant naujas apsauginių ir rekreacinių miškų grupes.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

- Biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas ir miškų rekreacinio potencialo didinimas.

Rietavo savivaldybėje privatūs miškai sudaro apie pusę visų miškų. Miškuose išskirta ir nemaža kertinių miško buveinių (žr. skyrelį „Saugomos teritorijos“).

Miškų ūkio paskirties žemė tvarkoma pagal parengtus miškotvarkos projektus.

5 lentelė. Miškų ūkio paskirties žemės reglamentavimas (galimi naudojimo būdai ir pobūdžiai).

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
2.	Miškų ūkio paskirties žemė		tp2	M	
2.1	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai		tp2	M1	Telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių, miško genetinių, kraštovaizdžio draustinių miškai, kitų draustinių dalyse, kuriose saugomos biologinės vertybės, esantys miškai, saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų, buveinių ir gamtos išteklių miškai, Baltijos jūros ir Kuršių marių pakrančių miškai ir priešeroziniai miškai
2.2	Rekreacinių miškų sklypai		tp2	M2	Rekreaciniai miškai (miško parkai, miesto miškai, valstybinių parkų rekreaciniai miško sklypai ir kiti miškai, naudojami gyventojų poilsiui)
2.3	Apsauginių miškų sklypai		tp2	M3	Geologinių, geomorfologinių, hidrologinių, kultūrinių ir kraštovaizdžio draustinių, kuriuose nėra biologinių vertybių, miškai, valstybinių parkų apsauginių zonų miškai, valstybinių rezervatų ir valstybinių parkų apsaugos zonų miškai, gamyklų sanitarinių zonų miškai, kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai, laukų apsauginiai miškai, miško sėkliniai medynai ir vandens telkinių apsaugos zonų miškai
2.4	Ūkinių miškų sklypai		tp2	M4	Kiti miškų ūkio paskirties žemės sklypai

2.3. Konservacinės paskirties žemė

Konservacinės paskirties žemei priskiriama gamtinių rezervatų žemės sklypai ir kultūros paveldo objektų žemės sklypai. Gamtinių rezervatų Rietavo savivaldybėje nėra. Kultūros paveldo objektų teritorijos yra apžvelgtos skyriuje „Kultūros paveldo vertybių tvarkymas“.

6 lentelė. Konservacinės paskirties žemės reglamentavimas (galimi naudojimo būdai ir pobūdžiai).

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
3.	Konservacinės paskirties žemė		tp3	C	
3.1	Gamtinių rezervatų žemės sklypai		nr0	C1	Žemės sklypai, įeinantys tiek į valstybinius rezervatus ir rezervatines apyrbes, tiek į valstybinių parkų ar biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų rezervatus, gamtos paveldo objektus, kuriuose draudžiama ūkinė veikla
3.1.1		Griežtos apsaugos	nr0	C1.1	Žemės sklypai, kuriuose draudžiamas natūralių gamtinių procesų reguliavimas ir ūkinė veikla, išskyrus gaisrų gesinimą, teisės aktuose nustatytas biologines ir profilaktines miškų sanitarinės apsaugos priemones, kvartalinių linijų ir esamų kelių priežiūrą bei kitus teritorijų planavimo dokumentuose numatytus tvarkymo darbus

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
3.1.2		Reguliuojamos apsaugos	nr0	C1.2	Žemės sklypai, kuriuose draudžiama naudoti gamtos išteklius ir vykdyti kitą ūkinę veiklą, išskyrus gaisrų gesinimą, teisės aktuose nustatytas biologines ir profilaktines miškų sanitarines apsaugos priemones, kvartalinių linijų ir esamų kelių priežiūrą, planavimo dokumentuose numatytus gamtinių ekosistemų atkūrimo ir formavimo priemones, ugdomuosius kirtimus bei kitus teritorijų planavimo dokumentuose numatytus tvarkymo darbus
3.2	Kultūros paveldo objektų žemės sklypai		kv1	C2	Saugomų kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijose suformuoti žemės sklypai, kuriems nustatomos šių sklypų ir kitų nekilnojamųjų daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos

2.4. Vandens ūkio paskirties žemė

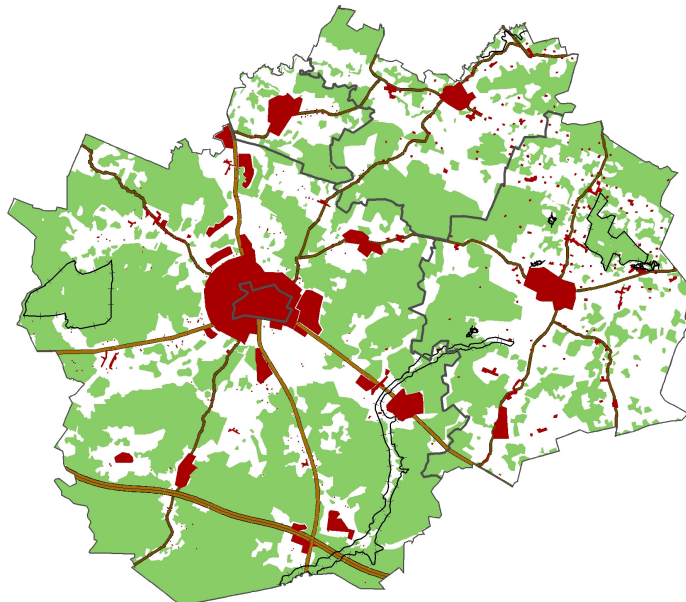
Rietavo savivaldybėje nėra didelių vandens telkinių, šios paskirties žemės užima labai mažą savivaldybės teritorijos dalį. Svarbiausios upės yra Jūra ir Minija. Tačiau rekreaciniu požiūriu yra labai svarbūs dirbtiniai vandens telkiniai — tik prie jų įmanomas savivaldybės gyventojų poilsis prie vandens. 2.6 skyriuje pateikiamas visuomenės poreikiams rezervuojamų teritorijų sąrašas, tarp jų yra ir rekreaciniams poreikiams tenkinti tvenkiniai bei paplūdimiai prie jų.

7 lentelė. Vandens ūkio paskirties žemės reglamentavimas (galimi naudojimo būdai).

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
4.	Vandens ūkio paskirties žemė	tp4	H	
4.1	Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai	tp4	H1	Vandens telkiniai, naudojami vidaus vandens keliams, hidrotechnikos statinių statybai, verslinei žvejybai (išskyrus priskirtus žuvininkystės tvenkiniams), vandens paėmimui (geriamojo ar gamybinio vandens ruošimui) ir nuotekų išleidimui
4.2	Rekreaciniai vandens telkiniai	tp4	H2	Vandens telkiniai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka naudojami plaukiojimo priemonėms, mėgėjiškai žūklei, vandens sportui, poilsiui, turizmui
4.3	Ekosistemas saugantys vandens telkiniai	tp4	H3	Ekosistemas saugantys vandens telkiniai, esantys saugomose teritorijose, kurių funkcijos susiję su ekosistemų apsauga
4.4	Bendrojo naudojimo vandens telkiniai	tp4	H4	Kiti vandens ūkio paskirties žemės sklypai

2.5. Kitos paskirties žemė

Kitos paskirties žemei priklauso gyvenamųjų vietovių teritorijos. Jos aprašytos skyriuje „Rietavo savivaldybės teritorijos urbanistinės sistemos plėtojimas“ ir užima didžiausią plotą iš kitos paskirties žemės naudojimo būdų. Taip pat kitai paskirčiai priklauso ir keliai — apie juos parašyta skyrelyje „Susisiekimo sistema“. Teritorijos, kurias siūloma panaudoti rekreacijai, aprašytos 6.3 skyriuje.

6 pav. Esamos ir planuojamos užstatyti teritorijos Rietavo savivaldybėje (pažymėta raudona spalva).

Pramonės ir verslo bei paslaugų objektų statyba numatoma tose pačiose gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijose.

Kitos paskirties žemei priskiriamos ir naudingųjų iškasenų teritorijos bei sąvartynai. Sąvartynas Rietavo savivaldybėje yra tik vienas ir jį numatyta uždaryti.

Iš naudingųjų iškasenų, savivaldybės teritorijoje randama žvyro, smėlio, durpių. Šiuo metu ne visi telkiniai eksploatuojami. Toks durpynas kaip Aukštasis tyras, negali būti eksploatuojamas, kadangi tai saugoma teritorija, priklausanti „Natura 2000“ tinklui. Kitos iškasenos turi būti eksploatuojamos, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos įstatymuose ir pasibaigus eksploatacijos laikui, atitinkamai rekultivuojamos jų teritorijos.

Teritorija kitos paskirties objektų statybai (urbanizuotų teritorijų plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai) gali būti parinkta ir projektuojama tik bendrajame plane nurodytose vietose, išskyrus nedidelius žemės sklypus, kurie negali būti išreikšti pagrindinio brėžinio mastelyje (t.y. mažesnius kaip 5–10 ha).

8 lentelė. Kitos paskirties žemės reglamentavimas (galimi naudojimo būdai ir pobūdžiai).

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
5.	Kitos paskirties žemė		tp5		
5.1	Gyvenamosios teritorijos		tp6	G	Teritorija, skirta gyvenamųjų namų statybai
5.1.1		Mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos	tp6	G1	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti vieno ar trijų aukštų gyvenamieji namai ir jų priklausiniai
5.1.2		Daugiaaukščių ir aukštybinių gyvenamųjų namų statybos	tp6	G2	Žemės sklypai, kuriuose esami arba numatomi statyti gyvenamieji namai virš 3 aukštų

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
5.2	Visuomeninės paskirties teritorijos		tp7	V	Teritorija, skirta valstybės ir savivaldybės institucijoms, kitoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms, tradicinėms religinėms bendruomenėms ir bendrijoms
5.2.1		Administracinių pastatų statybos	tp7	V1	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų pastatai
5.2.2		Religinių bendruomenių pastatų statybos	tp7	V2	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti bažnyčių, vienuolynų ir kiti religinių bendruomenių pastatai
5.2.3		Mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos	tp7	V3	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti mokslo, mokymo ir bendrojo lavinimo mokyklų, gimnazijų, specialiųjų mokyklų, aukštesniųjų mokyklų, kolegijų, aukštųjų mokyklų ir kitų mokymo įstaigų pastatai, bibliotekų, kultūros centrų, muziejų ir kitų kultūros įstaigų pastatai, sporto kompleksų, ligoninių, greitosios pagalbos stočių, poliklinikų, sanatorijų, reabilitacijos centrų ir kitų sveikatos įstaigų pastatai
5.2.4		Rekreacinių miškų	tp7	V4	Rekreaciniai miškai, skirti viešajam naudojimui
5.3	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos		tp8	P	Teritorija, skirta pramonės ir gamybos įmonių, sandėlių, terminalų bei kitų sandėliavimo objektų statybai
5.3.1		Pramonės ir sandėliavimo įmonių statybos	tp8	P1	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti pramonės, gamybos įmonių ir sandėlių pastatai
5.3.2		Sandėliavimo statinių statybos	tp8	P2	Žemės sklypai, kuriuose yra esami ar numatomi statyti terminalai ir kiti sandėliavimo statiniai
5.4	Komercinės paskirties objektų teritorijos		tp9	K	Teritorija, skirta prekybos, paslaugų ir pramogų statiniams statyti
5.4.1		Prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos	tp9	K1	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti prekybos įmonių (maisto ir kitų prekių pardavimo), finansų įstaigų (bankai, kredito įstaigos, investicinės bendrovės, draudimo įmonės ir kt.) pastatai, turizmo (viešbučiai, moteliai, sanatorijos, poilsio namai, kempingai), parodų kompleksų bei kitų paslaugų įmonių statiniai, stadionai, universalūs (daugiafunkciniai) sporto ir pramogų kompleksai, vandens bei sporto šakų statiniai

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
5.4.2		Laidojimo paslaugų statinių statybos	tp9	K2	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti krematoriumai, laidojimo namai ir kiti panašios paskirties statiniai
5.4.3		Degalinių ir autoservisų statinių statybos	tp9	K3	Žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti skysto ir kito kuro degalinių, autoservisų, plovyklų statiniai
5.5	Inžinerinės infrastruktūros teritorijos		tp10	I	Visų rūšių transporto ir pėsčiųjų judėjimo, inžinerinių statinių bei inžinerinių tinklų teritorijos
5.5.1		Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų statybos	tp10	I1	Žemės sklypai, kuriuose yra esamos arba numatomos statyti autobusų ir geležinkelio stotys, oro uostai ir aerodromai, jūros ir vidaus vandens uostai ir prieklauskos, automobilių saugyklos (garažai, automobilių stovėjimo aikštelės), ryšių (telekomunikacijų) linijos, inžinerinių sistemų maitinimo šaltinių statiniai ir įrenginiai (transformatorinės, boilerinės ir kiti panašios paskirties statiniai)
5.5.2		Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams	tp10	I2	Žemės sklypai, kuriuose yra esami ar numatomi keliai, gatvės, geležinkelio infrastruktūros statiniai, šilumos, naftos, dujų ar kito kuro, technologiniai vamzdynai, vandentiekio, nuotekų šalinimo, energijos bei nuotolinio ryšio (telekomunikacijų) linijos, požeminio vandens (geriamojo, gėlo, mineralinio, pramoninio ir gamybinio) vandenviečių ir kiti gavybai reikalingi įrenginiai
5.6	Atskirųjų želdynų teritorijos (iki 2008-01-01 bendro naudojimo teritorijos)		tp11	B	Teritorija, skirta bendram viešam naudojimui
5.6.1		Rekreacinės paskirties želdynai (iki 2008-01-01 urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės)	tp11	B1	Parkai, miesto ir miestelio sodai, skverai, žaliosios jungtys ir kiti poilsiui skirti želdynai;
5.6.2		Mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynai (iki 2008-01-01 urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės: kapinės, botanikos ir zoologijos sodai)	tp11	B2	Botanikos sodai, arboretumai, zoologijos sodai, etnografiniai parkai, meno ir parodų parkai, istoriniai želdynai, dendrologiniai rinkiniai, kapinės, memorialiniai parkai, kolumbariumų žemės sklypai ir kiti panašios paskirties želdynai;

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
5.6.3		Apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai	tp11	B3	Apsauginės ir ekologinės funkcijas atliekantys želdynai
5.7	Naudingųjų iškasenų teritorijos		tp12	N	Teritorijos, skirtos naudingosioms iškasenoms eksploatuoti
5.7.1		Naudingųjų iškasenų gavybos atvirų kasinių (karjerų)	tp12	N1	Žemės sklypai, naudojami naudingųjų iškasenų, slūgsančių arti žemės paviršiaus, gavybos ir kasybos atliekų įrenginiams
5.7.2		Naudingųjų iškasenų gavybos požeminių kasinių (šachtomis) ir gręžinių	tp12	N2	Žemės sklypai, kuriuose yra esami ar numatomi įrengti naudingųjų iškasenų, slūgstančių gilesniuose žemės gelmių sluoksniuose, gamybos proceso aptarnavimui ir išgautų naudingųjų iškasenų sandėliavimui
5.8	Rekreacinės teritorijos		tp13	R	Teritorijos, skirtos ilgalaikio (stacionaraus) poilsio statiniams ar statinių grupėms statyti, trumpalaikio poilsio statiniams ar statinių grupėms statyti bei kitiems laikiniams pastatams statyti, kurie reikalingi išvardintiems objektams aptarnauti, taip pat paplūdimiams ir jo infrastruktūros objektams statyti
5.8.1		Ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos	tp13	R1	Žemės sklypai, kuriuose yra arba numatoma statyti sanatorijas, poilsio namus, sveikatingumo kompleksus, motelius, kempingus, turizmo bazes, nakvynės paslaugų namus, jaunimo nakvynės namus, gelbėjimo stotis, kt.
5.8.2		Trumpalaikio poilsio statinių statybos	tp13	R2	Žemės sklypai, kuriuose yra arba numatoma įrengti stovyklavietes, poilsia vietas, paplūdimius, kt.
5.9	Teritorijos krašto apsaugos tikslams		tp14	A	Krašto apsaugos teritorija, skirta specialiems krašto apsaugos tikslams ir valstybės sienos apsaugai
5.9.1		Specialiųjų krašto apsaugos tikslų	tp14	A1	Žemės sklypai karinei infrastruktūrai (prie štabų, kareivinių, valgyklų, mokymo patalpų ir kitų statinių) poligonams, karinio mokymo teritorijoms
5.9.2		Valstybės sienos apsaugos tikslų	tp14	A2	Žemės sklypai, užimti valstybės sienos apsaugos tarnybos centrinių, teritorinių ir kitų struktūrinių padalinių pastatais (statiniais ir įrenginiais) ir skirti valstybės sienos apsaugos objektams pasienyje įrengti ir jiems eksploatuoti

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Naudojimo būdas	Naudojimo pobūdis	G kodas	Indek-sas	Teritorijos naudojimo būdo ar pobūdžio turinys
5.10	Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos		tp15	S	Atliekų saugojimo teritorijos, kuriose vykdomas neterminuotas atliekų (pavojingų, nepavojingų arba inertinių) kaupimas, laikymas neribotą laiką specialiame tam skirtame įrenginyje ar teritorijoje, siekiant jas naudoti ar šalinti, rūšiuoti surinktas atliekas pagal medžiagas, siekiant jas perdirbti ar naudoti

2.6. Visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos

Bendrajame plane nustatyti valstybinės žemės plotai, kurie naudojami arba numatomi naudoti visuomenės poreikiams ir rezervuojami šioms reikmėms — jie negalimi privatizuoti iki šiems plotams bus parengti teritorijų planavimo dokumentai, suformuojantys žemės sklypų ribas ir nustatantys žemės naudojimo paskirtį, būdą ir pobūdį.

Visuomenės poreikiams rezervuotinių teritorijų sąrašą pateikė Rietavo savivaldybė ir jos seniūnijos (žr. žemiau esančią lentelę).

9 lentelė. Visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos Rietavo savivaldybės teritorijoje.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Vieta
	Medingėnų seniūnija		
1	Priešgaisrinis tvenkinys Medingėnų k.	0,2	Medingėnų mstl.
2	Medingėnų skveras	0,09	Medingėnų mstl.
3	Artezinis gręžinys	0,23	Medingėnų mstl.
4	Bažnyčia	0,28	Medingėnų mstl.
5	Perpumpavimo stotis	0,01	Medingėnų mstl.
6	Kapinės ir jų apraštymas	1,60	Medingėnų mstl.
7	Neveikiančios Medingėnų II kapinės	0,04	Medingėnų mstl.
8	Poilsio aikštelė prie Minijos upės	0,17	Medingėnų mstl.
9	Poilsio vietė prie Minijos upės	0,20	Medingėnų mstl.
10	Artezinis gręžinys	0,05	Akmenskinės k.
11	Akmenskinės k. senkapiai	0,9	Akmenskinės k.
12	Aerodromas — lėktuvų pakilimo takas	50,0	Gedikėnų k.
13	Gedikėnų tvenkinys	1,8	Gedikėnų k.
14	Artezinis gręžinys	0,2	Gedikėnų k.
15	Rezervuojama teritorija numatoma Vandens turistų sustojimo punktui prie Minijos	~0,30	Minijos pakrantė prie Medingėnų mstl.
16	Rezervuojama teritorija želdynams ir poilsio zonai prie Minijos ties Medingėnais	~9,0	Medingėnų mstl.
17	Rezervuojama teritorija želdynams ir poilsio zonai Užpeliuose	~3,0	Užpelių k.
18	Gudaičių k. kapinės	0,18	Gudaičių k.
19	Sendvario k. kapinės	0,01	Sendvario k.
	Iš viso	68,26	
	Daugėdų seniūnija		
20	Žemės plotas Daugėdų k. valymo įrenginių rekonstrukcijai	0,3	Daugėdų mstl.
21	Žemės plotas prekyvietės įrengimui Daugėdų k.	0,4	Daugėdų mstl.
22	Daugėdų artezinis gręžinys	0,30	Daugėdų mstl.
23	Priešgaisrinis rezervuaras	0,01	Daugėdų mstl.
24	Kungių k. senkapiai	0,06	Kungių k.
25	Maro kapinaitės	0,05	Kungių k.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Vieta
26	Poilsio zona prie Daugėdų tvenkinio	0,1	Vitkų k.
27	Poilsio aikštelė prie Minijos	2,0	Gudalių k.
28	Rezervuojama teritorija želdynams ir poilsio zonai prie vandens tvenkinio Daugėduose	~20,0	Daugėdų mstl.
29	Rezervuojama teritorija stovyklavietei prie Daugėdų tvenkinio	~0,50	Vitkų k.
30	Daugėdų k. kapinės	0,09	Daugėdų apyl.
31	Gudalių k. kapinės	0,04	Gudalių k.
	Iš viso	23,85	
	Tverų seniūnija		
32	Tverų buvusi artezinio gręžinio vieta	0,5	Tverų mstl.
33	Tverų artezinis gręžinys	0,25	Tverų mstl.
34	Tverų elektros pastotė	0,5	Tverų mstl.
35	Tverų vid. Mokykla	3,32	Tverų mstl.
36	Tverų ambulatorija	0,65	Tverų mstl.
37	Tverų seniūnijos būstinė	0,18	Tverų mstl.
38	Tverų mstl. I-os kapinės	0,59	Tverų mstl.
39	Tverų mstl. II-os kapinės	0,69	Tverų mstl.
40	Tverų mstl. III-os kapinės	0,14	Tverų mstl.
41	Tverų vandens valymo įrenginiai	0,19	Tverų mstl.
42	Tverų gaisrinė	0,06	Tverų mstl.
43	Tverų naujosios kapinės	0,87	Tverų mstl.
44	Sklypas prie Tverų sen.	0,4	Tverų mstl.
45	Sklypas prie Tverų gaisrinės	0,25	Tverų mstl.
46	Sklypas Ateities g.	0,17	Tverų mstl.
47	Kanalizuotas Pilsupio upelis	0,6	Tverų mstl.
48	Nepriklausomybės atkūrimo paminklas	0,02	Tverų mstl.
49	LFŽ skl. Nr. 166 Laukuvos g.	0,25	Tverų mstl.
50	Sklypas prie varpinės	0,05	Tverų mstl.
51	Tverų mstl. aikštė	0,25	Tverų mstl.
52	Tverų mstl. kapinynas	0,2	Tverų mstl.
53	Adomaičių k. kapinės	0,17	Adomaičių k.
54	Pribitkos k. kapinės	0,17	Pribitkos k.
55	Poilsiavietė prie Natalkos ežero	0,3	Pribitkos k.
56	Patverio artezinis gręžinys	0,3	Patverio k.
57	Patverio smėlio karjeras	3	Patverio k.
58	Pikeliškės smėlio karjeras	2,5	Aušeliškės k.
59	Tauravo artezinis gręžinys	0,3	Tauravo k.
60	Tauravo priešgaisrinis tvenkinys	0,1	Tauravo k.
61	Poilsiavietė prie Ruškio ež.	0,5	Lopaičių k.
62	Poilsiavietė prie Patverio tvenkinio	0,45	Lopaičių k.
63	Lopaičių k. kapinės	0,04	Lopaičių k.
64	Menama Mindaugo sužeidimo vieta	0,05	Lopaičių k.
65	LFŽ skl. Nr. 20 prie Lopaičių pil.	0,7	Lopaičių k.
66	Lopaičių piliakalnis	2	Lopaičių k.
67	LFŽ skl. Nr. 77 (buv. dujų sand. Ter.)	0,22	Lopaičių k.
68	Lopaičių tvenkinys	15,9	Lopaičių k.
69	Gelžyčių k. kapinės	0,09	Gelžyčių k.
70	Kaupų k. I-os kapinės	0,23	Kaupų k.
71	Kaupų k. II-os kapinės	0,49	Kaupų k.
72	Kyvaičių k. kapinės	0,04	Kyvaičių k.
73	Pasklindžio k. kapinės	0,03	Pasklindžio k.
74	Pašeikio k. kapinės	0,06	Pašeikio k.
75	Rešketėnų k. kapinės	0,15	Rešketėnų k.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Vieta
76	Šiuraičių k. I-os kapinės	0,23	Šiuraičių k.
77	Šiuraičių k. II-os kapinės	0,14	Šiuraičių k.
78	Šiuraičių k. III-os kapinės	0,13	Šiuraičių k.
79	Šiuraičių piliakalnis	1,3	Šiuraičių k.
80	Vėlaičių k. kapinės	0,06	Vėlaičių k.
81	Zorūbų k. kapinės	0,02	Zorūbų k.
82	Zorūbelių draustinis	9	Tverų sen.
83	Žilaičių k. kapinės	0,04	Žilaičių k.
84	Žydų žudynių vieta	0,02	Sungailių k.
85	Taukolydžių smėlio karjeras	0,6	Taukolydžių k.
86	Žeberių arteinis grėžinys	0,2	Žeberių k.
87	Eidinininkų k. kapinės	0,32	Eidinininkų k.
88	Dalgų k. kapinės	0,25	Dalgų k.
89	Skaborų k. kapinės	0,14	Skaborų k.
90	Pajomančio k. kapinės	0,08	Pajomančio k.
91	Pajomančio pradinė mokykla	1,6	Pajomančio k.
92	Vienragių k. kapinės	0,05	Vienragių k.
93	Numatoma stovyklavietė prie Pribitkos k.	~0,5	Pribitkos k.
94	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Pajomantėje	~5,0	Pajomančio k.
95	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Tveruose prie tvenkinio	~25,0	Tverų mstl.
96	Rezervuojama teritorija želdynui Tveruose	~10,0	Tverų mstl.
97	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Tveruose prie mokyklos	~3,0	Tverų mstl.
98	Rezervuojama teritorija želdynui Taurave	~1,5	Tauravo k.
99	Avižaičių k. I kapinės	0,02	Avižaičių k.
100	Avižaičių k. II kapinės	0,01	Avižaičių k.
101	Požiubių k. I kapinės	0,05	Požiubių k.
102	Požiubių k. II kapinės	0,08	Požiubių k.
	Iš viso	97,26	
	Rietavo apl. seniūnija		
103	Aikštynas prie Labardžių poilsiavietės	0,45	Labardžių k.
104	Poilsiavietė prie Aitros upės	1,80	Labardžiai
105	Sklypas vandens telkiniui įrengti	0,45	Labardžių k.
106	Labardžių pagrindinė mokykla	1,07	Labardžiai
107	Labardžių kultūros namai	0,43	Labardžiai
108	Labardžių kapinės	0,20	Labardžių k.
109	Sklypas prie Norgalvio tvenkinio	0,9	Norgalvių k.
110	Norgalvių k. kapai	0,07	Norgalvių k.
111	Sklypas prie Bevardžio tvenkinio	1,2	Patyrio k.
112	Šilų poilsiavietė	0,3	Girėnų k.
113	Sklypas prie Girėnų vandenvietės	1,8	Girėnų k.
114	Pauškės (Kačių) piliakalnis	1,5	Pauškės k.
115	Spraudžio k. pilkapynas	1,0	Spraudžio k.
116	Vandens bokštas Spraudėje	0,15	Spraudžio k.
117	Spraudžio kapinės	0,88	Spraudžio k.
118	Žadvainių mokykla	1,4	Žadvainiai
119	Arteinis grėžinys Žadvainiuose	0,15	Žadvainiai
120	Žadvainių I kapinės	0,08	Žadvainių k.
121	Žadvainių II kapinės	0,03	Žadvainių k.
122	Stumbrės k. kapai	0,06	Stumbrių k.
123	Pelaičių kapai	0,04	Pelaičių k.
124	Pelaičių mokykla	0,40	Pelaičių k.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Vieta
125	Pajūrio k. kapai	0,07	Pajūrio k.
126	Meinartų k. kapai	0,08	Meinartų k.
127	Lėgų k. kapai	0,08	Lėgų k.
128	Plunkėnų k. kapai	0,30	Plunkėnų k.
129	Alko k. I kapinės	0,34	Alko k.
130	Alko k. II kapinės	0,07	Alko k.
131	Alko k. III kapinės	0,08	Alko k.
132	Alko k. IV kapinės	0,06	Alko k.
133	Beržvaičio kapinės	0,38	Beržvaičio k.
134	Giliogirio k. kapinės	0,04	Giliogirio k.
135	Giliogirio kultūros namai	0,80	Giliogirio k.
136	Giliogirio vandens bokštas	0,15	Giliogirio k.
137	Giliogirio valymo įrenginiai	0,20	Giliogirio k.
138	Giliogirio mokykla	0,10	Giliogirio k.
139	Rietavo savivaldybės mokykla	0,76	Liolių k.
140	Rietavo savivaldybės namas	0,48	Bubėnų k.
141	Bubėnų kaimo I-iejį kapai	0,08	Bubėnų k.
142	Bubėnų kaimo II-iejį kapai (751)	0,06	Bubėnų k.
143	Bubėnų kaimo III-iejį kapai (746)	0,04	Bubėnų k.
144	Laužų k. kapai	0,07	Laužų k.
145	Drobstų k. kapai	0,22	Drobstų k.
146	Vedegėnų k. kapai	0,07	Vedegėnų k.
147	Girdvainių k. kapai	0,06	Girdvainių k.
148	Pyvorų k. kapai	0,06	Pyvorų k.
149	Užupių k. kapai	0,23	Užupių k.
150	Jankaičių k. kapai	0,06	Jankaičių k.
151	Jaupėnų k. kapai	0,17	Jaupėnų k.
152	Maldučių k. kapai	0,16	Maldučių k.
153	Kalakutiškės k. kapai	0,06	Kalakutiškės k.
154	Pjaulės k. (maro) kapinės	0,03	Pjaulės k.
155	Pjaulės k. II kapinės	0,06	Pjaulės k.
156	Skrabių k. kapinės	0,02	Skrabių k.
157	Rezervuojama teritorija stovyklavietei prie Aitros Labardžiuose	~0,5	Labardžių k.
158	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Labardžiuose prie Aitros	~7,0	Labardžiai
159	Rezervuojama teritorija vandens turistų sustojimo punktui prie Aitros	~0,30	Lembas
160	Rezervuojama teritorija reikalinga Rietavo m. aplinkkeliui įrengti	~30,0	Rietavo apl. sen.
161	Rezervuojama teritorija želdynui Bubėnuose	~1,0	Bubėnų k.
162	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai prie Kadagnų miško	~20,0	Sauslaukio k.
163	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai prie Jūros upės ties Norgalviais	~10,0	Norgalvių k.
164	Rezervuojama teritorija Rietavo kapinėms	~10,0	Sauslaukio k.
165	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Lioliuose	~2,0	Liolių k.
166	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Girdvainiuose	~10,0	Girdvainių k.
167	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Spraudyje	~5,0	Spraudžio k.
168	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Žadvainiuose prie Jūros	~15,0	Žadvainiai

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Vieta
169	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Girėnuose	~10,0	Girėnai
170	Rezervuojama teritorija vandens turistų sustojimo punktui prie Jūros	~0,30	Rindės
171	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Giliogiryje	~10,0	Giliogirio k.
172	Rezervuojama teritorija želdynui ir poilsio zonai Alko kaime	~5,0	Alko k.
173	Narbutiškės k. kapinės	0,18	Narbutiškės k.
174	Šiurnokų k. kapinės	0,08	Šiurnokų k.
175	Spraudžio k. kapinės	0,42	Spraudžio k.
	Iš viso	156,58	
	Rietavo m. seniūnija		
176	Rietavo dvaro sodybos parkas	64,3	Rietavo m. sen.
177	Rietavo m. skveras	0,4	Rietavo m. sen.
178	Rietavo m. skveras prie bažnyčios	0,6	Rietavo m. sen.
179	Rezervuojama teritorija Rietavo miesto želdynui ir rekreacinei zonai prie Jūros upės	~70,0	Rietavo m. sen., apyl.sen. (Jūros upės pakrantė prie Rietavo m.)
	Iš viso apie	135,3	
	Iš viso apie	481,25	

3. RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS URBANISTINĖS SISTEMOS PLĖTOJIMAS

3.1. Rietavo savivaldybės teritorijos gyvenamosios vietovės

Gyvenamųjų vietovių sistemoje miesto statusą turi Rietavas (savivaldybės, Rietavo miesto ir Rietavo apylinkių seniūnijų administracinis centras). Lietuvos Respublikos bendrajame plane nustatytame urbanistiniame šalies karkase Rietavas yra „b“ kategorijos centras (t. y. pagrindinis lokalinis centras, plėtojamas mažo miesto pagrindu). Kitos Rietavo savivaldybės gyvenamosios vietovės Respublikos urbanistiniame karkase nebuvo išryškintos.

Miestelio statusą Rietavo savivaldybės teritorijoje turi tik Tverai, kitos svarbiausios gyvenvietės — seniūnijų centrai yra Daugėdai ir Medingėnai. Administraciniu požiūriu, Rietavo savivaldybė yra suskirstyta į penkias seniūnijas: Rietavo miesto (3564 gyventojai), Rietavo (3734 gyventojai), Daugėdų (461 gyventojai), Medingėnų (672 gyventojai) ir Tverų (1598 gyventojai). Iš viso Rietavo savivaldybėje yra 92 gyvenamosios vietovės su 10 029 gyventojais.

10 lentelė. Gyventojų skaičius Rietavo savivaldybės seniūnijose ir jų gyvenamosiose vietovėse.

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	Gyventojų skaičius
Rietavo miesto seniūnija (plotas 344 ha)		
1	Rietavo miestas	3564
Daugėdų seniūnija (2263 ha)		
2	Daugėdų k.	423
3	Kungių k.	36
4	Vitkų k.	2
	Iš viso	461
Rietavo seniūnija (33545 ha)		
5	Alko k.	45
6	Bubėnų k.	132
7	Budrikių k.	191
8	Drobstų k.	75
9	Giliogirio k.	234
10	Girdvainių k.	101
11	Girėnų k.	162
12	Gomantlaukio k.	43
13	Jankaičių k.	5
14	Jaupėnų k.	99
15	Juciaičių k.	5
16	Kadagynų k.	34
17	Kalakutiškės k.	70
18	Labardžių k.	397
19	Laužų k.	7
20	Liolių k.	105
21	Lozorių k.	24
22	Maldučių k.	75
23	Narbutiškės k.	62
24	Norgalvių k.	17
25	Pajūrio k.	49
26	Patyrio k.	24
27	Pauškių k.	8
28	Pečiuliškės k.	2

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	Gyventojų skaičius
29	Pelaičių k.	358
30	Pyvorų k.	3
31	Pjaulių k.	11
32	Plunkėnų k.	21
33	Pupšių k.	2
34	Purvelių k.	5
35	Rindžių k.	5
36	Sauslaukio k.	503
37	Skroblio k.	48
38	Spraudžio k.	39
39	Stumbrių k.	110
40	Šiurnokų k.	13
41	Užupių k.	34
42	Vatušių k.	401
43	Vedegėnų k.	26
44	Venckiškės k.	13
45	Vitkilių k.	8
46	Žadvainų k.	168
	Iš viso	3734
Medingėnų seniūnija (7416 ha)		
47	Akmenskinės k.	43
48	Gedikėnų k.	62
49	Gražčių k.	3
50	Kentrakalnio k.	17
51	Kiliūnėnų k.	10
52	Laurynaičių k.	10
53	Lenkaičių k.	2
54	Medingėnų k.	400
55	Patyrio k.	12
56	Pažerų k.	12
57	Sendvarių k.	5
58	Užduobulio k.	16
59	Užpelių k.	80
	Iš viso	672
Tverų seniūnija (14997 ha)		
60	Adomaičių k.	9
61	Aušeliškės k.	7
62	Dalgų k.	26
63	Eidininkų k.	18
64	Gelžyčių k.	4
65	Kaupų k.	37
66	Kyvaičių k.	13
67	Lopaičių k.	139
68	Pajomančio k.	103
69	Palūkainio k.	6
70	Panavadžio k.	20
71	Pasklindžio k.	7
72	Pašeikio k.	8
73	Patverio k.	24

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	Gyventojų skaičius
74	Plauskinių k.	28
75	Pleinių k.	8
76	Pribitkos k.	22
77	Pupžiubių k.	21
78	Rešketėnų k.	20
79	Skaborų k.	49
80	Sungailų k.	15
81	Šiuraičių k.	66
82	Taukolydžių k.	43
83	Tauravo k.	75
84	Tverų mstl.	658
85	Užpelių k.	35
86	Vėlaičių I k.	3
87	Vėlaičių II k.	4
88	Vienragių k.	17
89	Vincentavo k.	24
90	Zorūbų k.	18
91	Žeberių k.	31
92	Žilaičių k.	40
	Iš viso	1598
	Rietavo sav. iš viso	10029

3.2. Gyventojų aptarnavimo centrai ir gyvenamųjų vietovių plėtra

Esamo Rietavo savivaldybės teritorijos gyvenamųjų teritorijų tinklo pagrindu numatoma kurti tolygią pastovaus aptarnavimo centrų sistemą. Pagrindinės gyvenamosios vietovės apjungiamos centralizuotais inžineriniais tinklais. Taip pat jose siekiama išlaikyti būtinus socialinės infrastruktūros objektus.

Savivaldybės bendrajame plane numatoma centrų ir gyvenamųjų vietovių sistema, kurioje **Rietavo** miestas yra „A“ lygmens miestas — savivaldybės centras. Rietavo miesto teritorija konsoliduojama su Vatušių, Sauslaukio, Kalakutiškės, Drobstų, Budrikių gyvenamosiomis vietovėmis. Konsoliduojamų teritorijų ribos tikslinamos rengiant Rietavo miesto bendrąjį planą.

Savivaldybės seniūnijų centrai — Tverai, Medingėnai ir Daugėdai — „B“ lygmens gyvenamosios vietovės. Jų teritorijas taip pat siūloma apjungti su artimiausiomis gyvenamosiomis vietovėmis. Su Tverais siūloma konsoliduoti Patverį, o su Daugėdais — Kungius.

„C“ lygmens centrai — **gyvenvietės**, kurios turi **lokalią urbanistinę plėtros potencialą**. Tai Pelaičiai, Žadvainai, Girėnai, Labardžiai (konsoliduojama su Pjauliais), Pajomantis (konsoliduojama su Žeberiais), Giliogiris (konsoliduojama su Gomantlaukiu), Lioliai (konsoliduojama su Skrobliu).

„D“ lygmuo — **kompaktiškos kaimo gyvenvietės**. Visose šių gyvenviečių konsolidacijos ribose, parodytose bendrajame plane, galimas tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas į kitą žemės naudojimo paskirtį.

Šių gyvenviečių sąlyginės plėtros ribos parodytos brėžiniuose, jos turi būti tikslinamos, rengiant jų teritorijų bendruosius ar detaliuosius planus. Rietavo mieste ir plečiamose gyvenvietėse skatinama kokybinė ir kiekybinė plėtra. Šiose gyvenamosiose vietovėse socialinę infrastruktūrą sudaro esamos ir plėtojamos švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, kultūros įstaigos. Šiose gyvenvietėse turėtų būti tokios įstaigos, kaip ikimokyklinio ugdymo įstaiga, mokykla, medicinos įstaiga, gaisrinė, policija, greitoji medicininė pagalba, komunalinio ūkio tarnybos.

Kitos kaimo gyvenamosios vietovės (maži kaimai, vienkiemiai) neturi ypatingo plėtros potencialo. Jų vystymasis priklausys nuo žemės rinkos kainų, taip pat demografinės padėties ir bendro ekonomikos augimo.

4. GAMTINIS KARKASAS, SAUGOMOS TERITORIJOS IR BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ, NAUDINGOSIOS IŠKASENOS

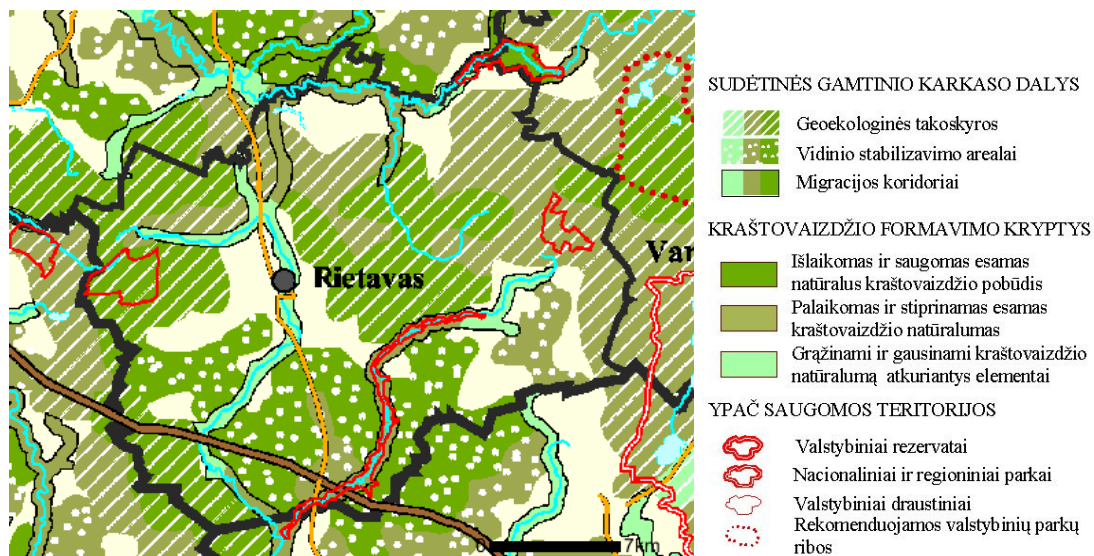
4.1. Gamtinis karkasas

Visas gamtinio pobūdžio saugomas teritorijas ir kitas ekologiškai svarbias teritorijas garantuojančias bendrąjį kraštovaizdžio stabilumą, į bendrą kraštovarkos ekologinio kompensavimo zonų sistemą jungia gamtinis karkasas. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą, bei geresnę žmonių gyvenamosios aplinkos kokybę.

Rietavo savivaldybės gamtinis karkasas yra neatsiejama Lietuvos gamtinio karkaso dalis formuojanti tiek savivaldybės, tiek Lietuvos bendrąją erdvinę koncepciją. Rietavo savivaldybės teritorijos gamtinio karkaso teritorinę sudėtį formuoja šie struktūriniai elementai:

Geoekologinės takoskyros (geosistemų įeigų sritys „langai“) — teritorijos jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, karstinių procesų paveiktas ir veikiamas teritorijas, bei požeminių vandenų intensyvaus maitinimo plotus. Jos palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą.

Geologinės takoskyros užima didžiąją dalį Rietavo savivaldybės teritorijos. Iš rytinės į vakarinę dalį nusidriekianti dalis Žemaičių aukštumų vandenskyrinio masyvo (Tverų kalvynas — Giliogirio miškai) formuoja nacionalinės svarbos geoekologinę takoskyrą, atskiriančią Minijos upės aukštupį nuo Rešketos upės (Ventos baseinas) ir Aitros upės (Jūros baseinas) ištakų. Palaipsniui Vidurio Žemaičių kalvynui perėjus į Vakarų Žemaičių plynaukštę iš šiaurinės į pietinę Rietavo savivaldybės teritorijos dalį nusidriekia nacionalinės svarbos geoekologinė takoskyra (Aukštasis tyras — Spraudės miškai — Volungiškės miškai), Endriejavo kalvagūbriu atskirianti Minijos vidurupio intakus nuo Jūros upės ištakų.

7 pav. Gamtinis karkasas Rietavo savivaldybėje.

Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai — teritorijos užimančios tarpinę padėtį tarp geoekologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės, bei kiti vertingi stambųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms sistemoms.

Rietavo savivaldybės teritorijos pietinėje (Meškių — Žadvainių — Rindžių miškų ir apymiškių plotuose) ir pietrytinėje (Šiuraičiai) dalyse, nusidriekęs regioninės svarbos vidinio stabilizavimo arealas. Šiai teritorijai būtinas esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas.

Migraciniai koridoriai — slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Rietavo savivaldybės teritorijos šiaurine riba tekančios Minijos upės slėnis ir Jūros upės slėnis žemiau Rietavo miesto formuoja regioninės svarbos, o Aitros, Palos, Jūros a. Rietavo upių slėniai — mikroregioninės reikšmės migracijos koridorius. Minijos upės, Aitros upės (nuo draustinio pradžios) teritorijoms būtinas esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas. Likusioms migracinių koridorių teritorijoms, ypač Jūrai upės slėniui žemiau Rietavo, priskirtinos kitai kraštovaizdžio tvarkymo kryptčiai, pagal kurią būtinas natūralumą atstatančių kraštovaizdžio elementų gražinimas ir gausinimas.

Kaip nustato Gamtinio karkaso nuostatai (Valstybės žinios, 2007-02-20, Nr. 22-858), saugomose gamtinio karkaso teritorijose draudžiama keisti pagrindinę tikslinę konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus. Gamtinio karkaso konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos – rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus (gyvenamasis kvartalas — 3 ar daugiau gyvenamųjų namų ar ūkininkų sodybų, atstumas tarp kurių ne didesnis kaip 150 m.).

4.2. Saugomos teritorijos

4.2.1. Draustiniai ir „Natura 2000“ teritorijos

Esamą Rietavo savivaldybės saugomų teritorijų tinklą sudaro 4 valstybiniai draustiniai. Minijos pralaužos kraštovaizdžio draustinyje saugomas Minijos upės prasiveržimo pro moreninius kalnagūbrius kraštovaizdis. Dalis draustinio yra Telšių rajono savivaldybės teritorijoje.

Rušio kraštovaizdžio draustinis įkurtas siekiant apsaugoti charakteringą pakraštinių moreninių darinių landšaftą — vieną aukščiausių (210 m virš jūros lygio) Vakarinės Žemaičių aukštumos vietų su volo formos lygiagrečiai išsidėsčiusių kalvų virtine. Jį sudaro ant aukštų kalvų augantys eglynai bei giliose daubose slypintys Ruškio, Spiralės (Ruškelio), Varleisčio ežerėliai bei pelkės.

Aitros hidrografiniame draustinyje saugomas negilaus salpinio slėnio vingiuotas Aitros žemupys bei vidurupis. Draustinis apima ir dalį Šilalės rajono teritorijos.

11 lentelė. Rietavo savivaldybės teritorijoje esantys valstybiniai draustiniai.

Draustinio pavadinimas	Plotas, ha	Įsteigimo metai	Draustinyje saugomi kompleksai ir objektai
Minijos pralaužos kraštovaizdžio	543 (Rietavo sav. ir Telšių r.)	1974	Minijos upės prasiveržimo pro moreninius kalnagūbrius kraštovaizdis
Rušio kraštovaizdžio	395	1974	Vakarų Žemaičių aukštumai būdingas pakraštinių moreninių darinių kraštovaizdis
Aitros hidrografinis	546 (Rietavo sav. ir Šilalės r.)	1992	Negilaus salpinio slėnio vingiuotas Aitros žemupys bei vidurupis
Aukštojo tyro telmologinis	875 (atliekama ribių korektūra, orientac. pl. 1100 ha)	1986	Žemaičių aukštumos takoskyrinis pelkių kompleksas

Aukštojo tyro telmologinis draustinis yra dalis didesnės vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, nustatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 219 „Dėl gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 37-1271) — Rietavo miškai (žr. lentelę žemiau).

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

12 lentelė. Vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus Rietavo savivaldybėje.

Vietovės pavadinimas	Plotas, ha	Kodas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, ribų	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė	Preliminarus buveinių plotas, ha
Rietavo miškai	26719	LTPLUB003	Į šią teritoriją patenka Reiskių Tyro ir Aukštojo Tyro telmologiniai draustiniai	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	40,8
				7110, Aktyvios aukštapelkės	825,5
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	131,6
				91D0, Pelkiniai miškai	305,4
				Lūšis	

Aukštojo tyro telmologiniame draustinyje yra išlikę daug vertingų gamtinių kompleksų, ypač aukštapelkių ir pelkinių miškų. Teritorijoje aptikta 11 Europos Bendrijos svarbos gamtinių buveinių, įtrauktų į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros (toliau – Buveinių direktyva) I priedą, tipų (žr. lentelę žemiau).

13 lentelė. Europos Bendrijos svarbos gamtinių buveinių tipai Aukštojo tyro telmologiniame draustinyje.

Buveinės tipas	Buveinės apibūdinimas	Plotas
3160 Natūralūs distrofiniai ežerai	Distrofinių pelkinių ežerokšnių gausu Aukštojo tyro aukštapelkės plynėje, ypač jos centrinėje dalyje. Buveinės būklė gera	apie 2 ha
6450 Aliuvinės pievos	Pažeistų aliuvinių pievų plotų pasitaiko prie Jūros ir Žvelsos upelių. Nebenaudojamos pievos intensyviai apauga medžiais ir krūmais.	apie 6 ha
6510 Šienaujamos mezofitų pievos	Šienaujamų mezofitų pievų fragmentų išlikę pietinėje teritorijos dalyje. Nebenaudojami plotai apauga krūmais ir medžiais	apie 10 ha
7110 *Aktyvios aukštapelkės.	Tai Aukštojo tyro pelkės plynių plotai, apaugę retomis žemaūgėmis pušimi	apie 172 ha
7140 Tarpinės pelkės ir liūnai	Žemaūgių viksvinių augalų ir kiminų formuojamos bendrijos aptinkamos Aukštojo tyro pelkės centrinėje dalyje ir lago juostose.	apie 40 ha
7150 Plikų durpių saidrynai	Tai aukštapelkių praplaisų kompleksai (Sphagno tenelli-Rhynchosporium bendrijos). Gana gausiai paplitę Aukštojo tyro pelkės plynėse	apie 10 ha
7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	Mažai karbonatingo vandens šaltiniai trykšta pietinėje teritorijos dalyje.	apie 0,25 ha
9050 Žolių turtingi eglėnai	Eglynų su turtinga nemoraline augalija teritorijoje nedaug; jų užimami plotai labai maži. Šių buveinių aptikta į Aukštojo tyro pelkę įsiterpusiame mineraliniame pusiasalyje	1,4 ha
9080 *Pelkėti lapuočių miškai	Pelkėti lapuočių miškai – šlapi, nuolat įmirkusiose augavietėse augantys juodalksnynai ir beržynai – sudaro nemažą teritorijos dalį. Didžiausi pelkėtų lapuočių miškų plotai yra Aukštojo tyro apylinkiuose.	apie 120 ha.
91D0 *Pelkiniai miškai	Aukštapelkių pušynai ir pelkėti spygliuočių miškai aptinkami visoje teritorijoje ir užima didelius plotus. Pelkiniai eglėnai daugelyje vietų nukentėję nuo kenkėjų ir sausavimo	apie 220 ha
91E0 *Aliuviniai miškai	Nedideli aliuvinių juodalksnynų plotai yra palei Jūros ir Žvelsos aukštupiu	apie 24 ha
	Iš viso apie	606 ha

Aukštojo tyro telmologiniame draustinyje taip pat aptiktos 2 į Lietuvos raudonąją knygą įrašytos ir 4 pagal Buveinių direktyvą saugomos žinduolių rūšys: lūšis (*Lynx lynx*), baltasis kiškis (*Lepus timidus*), vilkas (*Canis lupus*) ir bebras (*Castor fiber*).

Šiuo metu atliekama Aukštojo Tyro telmologinio draustinio ribų korektūra, kurios tikslas parengti Aukštojo Tyro telmologinio draustinio ribų specialųjį planą bei individualius nuostatus. Orientacinis plotas po korektūros — 1100 ha

Rietavo savivaldybėje yra įsteigtos 4 savivaldybės saugomos teritorijos — nedideli botaniniai — zoologiniai draustiniai, kuriuose randama įvairių retųjų augalų ir gyvūnų rūšių: tetervinų (*Tetrao tetrix*), švygždų (*Porzana porzana*), auga kelių rūšių saulašarės, reti vandens augalai.

14 lentelė. Savivaldybės saugomos teritorijos Rietavo savivaldybėje.

Draustinio pavadinimas	Įsteigimo metai	Plotas, ha
Natalkos botaninis-zoologinis draustinis	1990	18
Patverio botaninis-zoologinis draustinis	1990	5
Vincentavo botaninis-zoologinis draustinis	1990	8
Zorūbėlių botaninis-zoologinis draustinis	1990	6
	Iš viso	37

4.2.2. Siūlomi įteisinti gamtos paveldo objektai bei saugomos teritorijos

Nors Rietavo savivaldyje gausu gamtinių teritorijų, tačiau šiuo metu nėra nei vieno oficialiai įteisinto gamtos paveldo objekto. Į Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašą siūlome įtraukti šiuos objektus:

Botaninis objektas:

- Montrimų ažuolas — ažuolas galiūnas, patenkantis į didžiausių Lietuvos ažuolų dešimtuką (apimtis 6,7 m.).

Hidrogeologinis objektas:

- Devyngyslis šaltinis (Lopaičių šaltinis).

Ne mažiau svarbūs ir kiti mažesni, tačiau atraktyvūs bei Rietavo krašto gamtos grožį atskleidžiantys gamtiniai objektai. Į savivaldybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašą siūlome įtraukti šiuos objektus:

Botaniniai objektai:

- Septynviršūnė eglė (Akmenskinės miškas) — įspūdinga eglė su septyniomis viršūnėmis.
- Žieduotosios pušys (Lopaičių miškas) — Ant pušų kamienų likusios apsaugos nuo 1912—1914 metų verpiko vienuolio invazijos žymės. Išlikę dervos žiedai — istorijos ir gamtos paveldo palikimas.
- Gedikėnų ažuolai (apimtis apie 5 m.)

LR Aplinkos ministerijos sudaryta ekspertų darbo grupė, įvertinusi durpynų (pelkių) bei atsistačiusių pelkių, kurias būtina išsaugoti kaip gamtosauginiu požiūriu vertingas teritorijas, nustatė, kad Rietavo savivaldybėje esanti Didžiosios girios (Aukštojo Tyro I) aukštapelkė atitinka gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijus. Joje aptinkama 91D0 *Pelkinių miškų ir 7110 *Aktyvių aukštapelkių gamtinės buveinės. Šiai teritorijai yra parengtas ribų plano ir nuostatų projektas. Didžiosios girios (Aukštojo Tyro I) aukštapelkei siūloma suteikti telmologinio draustinio statusą. Planuojamas draustinio plotas — 58,15 ha.

Svarstyтина idėja įsteigti Rešketos telmologinį arba botaninį-zoologinį draustinį. Draustinį siūloma įsteigti Kyvaičių–Šilo tyro teritorijoje. Ši 460 ha teritorija yra labai svarbioje takoskyrinėje vietovėje. Rytinėje tyro dalyje prasideda Rešketos upelis, kuris nuteka į Virvytę (Ventos upės baseinas), šiaurinėje dalyje — Minijos intakų ištakos, o pietinėje dalyje — Aitros upės (Jūros baseinas) ištakos. Šioje teritorijoje rasta daug į Lietuvos Raudonąją knygą įrašytų retų augalų ir gyvūnų rūšių: dėmėtoji gegūnė, raudonoji gegūnė, aukštoji gegūnė, laplandinis karklas, nariuotoji ilgalūpė, gervė, švygžda, pievinė lingė, erelis žuvininkas, didysis auksinukas, didysis laumžirgis. Šiuo metu dalis tyro, esanti

Telšių rajone pateka į Varnių regioninio parko buferinę zoną. Likusi dalis jokio apsauginio režimo neturi. Be to, tinkamai neįvertinus ekologinės, biologinės bei hidrologinės tyro vertės ruošiamasi dalies Kyvaičių-Šilo tyro durpių telkinio eksploatavimui — tai yra vienas pagrindinių kliuvinių saugomos teritorijos įsteigimui.

4.3. Biologinės įvairovės apsauga

Lietuvos miškų biologinės įvairovės išsaugojimas — viena iš ekologiškai, ekonomiškai ir socialiai orientuoto darnaus miškų ūkio vystymo kryptų. Lietuvos miškuose gausu biologinių vertybių. Čia išliko gyvybingos daugelyje Europos šalių nykstančios rūšių populiacijos.

Nepažeisti miškų plotai, kuriuose aptinkama retų, pažeidžiamų arba nykstančių augalų bei gyvūnų rūšių, vadinami kartinėmis miško buveinėmis (KMB). Teritorija, kuri per 10—20 metų turėtų tapti kertine miško buveine, jeigu joje bus ūkininkaujama palaikant esančias biologinės įvairovės vertybes, vadinama potencialia kertine miško buveine (PKMB), išsaugant ekologinį miškų stabilumą svarbiausia palaikyti ir didinti biologinę įvairovę.

Remiantis šią metodika VĮ Rietavo miškų urėdijos miškuose buvo atlikta KMB inventorizacija. Šios inventorizacijos metu urėdijoje buvo išskirta 114 kartinės miško buveinės ir 50 potencialios buveinės. Iš jų 85 kartinės ir 39 potencialios kartinės miško buveinės yra valstybiniuose miškuose. Daugiausia — 30 kertinių ir 17 potencialių kertinių miško buveinių inventorizuota Skroblės girininkijoje. Čia kaip ir visoje urėdijoje vyrauja pelkėtų vietovių augmenija. Iš viso kartinės ir potencialios kartinės miško buveinės urėdijoje užima 264 hektarus.

4.4. Naudingosios iškasenos

Rietavo savivaldybės naudingųjų iškasenų telkiniai buvo pažymėti pagal duomenis, gautus iš Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos. Savivaldybėje yra smėlio, žvyro ir durpių telkinių. Ypač gausu durpynų, tačiau iš jų šiuo naudojamas yra tik Medingėnų tyras ir Kyvaičių – Šilų tyras. Pats didžiausias durpynas, Aukštasis Tyras naudojamas būti negali, nes čia yra įsteigtas telmologinis draustinis ir jis turi paukščių apsaugai svarbios teritorijos statusą (Natura 2000).

Iš žvyro telkinių yra naudojami Jaupėnų, Labardžių, Stumbrės. Vienintelis savivaldybėje Labardžių II smėlio telkinys šiuo metu yra nenaudojamas. Naudojami yra geriamo vandens išteklių: Paverio, Tverų, Rietavo veterinarinės sanitarijos, Rietavo ir Vatušių.

15 lentelė. Naudingųjų išteklių telkiniai Rietavo savivaldybėje.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Tipas	Geologinio tyrimo etapas	Būklė	Adresas
1	Aukštasis tyras	Durpės	Detaliai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
2	Baužiškė	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
3	Dausynai	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
4	Ežerupis	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
7	Kalakutiškė (Kaugalis)	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Kalakutiškės k.
8	Kyvaičiai – Šilų tyras	Durpės	Parengtinai/Detaliai	Naudojamas	Telšių apskr., Telšių r. sav., Varnių sen.
9	Kungiai	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Daugėdų sen., Kungių k.
10	Letausas	Durpės	Detaliai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
11	Lioliai	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Liolių k.
12	Medingėnų tyras	Durpės	Detaliai	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Tipas	Geologinio tyrimo etapas	Būklė	Adresas
13	Paaitrės tyras	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
14	Pempynė I	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Spraudžio k.
15	Pempynė II	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
16	Raistinis	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
17	Vitkiliai	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Vitkilių k.
18	Žydpelkė	Durpės	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
19	Patverio	Geriamasis gėlas vanduo	-	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Tverų sen., Patverio k.
20	Rietavo	Geriamasis gėlas vanduo	-	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo miesto sen., Rietavo m.
21	Rietavo veterinarinė sanitarija	Geriamasis gėlas vanduo	-	Naudojamas	elšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Kalakutiškės k.
22	Tverų	Geriamasis gėlas vanduo	-	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Tverų sen., Tverų mstl.
23	Vatušių	Geriamasis gėlas vanduo	-	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Vatušių k.
24	Labardžiai II	Smėlis	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Labardžių k.
25	Girėnai	Žvyras	Detaliai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Girėnų k.
26	Jaupėnai	Žvyras	Parengtinai/Detaliai	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.
27	Labardžiai	Žvyras	Detaliai	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Labardžių k.
28	Lioliai	Žvyras	Parengtinai	Nenaudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen., Liolių k.
29	Stumbrė	Žvyras	Detaliai	Naudojamas	Telšių apskr., Rietavo sav., Rietavo sen.

Esami naudingųjų išteklių telkiniai turi potencialios ekonominės naudos Rietavo savivaldybės gyventojams. Jų eksploatavimas ir rekultivavimas turi būti vykdomas pagal LR Žemės gelmių įstatymą (Valstybės žinios, 2001-04-25, Nr. 35-1164) ir kitus poįstatyminius aktus.

Rietavo savivaldybės teritorijos didesnioji dalis patenka ir į perspektyvius plotus angliavandenilių paieškai. Tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas vykdamas angliavandenilių ir kitų naudingųjų iškasenų gavybą turi būti vykdomas LR Teritorijų planavimo įstatymo (Valstybės žinios, 2004-02-07, Nr. 21-617) ir kitų teisės aktų numatyta tvarka.

Naudingųjų iškasenų telkiniai yra pažymėti Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje, vandenvietės ir kiti sprendiniai, susiję su vandens tiekimu, naudojimu ir išleidimu, yra aprašyti 8.2 skyriuje „Inžinerinė infrastruktūra“ be parodyti Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinyje. Licenciniai plotai (perspektyvios teritorijos angliavandenilių paieškai) pažymėti Angliavandenilių tyrimų ir naudojimo licencinių plotų schemeje.

5. KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ TVARKYMAS

5.1. Kultūros paveldo teritorijų tinklo diferenciacija ir panaudojimo galimybės

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinių dalyje detalizuojamos Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytos kultūros paveldo teritorijų saugojimo ir naudojimo sistema bei gairės. Bendrojo plano tikslas yra užtikrinti kultūros paveldo teritorijų tvarkymą bendroje savivaldybės raidoje, integruojant kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatyta plėtoti saugomų objektų tinkamą panaudojimą užtikrinantį kultūros vertybių išlikimą.

16 lentelė. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai Rietavo savivaldybėje.

Pažymėjimas brėžinyje	NKV kodas	MC kodas	Kultūros paveldo objekto pavadinimas	Vieta
1. Archeologinės vietovės				
A1	A1943	2493	Pilkapynas	Spraudžio k.
A2	A784	5467	Kapinynas	Akmenskinės k.
A3	A802 P	5488	Piliakalnis	Lopaičių k.
A4	A806	5490	Kapinynas	Pajomančio k.
A5	A819 K P	23975	Piliakalnis su gyvenviete	Šiuraičių k.
A5	A819K1P	5491	Piliakalnis	Šiuraičių k.
A5	A819K2P	23976	Gyvenvietė	Šiuraičių k.
A6	A1752	6666	Kapinynas	Tverų mstl.
A7	A785	23966	Senovės gyvenvietė	Akmenskinės k.
A8	A1830	29647	Senojo miesto vieta	Rietavas
A9		31083	Senojo miesto vieta	Tverų mstl.
A10	AR779	5465	Kačių piliakalnis	Pauškės k.
A11	AR778	5464	Skroblio piliakalnis	Skroblio k.
2. Statinių kompleksai				
G1	G364 K	449	Dvaro sodyba	Rietavas
G1	G364K1	27393	Oficina	Rietavas, Parko g. 8
G1	G364K2	27394	Arklidė	Rietavas, Parko g. 5
G1	G364K3	11088	Muzikos mokykla	Rietavas, L. Ivinskio g. 4
G1	G364K4	27395	Muzikantų bendrabutis	Rietavas, Parko g. 10
G1	G364K5	2342	Alaus darykla, skalbykla, vandentiekio bokštas	Rietavas, Parko g. 12
G1	G364K6	16639	Koplyčia - mauzoliejus	Rietavas, Plungės g. 20
G1	G364K7	27396	Sargo namas	Rietavas, Oginskių g. 1
G1	G364K8	27397	Namas	Rietavas, Oginskių g. 10
G1	G364K9	27398	Namas	Rietavas, Oginskių g. 8
G1	G364K10	27399	Tvoros fragmentai	Rietavas, Plungės g. ir Oginskių g.
G1	G364K11	27400	Baltieji vartai	Rietavas
G1	G364K12	27401	Raudonieji vartai	Rietavas, Oginskių g.
G1	G364K13	27402	Parkas	Rietavas
G1	G364K14	27403	Senosios kapinės	Rietavas
G2	G337 K	26969	Bažnyčios statinių ansamblis	Rietavas, Laisvės a. 2
G2	G337K1	15943	Bažnyčia	Rietavas, Laisvės a. 2
G2	G337K2	26970	Šventoriaus tvora su vartais	Rietavas, Laisvės a. 2
G3	G186 K	1557	Bažnyčios kompleksas	Tverų mstl.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

G3	G186K1	23668	Bažnyčia	Tverų mstl.
G3	G186K2	23669	Varpinė	Tverų mstl.
G3	G186K3	23670	Šventoriaus tvora su vartais	Tverų mstl.
3. Statiniai				
S1	S892	2341	Elektrinės pastatas	Rietavas, Plungės 39
4. Mitologinės vietos				
M1	M192	5466	Kalnas	Užupių k.
5. Laidojimo vietos				
L1	IV489	11087	Kapinės	Rietavas
6. Monumentai				
D1	IP2657	20787	Laisvės paminklas	Rietavas
D2	IP1732, LA413/1900	2755	Nepriklausomybės 10-mečio paminklas	Tverų mstl.
D3	IP1715, LA 413/1881	2738	Paminklas Vytautui Didžiajam	Medingėnai

17 lentelė. Senosios kapinės Rietavo savivaldybėje

Eil.Nr.	Kapinių pavadinimas	Plotas, ha
<i>Tverų seniūnija</i>		
1.	Kaupos k. I	0,23
2.	Kaupos k. II	0,49
3.	Žilaičių k.	0,04
4.	Zorūbų k.	0,02
5.	Vėlaičių k.	0,06
6.	Vienragių k.	0,05
7.	Tverų III	0,14
8.	Tverų II	0,69
9.	Tverų I	0,59
10.	Šiuraičių k. III	0,13
11.	Šiuraičių k. II	0,14
12.	Šiuraičių k. I	0,23
13.	Skrabių k.	0,02
14.	Skaborų k.	0,14
15.	Rešketėnų k.	0,15
16.	Pribitkos k.	0,17
17.	Pjaulės k. II	0,06
18.	Pjaulės k. I	0,03
19.	Pečiuliškės k.	0,03
20.	Pašeikio k.	0,06
21.	Pasklindžio k.	0,03
22.	Lopaičių k.	0,04
23.	Labardžių k.	0,20
24.	Kyvaičių k.	0,04
25.	Gelžyčių k.	0,09
26.	Eidininkų k.	0,32
27.	Dalgų k.	0,25
28.	Avižaičių k.	0,02
29.	Adomaičių k.	0,17
<i>Rietavo seniūnija</i>		
30.	Alko k. I	0,34
31.	Alko k. II	0,07
32.	Alko k. III	0,08
33.	Alko k. IV	0,06

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

34.	Bubėnų k. I	0,08
35.	Bubėnų k. II	0,06
36.	Bubėnų k. III	0,04
37.	Drobstų k.	0,22
38.	Girdvainių k.	0,06
39.	Giliogirio k. I	0,04
40.	Jaupėnų k.	0,17
41.	Jankaičių k.	0,06
42.	Kalakutiškių k.	0,06
43.	Laužų k.	0,07
44.	Lėgų k.	0,08
45.	Meinartų k.	0,08
46.	Narbutiškės k.	0,18
47.	Norgalvių k.	0,07
48.	Pajūrio k.	0,07
49.	Pelaičių k.	0,04
50.	Pyvorų k.	0,06
51.	Spraudžio k.	0,42
52.	Stumbrės k.	0,06
53.	Šiurnokų k.	0,08
54.	Vegeđenų k.	0,07
55.	Žadvainių k.	0,08
56.	Žadvainių k.	0,03
<i>Daugėdų seniūnija</i>		
57.	Gudalių k.	0,04
58.	Daugėdų k.	0,09
59.	Kungių k.	0,06
60.	Sendvario k.	0,01
<i>Medingėnų seniūnija</i>		
61.	Medingėnų k.	0,04
62.	Gudaičių k.	0,18
63.	Požiubių k. I	0,05
64.	Požiubių k. II	0,08
65.	Avižaičių k. II	0,01

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių dalyje nagrinėjami teritoriniai kultūros paveldo objektai, reikšmingi kultūriniam kraštovaizdžiui ir reprezentuojantys savivaldybės teritoriją pavieniai nedidelę teritoriją užimantys objektai. Kraštovaizdžio apsaugai reikšmingiausi yra archeologinio paveldo objektai (ypač piliakalniai) ir buv. dvarų sodybos. Monumentai, laidojimo vietos atspindi vietovės kultūros ir istorijos raidą.

Gausiausių rajono savivaldybės kultūros paveldo objektų grupę sudaro piliakalniai. Žymiausias piliakalnis — Lopaičių, esantis Ruškio kraštovaizdžio draustinyje ir kartu su kitais vietovės elementais formuojantis archeomitologinį kraštovaizdį. Unikalus Pauškės (Kačių) piliakalnis Didžiojo Tyro pelkėje. Reikšmingi kraštovaizdžiui ir kiti piliakalniai.

Statinių kompleksams ir statiniams atstovauja Rietavo buvusio dvaro sodyba su parku, turinti didžiulę įtaką Rietavo miesto urbanistinei struktūrai. Reikšmingos kraštovaizdžio dominantės yra Rietavo ir Tverų bažnyčios su varpinėmis. Vienas ryškesnių statinių savivaldybėje (nors ir neįtraukta į LR NKV registrą), Medingėnų bažnyčia — viena iš nedaugelio Lietuvoje medinių neogotikinių bažnyčių). Urbanistinėms vietovėms saugoti siūloma inicijuoti Rietavo miesto ir Tverų miestelio urbanistinius tyrimus, jų istorinių dalių paskelbimą kultūriniais draustiniais vertingųjų savybių ir ribų nustatymą specialiaisiais planais.

5.2. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos ir panaudojimo nuostatos

Pagrindiniai Rietavo savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo teritorijų naudojimo ir apsaugos siekiai bendrojo plano sprendiniuose įgyvendinami, remiantis pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

- išsaugoti ir atgaivinti paveldėtą etninių regionų savitumą, atspindintį kultūros paveldą;
- stiprinti valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą;

Kultūros paveldo objektai, piliakalniai, statinių kompleksai, statiniai kartu su gamtos vertybėmis, vaizdingu kraštovaizdžiu yra nacionalinės kultūros ir kartu kultūrinio turizmo išteklių. Rietavo savivaldybės kultūros paveldo apsauga realizuojama, pritaikant jį viešajam pažinimui ir naudojimui, visuomenės švietimo reikmėms ir kultūriniam turizmui vystyti. Remiantis Europos kultūros paveldo apsaugos dokumentais (UNESCO ir Europos kultūros paveldo apsaugos konvencijos) kultūros paveldas saugomas jį naudojant.

Kultūros paveldo objektai gali būti naudojami tik apžiūrėjimui, apžiūrėjimui ir infrastruktūros plėtrai arba pažintinio turizmo infrastruktūrai vystyti. Juose gali vykti kultūriniai renginiai, parodos ir pan. Konkretesnis kultūros paveldo objektų pritaikymas detalizuojamas specialiuosiuose kultūros paveldo objektų apsaugos planuose.

Buvusių dvarų sodyboms tinkamiausia paskirtis muziejų, poilsio, administravimo, švietimo įstaigų, viešbučių įkūrimas.

Teritorijos, jos kraštovaizdžio patrauklumui turi įtakos ir kultūros paveldo objektų būklė. Todėl svarbu skirti pakankamai lėšų objektų geros būklės palaikymui, neapsiribojant tik avarinės būklės objektų tvarkymu.

Savivaldybės kultūros paveldo išsaugojimo užtikrinimui galimos kultūros paveldo pritaikymo viešajam naudojimui priemonės. Kultūros paveldo tvarkymas ir naudojimas Rietavo savivaldybės objektams pateikiamas lentelėje. Priemonės siūlomos pagal objektų rūšis, remiantis LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų registro duomenimis ir kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Visų rajono nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos tikslas — viešasis pažinimas ir naudojimas. Sakraliniams objektams ir laidojimo vietoms — dar ir viešojo pagarba.

Kultūros paveldo objektų įrašymą į registrą nustato NKPA įstatymas ir kiti poįstatyminiai aktai. Kultūros paveldo objektai tvarkomi ir naudojami vadovaujantis NKPA įstatymo 22 straipsniu.

Kultūros paveldo teritorijų apsaugą, pritaikymą ir naudojimą užtikrina valstybinės ilgalaikės programos, kuriomis būtina vadovautis:

1. Etninės kultūros plėtros valstybinė programa, patv. 2003 birželio 19 d. nutarimo Nr. 793. Jos tikslas – nustatyti etninės plėtros prioritetines kryptis, sudaryti finansines ir teises priemaidas, užtikrinti kultūros paveldo išsaugojimą, pažinimą ir naudojimą, plėtoti etnografinių regionų savitumą, gerinti etninės kultūros subjektams tinkamos veiklos sąlygas, didinti etninės kultūros vaidmenį bendrame kultūros vystymosi procese. Remiantis šia programa galimas nykstančios etninės kultūros gaivinimas. Tai padėtų išsaugoti išlikusius tradicinės architektūros elementus Rietavo savivaldybės teritorijoje.
2. Ilgalaikė dvarų paveldo objektų — istorinių želdynų (parkų) tvarkymo darbų programa (patv. 2005 m. sausio 10 d. KVAD (KPD) įsakymu Nr. I-09). Įgyvendinant šią programą numatytas kompleksiškas dvarų kultūros puoselėjimas, galimas istorinio kraštovaizdžio atkūrimas. Ši programa aktuali Rietavo savivaldybės buv. dvaro sodybai su istoriniu parku.
3. LR Vyriausybės nutarimas: Dėl dvarų paveldo išsaugojimo programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo (2003 m. balandžio 18 d. Nr. 481).
4. Kultūrinio turizmo plėtros programa (Vilnius, 1998). Joje numatytos kultūrinio turizmo plėtros programos tikslai ir uždaviniai, programos realizavimo priemonės. Priemonių planui įgyvendinti Rietavo savivaldybėje turizmo infrastruktūros plėtrai numatoma įrengti objektus turistų apgyvendinimui ir aptarnavimui.
5. Laukiami rezultatai įgyvendinant šias programas:
 - sudaromos palankesnės sąlygos kultūros paveldo objektų išsaugojimui;
 - objektyvesnis ES fondų ir kitos tarptautinės paramos panaudojimas;
 - sudaromos palankesnės sąlygos valstybės ekonominei, socialinei ir kultūrinei raidai.

5.3. Sprendinių įgyvendinimo prioritetai

Siekiant išsaugoti Rietavo savivaldybės kultūros paveldą pagrindinis prioritetas, remiantis Lietuvos Respublikos Teritorijos Bendrojo planu, teiktinas kultūros paveldo teritorijų integravimo į rajono gyvenimą ir vystymąsi užtikrinimas, tinkamas naudojimas ir priežiūra.

Vykdant kultūros paveldo teritorijų apsaugą ir jas naudojant, pirmiausia būtina atsižvelgti į savivaldybės būdingiausias paveldo rūšis — Rietavo buvusio dvaro sodybą ir piliakalnius.

1. Išsaugant regionui reikšmingą Rietavo buv. dvaro sodybą reikalinga parengti specialųjį teritorijos tvarkymo planą, nustatant apsaugos zonas, parengti paveldotvarkos projektą, tinkamai panaudoti kompleksą.
2. Būdingos rajonui archeologinio paveldo rūšies – piliakalnių išsaugojimas, tvarkymas ir panaudojimas reikalauja pritaikyti atitinkamą infrastruktūros sistemą, atsižvelgiant į objektų reprezentatyvumą, būklę, autento išlikimą. Tam turi būti parengti atitinkami projektai.

Kultūros paveldo teritorijų tvarkymo sprendinių įgyvendinimas numatomas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuosiuose kultūros paveldo teritorijų planavimo dokumentuose, kultūros paveldo objektų tvarkymo darbų projektuose.

6. EKONOMINĖS IR REKREACINĖS APLINKOS PLĖTOJIMO GALIMYBĖS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendroju planu, Rietavo savivaldybė patenka į arealą, kuriame reikalinga dabartinio tradicinio naudojimo kryptį ir prioritetų konversija. Be to, Rietavo savivaldybė patenka į periferinių regionų teritoriją, kuri pasižymi tuo, jog pagrindinę ekonominę bazę sudaro žemės bei miškų ūkis ir rekreacija, o teritorija yra nutolusi nuo didžiųjų miestų metropolinės ašies.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas numato, kad Telšių apskrities savivaldybės pramonės ir verslo plėtra bus labai neigiamai veikiama demografinių procesų, ypačiai tokios savivaldybės kaip Rietavo, kurios iš esmės ekonomiškai priklauso nuo vienos arba dviejų stambesnių įmonių, nulemiančių visą teritorijos ekonomiką.

Pagal bendrąjį planą reikia skatinti smulkas ir vidutinio verslo plėtrą ne siejant jo su pirminiu sektoriumi, pirmiausiai turizmo srityje, kadangi teritorija pasižymi nelabai išvystyta pramone ir nederlingomis žemėmis, bet turi pakankamai rekreacinių išteklių.

Rietavo savivaldybėje labai svarbi yra ir žemės ūkio gamyba. Savivaldybės teritorijoje 22493 ha yra žemės ūkio naudmenos, iš jų 15447 ha 2006 metais buvo naudojami žemės ūkio gamyboje. Savivaldybėje iš viso yra 2692 ūkiai. Dauguma jų nedideli, vidutinis dydis 6,2 ha.

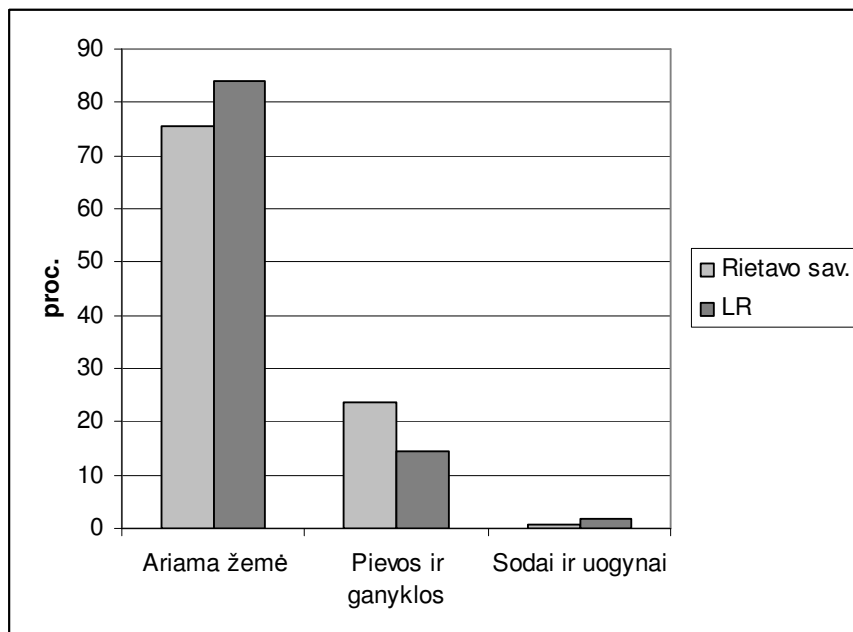
6.1. Žemės ūkio gamyba

Žemės ūkio naudmenų struktūra Rietavo savivaldybėje šiek tiek skiriasi nuo vidutinės šalies žemės ūkio naudmenų struktūros — 2006 m. pradžios duomenimis ariamoji žemė sudarė 75,6 proc. (šalies vidurkis – 84,0 proc.), pievos ir natūralios ganyklos sudarė 23,7 proc. (šalyje 14,3 proc.), o sodai ir uogynai – 0,7 proc. (šalyje 1,7 proc.).

2006 m. pradžios duomenimis Rietavo savivaldybėje esančių ūkių pasėlių struktūroje dominavo daugiamečių žolių pasėliai, sudarė 47,5 proc. visų pasėlių ploto, antroje vietoje buvo grūdinių kultūrų pasėliai, užėmė 34,5 proc., toliau bulvės užėmė 4,8 proc., rapsai 3 proc., pašariniai šakniavaisiai 1,2 proc., lauko daržovės 1,2 proc.

Grūdų derlius 2005 m. savivaldybėje sudarė 2,28 t iš ha, kas sudarė 78,9 proc. šalies grūdų derlingumo (2,89 t iš ha). Identiška situacija regima ir kitų žemės ūkio kultūrų atveju: lauko daržovių derlingumas savivaldybėje sudarė 87,4 proc. šalies vidurkio, rapsų derlingumas — 62,5 proc. Tik savivaldybės bulvių derlingumas viršijo šalies derlingumą ir sudarė 100,9 proc. pastarojo.

Visus gyvulininkystės produktus perskaičiavus pienu visuose ūkiuose, 2005 m. Rietavo savivaldybėje 138,27 t teko 100-ai ha žemės ūkio naudmenų, tai sudarė 107,4 proc. šalies vidurkio. Tačiau Rietavo savivaldybė nusileido visuose savivaldybės ūkiuose paskerstų gyvulių ir paukščių gyvuoju svoriu (2005 m. 100-ai ha žemės ūkio naudmenų teko 9,78 t gyvojo svorio arba 85,9 proc. šalies vidurkio, kuris sudarė 11,4 t) ir žymiai — surinktų kiaušinių skaičiumi (2005 m. 100-ai ha grūdinių pasėlių teko 29,8 tūkst. kiaušinių, lyginant su 95,1 tūkst. vidutiniškai šalyje), tačiau šalies vidurkį lenkė primelžtu pienu (2005 m. 100-ai ha žemės ūkio naudmenų teko 88,27 t pieno, lyginant su 65,62 t vidutiniškai šalyje). Taigi galima daryti išvadą, kad tradicinio bioprodukcinio žemės ūkio kryptys, į kurių konkurencingą vystymą būtų galima orientuotis Rietavo savivaldybėje, būtų gyvulininkystė ir pieno gavybos veiklos.

8 pav. Žemės ūkio naudmenų struktūra Rietavo savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje.

Rietavo savivaldybėje prioritetas turėtų būti teikiamas gamtos apsaugai ir tausojančiam žemės ūkiui. Savivaldybės žemės ūkio plėtros pagrindas — žemės ūkio konkurencingumo didinimas plėtojant ekologinį ūkininkavimą, ekonomiškai išnaudoti žemės ūkio naudmenas.

Sprendiniai didžiąja dalimi priklauso nuo urbanistinės plėtros (inžinerinės infrastruktūros gerinimo) ir žmogiškųjų išteklių kvalifikacijos bei įgūdžių įgijimo ir tobulinimo projektų įgyvendinimo. Teritoriniu požiūriu nėra įmanoma identifikuoti tikslių sprendinių poveikio taškų, kadangi, nors ir netolygiai, žemės ūkis plėtojamas beveik visoje savivaldybės teritorijoje. Tačiau tolimesnis žemės ūkio sektoriaus vystymas siejamas ne tik su naujų ūkininkavimo formų ir metodų taikymu.

Žemės ūkio plėtrai rekomenduojama imtis šių pagrindinių priemonių:

- Skatinti savivaldybės ūkių specializaciją, ekologinės žemdirbystės plėtojimą, ekologiškai švarių žemės ūkio produktų ūkių plėtrą savivaldybėje. Ekologinį ūkininkavimą tikslinga derinti su turizmo verslo, ypač kaimo turizmo, vystymu, todėl ekologinis ūkininkavimas turėtų būti laikomas prioritetiniu visoje savivaldybėje.
- Identifikuoti teritorijas, kuriose ekonomiškai naudingiau vystyti alternatyvias veiklas — apšodinti žemę mišku, kurti kaimo turizmo sodybas, plėtoti smulkius verslus.
- Efektyviai išnaudoti Europos žemės ūkio fondo 2007—2013 m. kaimo plėtrai numatytų lėšų panaudojimo galimybes, modernizuojant žemės ūkio gamybos ir produkcijos perdirbimo sektoriaus materialinę bazę, didinant išteklių naudojimo efektyvumą, kuriant ir atnaujinant kaimo vietovių infrastruktūrą.
- Žemės ūkis turėtų būti vystomas smulkių ir vidutinių ūkių kūrimosi pagrindu, o atsižvelgiant į lemiančias aplinkybes – vidutinį teritorijos įsisavinimą, vandens erozijai jautrius dirvožemius, nenašias žemes savivaldybėje reikėtų skatinti alternatyvią žemės ūkui veiklą.
- Savivaldybėje derėtų išsaugoti ir gerinti ariamąją žemę su našiais dirvožemiais, o didesnius žemės ūkio teritorijos plotus, nesančius labai tinkamais augalininkystei ir ganymui apšodinti ir mišku.
- Labai svarbu pirminio sektoriaus gamybos ir aplinkosaugos interesų harmonizavimas.

Nedidelė žemės ūkio paskirties žemių patenka į saugomas teritorijas: į Aitros hidrografinį draustinį ir Minijos pralaužos kraštovaizdžio draustinį. Kitos saugomos teritorijos iš esmės yra įkurtos miškų masyvuose. Žemės ūkio paskirties žemė saugomose teritorijose turi būti naudojama pagal šių teritorijų apsaugos reglamentus.

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo stadija

18 lentelė. Rietavo savivaldybės teritorijos žemės ūkio objektų apibūdinimas (pagal savivaldybės Žemės ūkio skyriaus duomenis)

Vietovės	Ūkių skaičius, vnt	Galvijų skaičius ūkiuose, vnt.	Ūkių saugyklų dydis, t	Ūkių dirbtuvių ir kt. plotai, m²	Pastabos
Tverų seniūnija					
Žilaičių k.	1		1000		
Lopaičių k.	1		400		
Pribitokos k.	1		300		
Vincetavo k.	1	50	50		
Tauravo k.	1	50			
Kaupų k.	1	439	2000	36	
Pašeikio k.	1	80			
Šiuraičių k.	3	50	250		
Tverų mstl.	1		100		
Skaborų k.	3	372	380	150	Numatoma 60 vt. gyvulininkystės pastato plėtra
Vėlaičių-2 k.	2	450	60		
Dalgių k.	1	150			
Žeberių k.	2	100			
Plauskinių k.	1	100			
Patverių k.	1			+	
Iš viso:	21				
Medingėnų seniūnija					
Medingėnų k.	2	80		400	
Akmenskinės k.	1	1000			
Gedikėnų k.	1		2000		Duomenys apytikriai
Užpelių k.	1	100			
Iš viso:	5				
Daugėdų seniūnija					
Daugėdų k.	1	2000	4000	1319	Duomenys apytikriai
Kungių k.	2	400			
Užpelių k.	1	300	1000		Duomenys apytikriai
Iš viso:	4				
Rietavo apyl. seniūnija					
Bubėnų k.	1	100			
Drobstų k.	3	60	1500		
Labardžių k.	4	150	1000	+	Yra stalių dirbt.
Šurnokų k.	1	50			
Kalakutiškės k.	1	30	1200		
Girdvainių k.	2	200			Duomenys apytikriai
Jaupėnų k.	1	10	160		
Liolių k.	4	200	2000	+	
Jankaičių k.	1	40	800	1000	
Spraudės k.	2	300	1600		Duomenys apytikriai
Žadvainių k.	1	200			Duomenys apytikriai
Stumbrių k.	3		3600		Duomenys apytikriai
Pajūrio k.	3	300			
Vatušių k.	5	200	+	3240	

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Vietovės	Ūkių skaičius, vnt	Galvijų skaičius ūkiuose, vnt.	Ūkių saugyklų dydis, t	Ūkių dirbtuvių ir kt. plotai, m ²	Pastabos
Pelaičių k.	4	220	1800	300	Duomenys apytikriai. Yra malūnas
Meinartų k.	2	100	3370	400	
Girėnų k.	5	290	5000		Duomenys apytikriai
Giliogirio k.	4	252		5000	
Norbutiškės k.	1	50			
Girdvainių k.	1	25	750		Duomenys apytikriai
Sauslaukio k.	2		800	648	
Lėgų k.					Numatoma 100 vt. gyvulininkystės pastato plėtra
Gomantlaukio k.					Numatoma 100 vt. gyvulininkystės pastato plėtra
Pupšių k.					Numatomas žuvininkystės tvenkinių įrengimas 2ha
Iš viso:	51				

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2004 m. Rietavo savivaldybėje buvo 2692 ūkiai, o vidutinis ūkio dydis buvo apie 6,2 ha.

Stambiausi ir svarbiausi ūkiai (arba ūkių grupės) pažymėti Žemės ūkio teritorijų plėtojimo brėžinyje ir pateikti 16 lentelėje. Iš šių ūkių, svarbiausia plėtra numatoma gyvulininkystės ūkiuose Girėnuose, Lėgų kaime, Gomantlaukyje ir Skabaruose. Taip pat planuojamas vienas naujas žuvininkystės ūkis Pupšių kaime.

6.2. Verslas ir pramonė

Rietavo savivaldybės ekonominės plėtros pagrindiniai veiksniai:

- Ekonominę plėtrą savivaldybėje skatins auganti šalies ekonomika, didėjantis bendrasis vidaus produktas, nors realus BVP augimas šalyje kasmet lėtės.
- 2007—2013 m. ES Struktūrinių fondų paramos lėšų pritraukimas skatins ekonominę plėtrą Rietavo savivaldybėje — 2007 m. rudenį prasidės naujasis 2007—2013 m. programavimo periodas Lietuvoje.
- Lokalinių centrų ir kitų gyvenamųjų vietovių sistemos įgyvendinimas sąlygos šių vietinių centrų plėtrą, efektyvų savivaldybės ir valstybės kapitalo investicijų naudojimą, skatins savivaldybės gyventojų gyvenimo ir veiklos aktyvumą, didins Rietavo savivaldybės patrauklumą gyventi ir veikti, tai turės teigiamos įtakos demografiniams procesams savivaldybėje.

Ekonomikos ir verslo plėtrą savivaldybėje dera planuoti, taikant apdairumo principą gamybos, pramonės, verslo kompleksų planavime: ūkinė veikla turi būti planuojama taip, kad kuo mažiau kenktų aplinkai ir žmonių sveikatai, nustatant visų teritorinių planų įgyvendinimo poveikį aplinkai, numatant ekstremalių situacijų prevenciją, padarinių mažinimo ir likvidavimo kompensacines priemones.

Rietavo savivaldybės verslo struktūroje išsiskiria statyba, maisto pramonė, paslaugų ir prekybos sektorius, miškininkystė, žemės ūkis. Savivaldybėje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas. Kadangi savivaldybėje yra tik keletas didelių pramonės, verslo įmonių, todėl investicijos į verslo plėtrą nėra didelės. Toks investicijų dydis nesudaro didelių prielaidų savivaldybės ūkio augimui, verslo bei konkurencingumo plėtrai.

Rietavo savivaldybės bendrojo plano verslo ir investicijų plėtros pagrindas — užtikrinti palankią investicijų pritraukimui ir verslo skatinimui aplinką.

Sprendiniai:

- Skatinti savivaldybės ekonominę plėtrą: sudaryti sąlygas investicijų pritraukimui, identifikuojant teritorijas ir infrastruktūrinius sprendinius pramonės ir gamybos sektoriaus veiklai.
- Būtina gerinti investicinį klimatą, indentifikuojant prioritetines sritis ir priemones, numatant galimas teritorijas pramonės, gamybos, žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir kitų sektorių plėtrai, įvertinant galimybes investicijų pritraukimui būtinos infrastruktūros sukūrimui, kuriant lengvatų, skatinimo sistemas bei programas, ypatingai akcentuojant investicijų į aukštų technologijų pramonę poreikį.
- Skatinti investicijų į energijos naudojimo efektyvumo didinimo, pastatų būklę gerinančių ir didinančių jų tarnavimo laiką priemonių įgyvendinimą, tam tikslui efektyviai išnaudojant valstybės paramos, ES programų teikiamas galimybes.
- Esant išvystytai infrastruktūrai, prekyba ir paslaugos Rietavo mieste neįgaus sparčių plėtros tempų. Bet savivaldybės ribose, ypač ten kur iškilis naujos urbanizuotos teritorijos, prekybos, paslaugų ir pramogų poreikis auga.
- Skatinti naujų įmonių kūrimąsi vietiniuose centruose, numatant lengvatas ir kitas išimties teises. Sudaryti palankias sąlygas smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai pirmiausiai vietiniuose centruose — savivaldybėje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas, todėl palankių sąlygų jam veikti sudarymas teigiamai įtakotų verslo plėtrą savivaldybėje.
- Įgyvendinti projektus, skirtus pritraukti Norvegijos finansinių mechanizmų, ES Struktūrinių fondų ir kitų fondų lėšas bei privačias investicijas.
- Pritraukti papildomas privačias ir valstybės investicijas į prekybos, paslaugų (aptarnavimo, maitinimo ir kt.) tinklo plėtrą savivaldybės periferijoje.
- Skirti daugiau investicijų informacinių technologijų plėtrai savivaldybėje (gerinti interneto pasiekiamumą savivaldybės gyventojams, plėtojant interneto ryšį, ypač kaimo vietovėse, skatinti elektroninių paslaugų teikimą savivaldybės gyventojams, gerinti ugdymo ir kultūros įstaigų aprūpinimą kompiuteriais, vykdyti aktyvią informacinės visuomenės plėtros politiką savivaldybėje).
- Skatinti motelių, logistikos, autoserviso, prekybos ir kitų įmonių įkūrimą prie kelio Kaunas—Klaipėda (Girėnų, Spraudžio, Žadvainių gyvenviečių teritorijose), numatant tam skirtus žemės sklypus.
- Netradicinių verslų ir alternatyvios žemės ūkio veiklos plėtojimas savivaldybėje, ypač teritorijose, kuriose yra palankios sąlygos tokioms alternatyvioms veikloms kaip kaimo turizmas, poilsio paslaugos. Netradicinių žemės ūkio verslų (vaistažolių ir prieskoninių augalų, grybų, uogų, vaisių ir daržovių, kalakutų, triušių auginimo, kailinių žvėrelių veisimo, bitininkystės ir kt.) vystymas galėtų tapti viena iš alternatyvių veiklos formų.

Verslo ir pramonės plėtojimui numatomos tam skirtos teritorijos pažymėtos Rietavos savivaldybės teritorijos bendrajame plane. Terminalų, sandėliavimo pastatų ir komercinės paskirties objektų teritorijos siūlomos Rietavo miesto pietvakarinėje ir šiaurės vakarų dalyje. Tačiau čia gali kurtis tik netaršios įmonės, kadangi Rietavo savivaldybėje vyrauja vakarų-pietvakarių vėjai.

Kitos pramonės, gamybos įmonių ir sandėlių plėtros teritorijos numatomos į rytus nuo Vatušių prie senojo Žemaičių plento, netoli Pjaulės kaimo bei prie Girėnų gyvenvietės. Taip pat dar viena vieta terminalų ir sandėliavimo pastatų statybai numatoma prie A1 magistralės į vakarus nuo vietos, kurioje magistralė kerta Aitros upelį.

Komercinės paskirties teritorijos (Rietavo turgus) lieka esamoje vietovėje prie Budrikių.

6.3. Turizmo plėtojimas

Rietavo savivaldybė priskirtina mažo potencialo rekreacinėms teritorijoms, kurios sudaro lokalinės svarbos ir reikšmės rekreacines sistemas. Būtent tokio tipo rekreacinė sistema turėtų tapti kertine turizmo verslo ašimi. Rekreaciniai išteklių yra santykinai maži, miškų, tinkamų rekreacijai, nėra daug, vietovės nepasižymi vaizdingumu, tvenkinių nedaug, kultūrinis paveldas vertinamas vidutiniškai, aplinkos sveikumas yra vidutinis, aplinkos ekologinis atsparumas yra vidutinis, tai reiškia

kad teritorija tinka vidutinio intensyvumo rekreaciniam naudojimui. Perspektyvinės rekreacinės plėtros lygmuo yra žemas — galimybė kurti pavienius vietinės svarbos rekreacijos objektus. Be to, teritorija patenka į mažo rėmimo, skirto rekreacijai vystyti, sąrašą.

Lemiamą impulsą šioje srityje gali duoti vienadienio poilsio infrastruktūros išvystymas prie kelio Kaunas—Klaipėda. Taip pat vystymas kaimo turizmo, orientuoto į Telšių ir Klaipėdos gyventojų poilsio poreikio tenkinimą.

Norint pagerinti esamą turizmo situaciją bei plėsti šią ūkio šaką savivaldybėje būtina:

- Didinti investicijas į turizmo infrastruktūros plėtrą, gerinant turizmo paslaugų kokybę, plečiant turizmo paslaugų asortimentą, įrengiant trumpalaikes poilsio aikštes.
- Pritaikyti Rietavo savivaldybės miškų ūkį rekreacijai — įrengti tokius objektus kaip, pažintiniai, mokomieji, rekreaciniai, specializuoti takai, apžvalgos aikštelės, atokvėpio aikštelės, poilsiavietės, stovyklavietės ir kiti objektai.
- Kultūros objektų, rekreacinės ar sporto zonų šalia miestų (pagrindinį dėmesį skiriant Oginskių muziejaus rekonstrukcijai ir restauracijai, aprašyti aukščiau, nukreiptai į turizmo vystymą, savivaldybės kaimišųjų gyvenviečių rekreacinių zonų rekonstrukcijai).
- Apgyvendinimo paslaugų (ypatingai vidutinės klasės kempingų) plėtra labiausiai siektina Rietave ir Tveruose.
- Turizmo trasų (susijusių su kultūrinio pažintinio turizmo plėtra) įkūrimas ir atnaujinimas, labiausiai dėmesį skiriant Rietavo miestui.
- Ypatinga dėmesį skirti dviračių ir pėsčiųjų turizmui: informacinės sistemos sukūrimas, sustojimo vietų įrengimas ir atnaujinimas, informacinių terminalų (taškų) įrengimas Rietave ir kaimo gyvenamosiose vietovėse.
- Vietiniuose centruose kurti ir populiarinti tradicinius amatus, kurie galėtų tapti užsienio turizmo traukos elementu.
- Didelį dėmesį savivaldybės teritorijoje reikėtų skirti pažintinio turizmo plėtrai ir vystymui, nes ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos tautinį identitetą ir reprezentuoja savivaldybės teritoriją respublikiniu ir tarptautiniu mastu. Tam būtinas racionalus esamų gamtinių ir kultūrinių išteklių panaudojimas.
- Pažintinio turizmo sistema plėtotina pirmiausiai siekiant atskleisti Rietavo krašto gamtinius bei kultūrinius savitumus. Taip pat būtina išryškinti ir eksponuoti savivaldybės teritorijos gamtinės ir kultūrinės aplinkos tipiškus ar unikalius objektus, pasižyminčius savitais bruožais.
- Didinti Rietavo miestą ir savivaldybę pristatančios turizmo informacijos kiekį, plėtoti rinkodaros priemones (spauda, internetas, dalyvavimas parodose, informaciniai stendai, žemėlapiai ir pan.). Rinkodaros priemonių skatinimui siekti gauti lėšų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ar kitų programų lėšų.
- Ieškoti finansavimo šaltinių iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų ar kitų programų, siekiant visapusiškai pritaikyti Oginskių dvaro kompleksą viešosioms turizmo reikmėms.
- Įdiegti elektroninę savivaldybėje veikiančių viešbučių kambarių, kaimo sodybų, siūlomų maršrutų bei gidų paslaugų rezervavimo sistemą.
- Parengti savivaldybėje vykstančių kultūrinių renginių vystymo programą.

6.4. Rekreacinės teritorijos

Pagal galimybes teikti rekreacines ir turizmo paslaugas Rietavo savivaldybės teritorija suskirstyta į trijų lygių rekreacinio potencialo arealus. Didelio rekreacinio potencialo arealai apima Rietavo miestą ir Tverų miestelį su apylinkėmis. Čia susitelkę pagrindiniai savivaldybės lankytini gamtos ir kultūros paveldo objektai, kertasi įvairios turistinė trasos. Rekomenduojama šiuose arealuose teikti turistų maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas, steigti turizmo informacijos centrus, siūlyti kitas šios srities paslaugas.

Vidutinio rekreacinio potencialo arealai apima kitas įdomias gamtinių arba kultūrinių požiūriu teritorijas, kuriomis eina dauguma turistinių trasų, jungiančių Rietavo savivaldybę su gretimomis teritorijoms. Čia rekomenduojama teikti kaimo turizmo paslaugas, įrengti poilsiavietes, stovyklavietes.

Žemo rekreacinio potencialo arealai apima kitas žemės ūkio ir ūkinių miškų teritorijas, nepasižyminčias išskirtiniais rekreaciniais resursais ar teikiamomis turizmo aptarnavimo paslaugomis. Rekomenduojama jose tęsti tradicinę žemės ir miškų ūkio veiklą.

Savivaldybės gyventojų rekreacinių poreikių tenkinimui būtina numatyti viešam naudojimui skirtas poilsio prie vandens teritorijas. Jų Rietavo savivaldybės teritorijoje numatoma šios:

1. Tvenkinys prie Girėnų.
2. Tvenkinys prie Girdvainių.
3. Daugėdų tvenkiniai.
4. Minijos pakrantė prie Medingėnų.
5. Tvenkinys prie Pribitkos.
6. Tvenkinys prie Lozorių miško.
7. Tvenkinys prie Alko.
8. Daugėdų ežeras.
9. Gervės pakrantė prie Labardžių.
10. Aitros pakrantė prie Labardžių.
11. Ruškio ežeras.
12. Tvenkinys prie Lopaičių.
13. Rietavo miesto rekreacinė teritorija prie Jūros upės.

Šios teritorijos yra išvardintos ir 2.6 skyriuje „Visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos“ pateiktoje 9 lentelėje.

Kitą turizmo ir rekreacijos infrastruktūrą sudaro tokie siūlomi aptarnavimo objektai kaip motelis prie A1 magistralės netoli Girėnų, kempingas Jūros pakrantėje taip pat netoli A1 magistralės. Siūloma numatyti vietas žirginio turizmo centrams prie Spraudžio kaimo (Rietavo sen.), prie Rietavo miesto ir Medingėnų. Taip pat numatomos vietos ir golfo laukams įrengti Spraudžio kaimo apylinkėse, Pajomačio bei Skabarų kaimų apylinkėse. Šalia Medingėnų, buvusiam žemės ūkio aerodrome, siūloma įkurti oreivystės centrą, kuris būtų svarbus rekreacinis objektas Rietavo savivaldybėje.

Pačiam Rietavo miestui, jo artimiausioje aplinkoje tarp Rietavo ir Vatušių numatoma atskira rekreacinė zona, kuri siūloma įrengti prie Jūros upės suformuojant rekreacinius tvenkinius su maudymosi vietomis.

Stovyklavietes ir poilsia vietas siūloma įrengti prie išvardintų poilsio prie vandens teritorijų.

Iš savivaldybės teritorijoje esančių gamtinių ir kultūrinių vertybių, turizmo požiūriu lankytini objektai yra Rietavo miestas su bažnyčia, rūmais, parku, Tverų miestelis, Medingėnų miestelis, Ruškio kraštovaizdžio draustinis ir Aukštojo tyro telmologinis draustinis (šis — tik tuo metu, kai jame leidžiama lankytis). Šie objektai yra apibūdinti skyriuose „Kultūros paveldo vertybių tvarkymas“ ir „Gamtinis karkasas, saugomos teritorijos ir biologinė įvairovė“.

Rietavo savivaldybės teritorijoje eina ir regioninio bei nacionalinio lygmens turizmo trasos. Autoturizmo trasos eina senuoju Žemaičių keliu, taip pat jungia Rietavą su Tverais ir Varniais, Žarėnais, Medingėnais, Plunge, Endriejavu, Judrėnais.

Nacionalinė dviračių trasa eina ateina iš Varnių, kerta savivaldybės teritoriją per Tverus, Rietavą, Žadvainius iš pasuka Judrėnų link ir eina į Šilutę. Ji pažymėta pagal Nacionalinių dviračių trasų specialųjį planą (planavimo organizatorius — Valstybinis turizmo departamentas, plano rengėjas VĮ Žemėtvarkos institutas)

Numatomi ir kiti dviračių takai, jungiantys Rietavą ir Plunge, Daugėdus, Medingėnus ir Tverus, Medingėjus ir Žarėnus, Rietavą ir Kvedarną, Rietavą ir Endriejavą. Numatomas turistinis pėsčiųjų takas, kuris jungs Rietavą ir Aukštojo Tyro telmologinį draustinį. Jie parodyti pagal Rietavo savivaldybės turizmo plėtros galimybių studiją (užsakovas – Valstybinis turizmo departamentas, rengėjas – VGTU Teritorijų planavimo institutas, 2004 m.).

7. SOCIALINĖS IR KULTŪRINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS

Socialinė ekonominė Rietavo savivaldybės aplinka labai priklauso nuo daugelio išorinių veiksnių. Pagrindiniai veiksniai, turintys didžiausią įtaką savivaldybės socialiniam išsivystymo lygiui yra ryškus Rietavo miesto vaidmuo bei gretimybėje esančių miestų (Telšių ir Klaipėdos) įtaka. Minėti veiksniai formuoja atitinkamą socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros poreikį Rietavo savivaldybėje. Dauguma esamų socialinės aplinkos problemų Rietavo savivaldybėje būdingos ir visai Lietuvai: mažėjantis gyventojų skaičius, gana ryškūs socialiniai ir ekonominiai skirtumai tarp savivaldybės miesto ir kaimo, auganti gyventojų emigracija, kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas, senstanti visuomenė, nepakankamas socialinis institucinis savivaldybės gyventojų aprūpinimas.

Gana ryškios socialinės savivaldybės problemos reikalauja efektyvių vietos valdžios sprendimų, siekiant sukurti kokybišką ir patrauklią gyventi aplinką. Remiantis Rietavo savivaldybės strateginiame plėtros plane nustatytais ilgalaikės plėtros prioritetais, Rietavo savivaldybės plėtros pagrindas yra subalansuota kaimo plėtra ir palankių sąlygų verslo steigimui plėtojimas. Sukūrus palankią investicinę aplinką savivaldybėje ir užtikrinus žmogiškųjų išteklių plėtrą, galima tikėtis ekonominės situacijos pagerėjimo. Subalansuotas kaimo plėtros vystymas leis garantuoti pastovias pajamas savivaldybės periferijos gyventojams, sumažins atotrūkį tarp miesto ir kaimo. Socialinės atskirties mažinimas turi būti vienas iš pagrindinių kaimo plėtros tikslų.

Aktyvus savivaldybės bendruomenės dalyvavimas įvairiose programose ir alternatyvių finansavimo šaltinių paieškos leis sumažinti socialinio išsivystymo netolygumus, sudarant sąlygas savivaldybės gyventojams mokytis ir tobulėti visą gyvenimą.

Rietavo savivaldybės socialinės ekonominės plėtros konkretūs tikslai:

- Socialinės apsaugos vystymo tikslas — savivaldybės gyventojams garantuoti pagrindines socialines priemones, siekiant užtikrinti gyvenimo kokybę bei įgyvendinti efektyvią socialinės apsaugos, socialinės atskirties mažinimo ir integracijos į darbo rinką politiką savivaldybėje.
- Švietimo vystymo tikslas — sukurti efektyvumo, prieinamumo ir kokybės reikalavimus atitinkantį švietimo įstaigų tinklą.
- Verslo ir investicijų vystymo tikslas — plėtoti bei užtikrinti palankią investicijų ir verslo aplinką Rietavo savivaldybėje.

7.1. Demografinė padėtis

Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, Rietavo savivaldybėje laukiamas gyventojų sumažėjimas: prognozuojama, kad 2017 m. Rietavo savivaldybėje gali gyventi apie 9730 gyventojų. Tai reiškia kad tiesioginio poreikio didelei socialinės infrastruktūros plėtrai Rietavo savivaldybėje nėra, jeigu neatsižvelgiama į visuomenės senėjimo procesus, kurie suponuoja sveikatos priežiūros ir socialinės globos plėtrą. Dėl neigiamos krypties demografinių procesų kentės ekonominė savivaldybės raida, kvalifikuotų darbuotojų trūkumas neigiamai atsilieps verslo subjektams, kadangi didelės jų dalies veikla yra imli darbai.

Siekiant išvengti neigiamų pasekmių, kurias gali suponuoti žmonių skaičiaus mažėjimas bei darbo jėgos praradimas, privalu savivaldybėje sukurti atitinkamas socialines ir ekonomines sąlygas, užtikrinsiančias patrauklią gyvenamąją aplinką:

- savivaldybėje privalu užtikrinti viešųjų socialinių paslaugų (švietimo, ugdymo, sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos ir t.t.) aukštą kokybę bei jų prieinamumą,
- užtikrinti geras gyvenimo sąlygas ir pakankamai aukštą gyvenimo kokybę (pirmiausiai užtikrinti esamų ir potencialių gyventojų aprūpinimą didesnio ploto ir aukštesnės kokybės būstu),
- užtikrinti tinkamas darbo ir verslo plėtros, t.y. investavimo, sąlygas (kurios būtų garantuojamos savivaldybės ekonominių subjektų pajėgumo ir išsivystymo bei savivaldybės pasiruošimo mikroekonominėi teritorijos plėtrai).

Tik garantavus esamiems ir busimiems gyventojams aukščiau paminėtas gerybes, būtų galima tikėtis išlaikyti esamus gyventojus bei pritraukti į savivaldybę naujų gyventojų.

7.2. Būstas

Atsižvelgiant į tai, kad Rietavo savivaldybė, pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą, yra nepakankamo potencialo, labai didelio statybų aktyvėjimo sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu nelaukiama. Gyvenamoji statyba iš esmės bus orientuota į esamo gyvenamojo ploto renovaciją ir į aukštos kokybės mažaaukščių naujų namų statybą. Visgi siekiant gerinti gyvenimo kokybę Rietavo savivaldybėje, naujojo būsto statyba turėtų orientuotis į tam tikrą standartą:

- Privalu, kad bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje, vienam Rietavo savivaldybės gyventojui vidutiniškai turėtų tekti po 28 m² naudingo gyvenamojo ploto, t.y. maždaug 3 m² daugiau negu dabar. Tai bus dalinai sąlygota paskutiniaisiais metais stebimo naudingo ploto didėjimo ir gyventojų mažėjimo procesų, tačiau gyventojų skaičiaus kaita ir pastovūs esami naudingo ploto didėjimo tempai suponuos padidėjimą tik iki daugmaž 27 m² vienam gyventojui.
- Pasiiekti numatytą 28 m²/gyv. rodiklį derėtų sprendžiant socialinio būsto problemą ir numatant tokio tipo būstui nuo 3 iki 5 proc. visame savivaldybės gyvenamajame fonde.
- Didinti socialinio būsto fondą būtina perkant butus ir statant naujus namus (pirmiausiai Rietavo mieste).
- Būsto plėtros pagrindas — Rietavo miesto plėtra.
- Siekiant sumažinti gyvenimo kokybės skirtumus tarp savivaldybės centro ir periferijos, privalu užtikrinti būsto plėtrą kitose stambesnėse savivaldybės gyvenvietėse, ypač Tveruose.
- Būtina skatinti daugiabučių namų atnaujinimo, modernizavimo ir energetinio efektyvumo didinimo investicinių projektų įgyvendinimą (nepriklausomai nuo gyvenvietės).

7.3. Sveikatos priežiūra

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane išskiriami trys ilgalaikiai sveikatos apsaugos infrastruktūros plėtros prioritetai:

- a. plėtoti pirminės sveikatos priežiūros įstaigų grandį, reikalingą bendrajam sveikatos stiprinimui, ligų profilaktikai bei jų nustatymui laiku;
- b. užtikrinti sveikatos apsaugos infrastruktūros tinklo teritorinį bei socialinį prieinamumą;
- c. optimizuoti stacionarių slaugos ir globos įstaigų, teikiančių nuolatinę ir įvairiapusę pagalbą neįgaliems žmonėms, tinklą.

Rietavo savivaldybėje sveikatos priežiūros sistemos reforma turi būti vykdoma trimis pagrindinėmis kryptimis:

3. Ambulatorinių paslaugų plėtra, pirmenybę teikiant bendrosios praktikos gydytojų veiklai, ypač kaimo vietovėse.
4. Stacionarių paslaugų optimizavimas ir alternatyvių veiklos formų plėtra.
5. Medicininės slaugos ir ilgalaikio-palaikomojo gydymo paslaugų vystymas, ypatingą dėmesį skiriant vyresnio amžiaus žmonių sveikatos priežiūrai.

Remiantis gyventojų amžiaus struktūros pokyčiais, prognozuojamas sveikatos priežiūros paslaugų poreikio augimas. Pagrindinis sveikatos priežiūros sektoriaus plėtros prioritetas plėtojant ir artinant prie gyventojų pirminę sveikatos priežiūrą bei ambulatorines paslaugas, skatinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą privačiame sektoriuje, stengiantis pritraukti bendrosios praktikos gydytojus į savivaldybę, taip gerinant paslaugų prieinamumą ir efektyvumą:

- Atsižvelgiant į tai, jog beveik 70 % savivaldybės gyventojų gyvena kaimiškose savivaldybės vietovėse ir mažėjanti savivaldybės gyventojų tankumą, Rietavo savivaldybėje privalu didinti paslaugų prieinamumą, ypač akcentuojant kaimo gyventojus, būtina labai didelį dėmesį skirti medicininių paslaugų pasiekiamumo atokiaose savivaldybės vietovėse klausimui.

- Turi būti didinamas paslaugų prieinamumas diegiant e-paslaugas savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose: elektroninė registracijos pas gydytojus, elektroninės paciento medicininės kortelės kūrimas.
- Didinti paslaugų kokybę, stiprinti profilaktinį darbą, sudaryti galimybes visuomenei daryti įtaką sveikatos politikai.
- Gerinant medicininių aptarnavimą 2007—2017 m. turėtų didėti gydytojų (ypatingai bendros praktikos) ir slaugytojų skaičius, tenkantis 10 000 savivaldybės gyventojų.
- Taip pat būtina gerinti antrinį sveikatos priežiūros lygį ir specializuotų sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą Rietavo mieste. Kadangi Rietavo savivaldybė ženkliai atsilieka nuo šalies pagal lovų, tenkančių 10 000 gyventojų, rodiklį, būtina didinti lovų skaičių Rietavo ligoninėje, sprendinių įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje šis skaičius turėtų siekti apie 65.
- Privalu reorganizuoti esamus medicinos punktus vietiniuose centruose, atsižvelgiant į Sveikatos apsaugos ministro patvirtintus normatyvus dėl aptarnaujamų gyventojų skaičiaus bei modernizuoti visas esamas kaimo sveikatos priežiūros įstaigas.
- Būtina užtikrinti ambulatorinės slaugos plėtrą namuose.
- Reikia vykdyti sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimą, techninės bazės atnaujinimą.
- Savivaldybėje turi būti garantuojamas nuolatinio sveikatos priežiūros specialistų kompetencijos ugdymo programų įgyvendinimas.
- Privalu gerinti psichikos sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą.
- Reikia atlikti PSPC ir jos aplinkos tvarkymo, modernizavimo darbus.

7.4. Socialinė rūpyba

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane išskiriami tokie ilgalaikiai socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros prioritetai:

- a. užtikrinti socialinės apsaugos infrastruktūros tinklo teritorinį bei socialinį prieinamumą;
- b. organizuoti paslaugų įvairioms žmonių grupėms teikimą jų gyvenamojoje vietovėje;
- c. plėtoti stacionarių slaugos ir globos įstaigų, teikiančių nuolatinę ir įvairiapusę pagalbą neįgaliems žmonėms, tinklą.

Pagrindinis Rietavo savivaldybės socialinės rūpybos sektoriaus plėtros prioritetas — aktyvinti nestacionarių socialinių paslaugų teikimą, skatinti socialinės atskirties asmenų integraciją į visuomenę, tobulinti esamų socialinių paslaugų kokybę bei pasiekiamumą.

Socialinės rūpybos sprendiniai susiję su:

1. Ilgalaikių, trumpalaikių, dienos socialinės globos paslaugų teikimu.
2. Dienos socialinės globos ir užimtumo paslaugų teikimu.
3. Mišrių socialinių paslaugų plėtra.

Esamas socialinių paslaugų tinklas netenkina senstančios visuomenės poreikių atokiose Rietavo savivaldybės gyvenamosiose vietovėse, todėl būtina optimizuoti socialinių paslaugų tinklą savivaldybėje, gerinant paslaugų pasiekiamumą.

Rekomenduojama:

- Vystyti nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą (nestacionarių dienos socialinių paslaugų ir mišrių socialinių paslaugų įstaigų bei laikino gyvenimo namų steigimas).
- Plėsti socialinių paslaugų į namus apimtį, atliekant būtinus socialinių darbuotojų mokymus, kvalifikacijos tobulinimą.
- Būtina skatinti socialinės atskirties mažinimą bei socialinės integracijos didinimą:
 - stovyklų vaikams iš socialiai remtinų šeimų organizavimas;
 - socialinės rizikos asmenų (ypatingai neįgaliųjų ir ilgalaikių bedarbių) integracijos į darbo rinką skatinimas, įgyvendinant įvairias socialinės atskirties mažinimo programas;
 - nuteistųjų ir asmenų, paleistų iš laisvės atėmimo vietų, socialinės reabilitacijos ir integracijos į visuomenę įgyvendinant įvairias programas skatinimas.

- Užtikrinti mišrių socialinių paslaugų plėtrą Rietavo pagalbos namuose centre: bendrosios paslaugos, dienos užimtumo paslaugos socialinės rizikos vaikams, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms, nestacionarių paslaugų plėtra pagyvenusiems žmonėms, dienos socialinės globos ir užimtumo paslaugų plėtra sutrikusio intelekto vaikams ir asmenims virš 24 metų.
- Svarstytinas klausimas dėl centro patalpų praplėtimo ir iškėlimo į kitą vietą, arba naujos įstaigos, kuri užtikrintų aukščiau paminėtą socialinės rūpybos ir globos paslaugų plėtrą, steigimo.
- Rietave yra būtina įsteigti dienos centrą vaikams su negalia, šeimos paramos centrą, kadangi savivaldybėje yra pakankamai didelė vaikų dalis bendrame gyventojų skaičiuje.
- Vietiniuose centruose, atsižvelgiant į socialinės rūpybos paslaugų poreikį, turėtų būti steigiami kompleksiniai dienos centrai, kuriuose socialinė pagalba būtų prieinama visoms rizikos grupėms. Vietiniuose centruose turi būti koncentruojamos socialinės pagalbos paslaugos, aptarnaujančios į vietinio centro zoną patenkančias gyvenamąsias vietas. Privalo įsteigti dienos užimtumo ir psichologinės pagalbos centrus, kuriuose būtų teikiama socialinė paramos pagalba psichologinį ir fizinį smurtą patyrusiems vaikams, neįgaliesiems, ypatingai šeimose smurtą patyrusioms moterims, vienišoms motinoms.
- Uždarytose ar uždaromose mokyklose įkurti Vaikų dienos ir laikinosios priežiūros centrus, siekiant išspręsti nepakankamo švietimo, ugdymo ir globos paslaugų prieinamumo problemą.
- Sukurtas socialinių paslaugų ir paramos centrų tinklas turėtų būti kontroliuojamas savivaldybės arba jai atskaitingos įstaigos.
- Išanalizuoti nakvynės namų poreikį, jam esant parengti galimybių studiją.
- Ugdyti socialinių darbuotojų kompetenciją.

7.5. Kultūra

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane išskiriami šie kultūros infrastruktūros plėtros ilgalaikės perspektyvos prioritetai:

- 1) muziejų, bibliotekų kompiuterizavimas ir panaudojimas kultūros, švietimo ir informacijos skleidimo funkcijoms;
- 2) nenaudojamų patalpų kaimo mokyklose pertvarkymas į universalias sales, suaugusiųjų švietimo institucijas, bibliotekas;
- 3) teatrų, kino, koncertų ir kultūros namų salių pertvarkymas į universalias sales, pritaikytas įvairiems kultūros poreikiams tenkinti.

Rietavo savivaldybės kultūros plėtros tikslas — išlaikyti ir skatinti savivaldybės gyventojų turiningą laisvalaikio leidimo būdą — didinti gyventojų pasirinkimą, skatinti aktyvią kultūrinę veiklą, didinti gyventojų pilietiškumą ir patriotizmą, didelį dėmesį skiriant gyventojų identitetui, kultūriniam švietimui.

Numatomi sprendiniai iš esmės atitinka esamos kultūros infrastruktūros išsidėstymą, kadangi rekomenduojamos investicijos į veikiančius kultūros objektus. Rekomenduojama įgyvendinti kultūrinio gyvenimo skatinimo, tobulinimo programas, kurios apimtų seniūnijose dirbančių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, jaunimo įtraukimą į kultūros gyvenimą, ugdant jų istorinį-kultūrinį tapatumą, tobulinti kultūros infrastruktūrą, sudarant sąlygas kultūrinių ir sportinių veiklų plėtrai. Kultūros plėtra privalo būti orientuojama į esamų patalpų išlaikymą ir praplėtimą, siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę. Sprendiniai yra orientuoti tiek į nematerialines, tiek į materialines priemones: švietimo programos, savišvietos ir saviugdodos programos, seminarai ir konferencijos, mokymai, ir pan. bei naujos teritorijos skyrimas, naujų patalpų įstaigų veiklai skyrimas, rekonstrukcija, modernizacija ir t. t.

- Savivaldybėje privalo būti vykdomas informacinės visuomenės plėtros skatinimas: visose kaimo bibliotekose įrengti viešojo interneto prieigos taškai, dėl teritorijos reto apgyvendinimo, viešojoje bibliotekoje įsteigti knygų vežiojimo į atokesnes gyvenvietes paslauga.
- Privalo būti skatinamas kultūrinis turizmas, tam pirmiausiai būtina rekonstruoti ir pritaikyti kultūriniam turizmui Oginskių kultūros istorijos muziejų, sutvarkyti muziejaus pastato bei muziejaus teritorijos infrastruktūrą, atlikti muziejaus kapitalinį remontą, atkurti vandentiekio

bokšto vėjo jėgainę, suremontuoti apžvalgos aikštelės apsauginę baliustradą, atstatyti Oginskių skliautinių rūši su orkestro estrados aikštele, atstatyti rūmų vidinę arkadą ir kitus charakteringus architektūrinius elementus, atkurti Oginskių šiltadaržius. Taip pat pagal galimybes:

- a) technikos muziejaus po atviru dangumi paviljono statyba ir ekspozicijos įrengimas bei mašinų stovėjimo aikštelės įrengimas buvusios pirmosios elektrinės teritorijoje;
 - b) vasaros koncertų amfiteatro įrengimas muziejaus šiauriniame parteryje;
 - c) muziejaus medžio apdirbimo dirbtuvių ir pagalbinio inventoriaus patalpų statyba;
 - d) žemaitiškos sodybos ar kito turistų, parko lankytojų aptarnavimui skirto komplekso statyba — įrengimas rytiniame Jūros upės krante greta parko pietrytinio kvartalo. Šio komplekso statybai numatyti 7—9 a. sklypą.
- Būtina gerinti kultūros įstaigų materialinę bazę: rekonstruoti ir modernizuoti kultūros įstaigas, pritaikant jas vietos bendruomenės ir turistų poreikiams, daugumai įstaigų privalu pagal galimybes skirti didesnes patalpas, kurios būtų modernizuotos ir rekonstruotos idant būtų laikomasi pritaikomumo įstaigų veiklai taisyklės.
 - Savivaldybės gyvenvietėse, kuriose bibliotekos ir kultūros centrai tampa kone svarbiausiu kultūros sklaidos centru, turėtų būti įvykdyta skubi kompiuterizacija, viešųjų interneto prieigos taškų diegimas. Patartina, atsižvelgiant į seniūnijos gyventojų dydį ir tankumą, bibliotekos ir kultūros centro filialuose vykdyti kultūrinę veiklą (organizuoti kultūrinius renginius) bei jaunimo užimtumo veiklas, šias įstaigas paverčiant universaliais kultūros centrais.
 - Kadangi Rietavo kultūros centro patalpos nėra pritaikytos centro veiklai, pagal galimybes numatyti įstaigai kitą pastatą. Jeigu galimybės įstaigos perkėlimui nėra, būtina atlikti kultūros centro pastato rekonstrukciją ir modernizavimą, patalpų kapitalinį remontą, taip pat pritaikyti įstaigos patalpas žmonių su negalia poreikiams. Būtina sutvarkyti Rietavo kultūros centro vidinį kiemą, pritaikant jį automobilių stovėjimui, taip pat sutvarkyti ir išasfaltuoti privažiavimus.
 - Pagal galimybes numatyti Tverų filialui naujas patalpas, jeigu tokio galimybės nėra, reikia atlikti Rietavo kultūros centro Tverų filialo pastato rekonstrukciją įrengiant rūbinę ir persirengimo patalpas, atlikti kapitalinį remontą, pakeisti langus, grindis, duris, sutvarkyti užimamų patalpų infrastruktūrą (vandentiekį, kanalizaciją, elektros instaliaciją, sanitarinius mazgus), išasfaltuoti teritoriją aplink pastatą ir įrengti automobilių stovėjimo aikštelę.
 - Rietavo kultūros centro Daugėdų ir Labardžių filialų patalpose būtina atlikti rekonstrukcijos ir remonto darbus, sutvarkyti šių įstaigų užimamų patalpų infrastruktūrą bei pritaikyti jas kultūros centro funkcijoms.
 - Viešajai bibliotekai pagal 2003 – 2013 m. bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programą turėtų būti skirtas naujas pastatas Rietavo mieste. Jeigu į valstybinę bibliotekų renovacijos ir modernizavimo programą nebus įtraukta naujo bibliotekos pastato statyba, atlikti kapitalinį esamų patalpų remontą ir pritaikyti užimamas patalpas bibliotekos veikai, o taip pat rekonstruoti užimamą pastatą siekiant perkelti vaikų literatūros skyrių iš Rietavo kultūros centro į Viešosios bibliotekos patalpas.
 - Bibliotekos Pelaičių filialui reikalingas užimamų patalpų remontas bei bibliotekos aplinkos pritaikymas neįgaliųjų žmonių poreikiams. Visgi šios bibliotekos klausimas turėtų būti sprendžiamas 2008 m. pabaigoje, kuomet bus išspręstas pagrindinės mokyklos klausimas.
 - Viešosios bibliotekos Medingėnų filialo patalpas būtina pritaikyti neįgaliesiems ir senyvo amžiaus skaitytojams, kadangi biblioteka užima seniūnijai priklausančio pastato antrą aukštą.
 - Liolių filialo atveju svarstytinas klausimas dėl bibliotekos perkėlimo į kitas to paties pastato suremontuotas patalpas, kurios būtų labiau pritaikytos įstaigos funkcijoms atlikti.
 - Labardžių, Girdvainių ir Daugėdų filialams būtina atlikti patalpų kapitalinį remontą, apšiltinti užimamas patalpas.
 - Reikia užtikrinti kaimo kultūrinio modelio įgyvendinimą: pritaikyti kaimuose esančias savivaldybės patalpas vietos gyventojų kultūros poreikių tenkinimui.

- Reikia didinti kultūros darbuotojų profesionalumą: parengti ir įgyvendinti savivaldybės kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimo programą.
- Privalu skatinti bendruomenių aktyvumą savivaldybės socialiniame ir kultūriniame gyvenime, gerinti įvairių bendruomenių tarpusavio bendradarbiavimą.
- Siekti išlaikyti esamų kasmetinių renginių programą bei skatinti įvairesnių kultūrinių, pramoginių ir sportinių renginių iniciavimą, dalyvavimą tarptautiniuose projektuose Rietavo savivaldybėje.
- Didėjant kaimo bendruomenių aktyvumui, turėtų pradėti augti mėgėjų meno kolektyvų skaičius.

7.6. Švietimas

Pagrindinis Rietavo savivaldybės švietimo sektoriaus plėtros prioritetas — gerinti švietimo įstaigų veiklą, mokyklų tinklą koreguojant pagal gyventojų poreikius bei patvirtintus tinklo pertvarkos dokumentus, investuojant į patalpų remontą. Taip pat plėtoti papildomą ugdymą, vaikų užimtumą, sporto veiklų organizavimą, profesinį informavimą ir konsultavimą.

Pagrindiniai sprendiniai susiję su esamų švietimo įstaigų intensyvia plėtra, akcentuojant būtinumą:

- Pagal valstybinės švietimo strategijos nuostatas siekti, kad ikimokyklinį, priešmokyklinį ir pradinį ugdymą teikiančios mokyklos būtų kuo arčiau vaiko namų, mokinio kelionė į pagrindinę mokyklą truktų ne ilgiau kaip pusvalandį, mokinio kelionė į vidurinę mokyklą, gimnaziją ir profesinę mokyklą truktų ne ilgiau kaip valandą.
- Mažėjant moksleivių skaičiui savivaldybėje ir toliau vykdant švietimo reformą, būtina gerinti mokinių vežiojimo geltonaisiais autobusiukais sistemą. Turėtų būti užtikrinamas mokyklų, reorganizuotų pertvarkant švietimo tinklą, mokinių vežiojimas į kitą artimiausią mokyklą, išplėtojama visų toli nuo mokyklos kaimuose ir priemiesčiuose gyvenančių mokinių bei neįgalių mokinių vežiojimo į mokyklą ir iš jos specialiu transportu sistema.
- Privalu gerinti savivaldybės švietimo įstaigų techninę būklę, modernizuoti techninę bazę. Pirmiausiai kalbama apie mokyklų pastatų/patalpų renovaciją ir modernizaciją bei infrastruktūros sutvarkymą (prioritetą teikiant apšiltinimui ir sporto aikštynų įrengimui/rekonstrukcijai). Be to, privalu investuoti į pagrindines mokymo priemones ir įrangą, į mokyklų patalpas, mokymo ir mokymo sąlygas pertvarkant pagal galiojančius aprūpinimo standartus ir higienos normas bei atsižvelgiant į švietimo reformos tendencijas, t. y. atnaujinti visų savivaldybės mokyklų energetinį ūkį, renovuojant mokymosi bazę (sporto aikštynus, mokyklų sporto sales, inventorių ir pan.).
- Rietavo L. Ivinskio gimnazijoje baigti pastatų renovacijos darbus, atnaujinti šildymo, vandentiekio, kanalizacijos sistemas. Seną katilinės pastatą pritaikyti mokymui, įrengiant ten technologijų klasę. Taip pat reiktų sutvarkyti gimnazijos aplinką: rekonstruoti stadioną (bėgimo takus, sektorius, aikšteles ir kt.), suteikti įstaigą supančiai teritorijai estetinį vaizdą įrengiant pėsčiųjų takus, želdynus, vejas.
- Tverų vidurinėje mokykloje būtina atnaujinti vandens tiekimo ir kanalizacijos įrenginius. Taip pat privalu atlikti stadiono rekonstrukciją bei mokyklos teritorijoje pastatyti malkinę.
- Kitos mokyklos privalo būti restauruojamos, remontuojamos ir rekonstruojamos tais atvejais jeigu tai neprieštarauja mokyklų tinklo pertvarkos planui:
- Žadvainių pagrindinėje mokykloje rekonstruoti visą mokyklos pastatą įskaitant sporto salę, įrengti salę renginiams, taip pat būtina atlikti sporto aikštelės remonto darbus.
- Rietavo L. Ivinskio gimnazijos Daugėdų pradinio ugdymo skyriui privalomas kapitalinis patalpų remontas, visos komunalinės infrastruktūros atnaujinimas, taip pat reikia renovuoti visą pastatą, užimamą šios įstaigos (pakeisti stogo dangą, sumontuoti plastikinius langus, renovuoti pastato fasadą), o taip pat kieme įrengti krepšinio aikštelę.
- Rietavo L. Ivinskio gimnazijos Pelaičių pradinio ugdymo skyriui būtinas kapitalinis pastato remontas, apšiltinti pastatą, įrengti nuogdrindą, pakeisti langus ir duris. Taip pat derėtų įrengti sporto aikštyną.

- Būtina didinti profesinio mokymo prieinamumą bei tobulinti suaugusiųjų profesinį rengimą, plėtoti profesinio mokymo institucijų ir darbdavių bendradarbiavimą. Skatinant savivaldybės mažesnę priklausomybę nuo tradicinio žemės ūkio, rekomenduojama sudaryti sąlygas profesinio mokymo modernizavimui Žemaitijos kolegijoje. Rekomenduojama pasiūlyti kolegijai plėtoti ne su žemės ūkiu susijusias mokymo programas: kaimo turizmas, transporto, logistikos specialistai ir pan. Tokiu būdu, didinant paklausių specialybių darbuotojų pasiūlą, bus keliamas bendrasis savivaldybės gyventojų išsilavinimo lygis.
- Būtina plėtoti ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, akcentuojant ankstyvojo mokymosi pradžios svarbą.
- Reikia gerinti vienintelės ikimokyklinio ugdymo įstaigos – Rietavo lopšelio-darželio būklę ir materialinę bazę: Sutvarkyti elektros instaliaciją, pakeisti sanitarinius mazgus, vamzdžius, atnaujinti apšvietimo sistemą. Būtina atlikti lopšelio-darželio aktų salės, laiptinių, koridorių remontą. Taip pat privalu sutvarkyti įstaigos teritoriją – pertvarkyti pavėsines, restauruoti žaidimo aikšteles, sporto aikšteles, įrengti pėsčiųjų takus.
- Privalu, kad kiekvienoje seniūnijoje veiktų mokykla arba biblioteka — nuotolinio mokymo centras, veiktų vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo programas teikianti mokykla.
- Didinti vaikų mokymosi ir laisvalaikio leidimo pasirinkimą, organizuojant vasaros stovyklas, teminius mokymus, popamokinę veiklą ir pan. Didinti vaikų ir jaunimo užimtumo galimybes savivaldybėje, sudaryti įvairesnio laisvalaikio praleidimo galimybes, didinti saviraiškos galimybes.
- Skatinti nuotolinio aukštojo mokslo galimybes savivaldybės gyventojams.
- Sudaryti sąlygas nuolatiniam ugdymo specialistų kvalifikacijos kėlimui.
- Kurti profesinio orientavimo sistemą Rietavo savivaldybėje.

8. TECHNINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS

8.1. Susisiekimo sistema

Rietavo savivaldybės bendrojo plano susisiekimo komunikacijų sprendiniai parengti vadovaujantis patvirtinta koncepcija. Sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui. Pagrindinis tikslas — užtikrinti harmoningą ir subalansuotą savivaldybės plėtrą, koncentruojantis tiek į naujos infrastruktūros įrengimą tiek į esamos tobulinimą. Rengiant sprendinius, be autorių surinktų ir išanalizuotų duomenų, aptarimuose su savivaldybės specialistais nustatytų vystymo krypčių, panaudota ši medžiaga: „Telšių apskrities teritorijos bendrasis planas. Raidos prognozės, tikslai ir strateginės vystymo kryptys. Urbanistika, 2003“, „Rietavo savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2010 m. Rietavo savivaldybė, 2003“, „Rietavo aplinkkelio galimybių studija. Tiltų ekspertų centras, 2004“ ir kt.

8.1.1. Susisiekimo komunikacijų išvystymas ir įvertinimas

Rietavo savivaldybės teritorija einantys valstybiniai ir vietiniai automobilių keliai suformuoja harmoningą ir tinkamai išplėtotą kelių tinklą. Savivaldybės teritoriją (įskaitant Rietavo miestą) iš šiaurės į pietus kerta krašto kelias Mažeikiai—Plungė—Tauragė, iš rytų į vakarus senasis Žemaičių plentas (kelias Kryžkalnis—Rietavas—Vėžaičiai). Pietinėje savivaldybės teritorijos dalyje rytų-vakarų kryptimi eina automagistralė Vilnius—Kaunas—Klaipėda (ilgis savivaldybėje —16,5 km).

Rajoninės reikšmės keliai jungia Rietavą su seniūnijų centrais, taip pat su didesniais kaimais. Vietinės reikšmės keliai užtikrina susisiekimą su mažesniais bei atokesnėse vietose esančiais kaimais. Valstybinės reikšmės keliai užtikrina patogų susisiekimą su kaimyninėmis savivaldybėmis — Plungės, Šilalės, Klaipėdos rajono, taip pat su Klaipėdos jūrų uostu bei Lietuvos sostine Vilniumi. Su apskrities centru Telšiais ryšys nėra patogus — reikia važiuoti per Plungę, kadangi artimiausias maršrutas per Medingėnus ir Žarėnus neasfaltuotas. Skaičiuojant teritorijos ploto vienetui Rietavo savivaldybės kelių ir kelių su patobulinta danga tankis yra mažesnis už Lietuvos ir apskrities vidurkį, tačiau skaičiuojant pagal gyventojų skaičių, rodikliai yra aukštesni tiek už Lietuvos, tiek už apskrities vidurkius.

Kelių ir gatvių su patobulinta danga dalis praktiškai atitinka tiek Lietuvos, tiek Telšių apskrities vidurkį (žr. lentelę).

19 lentelė. Kelių struktūros palyginimas pagal kelių su patobulinta danga dalį 2005 m., %.

	Visi keliai	Valstybinės reikšmės keliai	Miestų gatvės
Rietavo savivaldybė	28	61,0	69,6
Telšių apskritis	25	60,9	68,0
Lietuva	28	60,5	69,3

Rietavo savivaldybės kelių tinklo struktūra yra palanki atskirų seniūnijų aptarnavimui, tačiau procentinė kelių dangų struktūra rodo, kad dar nemaža dalis rajoninių kelių yra žvyro dangos, kas daro juos mažiau naudojamais.

Absoliutūs vidutinio metinio eismo intensyvumo skaičiai rodo, kad išskyrus magistralinį kelią Vilnius—Kaunas—Klaipėda, eismo intensyvumas atitinkamuose kelių tinkluose yra maždaug 20 % mažesnis negu vidutiniškai šalyje, tačiau augimas magistraliniame ir krašto keliuose yra spartesnis negu vidutiniškai Lietuvoje. Kelyje Mažeikiai—Plungė—Tauragė, einančiame per Rietavą, tranzitinio eismo dalis sudaro apie 40 %. Absoliuti dauguma įvažiuojančių į miestą, sunkvežimių pervažiuoja Rietavą tranzitu. Rietavo aplinkkelio nebuvimas sukelia gyventojams daug kliūčių — keliamas triukšmas, vibracija, iškyla pavojus saugiam eismui.

Automobilizacijos lygis Rietavo savivaldybėje yra gana žemas: apie 15 % mažesnis už apskrities vidurkį ir apie 20 % - už šalies vidurkį, tačiau tendencijos rodo, kad atsilikimas mažėja.

Eismo įvykių analizė parodė, kad per 10 metų (1997—2006 m.) savivaldybės teritorijoje valstybinės reikšmės keliuose įvyko 139 įskaitiniai eismo įvykiai, kuriuose 24 žmonės žuvo ir 139 buvo sužeisti. Skaičiuojant 1 milijonui gyventojų vidutiniškai per metus 2003—2006 m. Rietavo savivaldybėje žūdavo po 215 gyventojų (Lietuvoje – 218). Nors vidutinis eismo intensyvumas Rietavo

savivaldybėje mažesnis už šalies vidurkį, tačiau žuvusiųjų skaičius praktiškai prilygsta Lietuvos vidurkiui.

Iš viso savivaldybėje yra 10,6 km šaligatvių ir pėsčiųjų-dviračių takų. Savivaldybėje tik 14 % gatvių turi šaligatvius arba pėsčiųjų-dviračių takus. Tai labai mažas skaičius, netgi įvertinus, kad gyvenvietės šalies mastais yra nedidelės. Kiek geresnė padėtis Rietavo mieste, kuriame 25 % gatvių turi šaligatvius arba pėsčiųjų-dviračių takus (skaičiuojant abiem kryptim). Užmiesčio keliuose padėtis dar blogesnė, nes Labardžių, Kalakutiškės, Budrikių, Pelaičių ir kitų arti Rietavo esančių kaimų gyventojai važiuodami į savivaldybės centrą rizikuoja savo gyvybe, nes šalia intensyvaus eismo krašto kelių jokia infrastruktūra dviratininkams ir pėstiesiems neįrengta. Keliuose ir gatvėse kitų inžinerinių eismo saugos priemonių (vadinamųjų „vartų“ įvažiavimuose į gyvenvietes, žiedinių sankryžų, „plato“ ir pan.) nėra, todėl eismo sąlygos daugeliu atveju nesaugios ir nešiuolaikiškos.

Pervežimai viešuoju transportu Rietavo savivaldybėje auga gerokai greičiau negu Lietuvoje ir Telšių apskrityje, tačiau gyventojai viešuoju transportu naudojami nepalyginamai rečiau už šalies (4 kartus) ir apskrities (1,5 karto) vidurkį.

Išnagrinėjus Rietavo savivaldybės susisiekimo sistemą galima daryti išvadą, kad bendras susisiekimo sistemos išvystymo lygis yra artimas Lietuvos ir Telšių apskrities vidurkiams. Kelių tinklo išvystymo lygis ir tankis yra pakankamas, o bendra struktūra — palanki savivaldybės transportiniam aptarnavimui. Kelių ir gatvių tinklas, kaip ir visoje Lietuvoje, yra nepakankamai modernus ir nešiuolaikinis, daugelyje vietų — nesaugus. Pagrindinis dėmesys turi būti sutelktas modernizuojant esamą susisiekimo infrastruktūrą bei sprendžiant tranzitinio eismo problemas Rietavo mieste.

8.1.2. Keliai

Naujos susisiekimo komunikacijos

Tranzitinio eismo analizė parodė, kad dauguma automobilių, ypač sunkiųjų, Rietavo miestą kerta iš šiaurės į pietus. Todėl būtina kelyje Mažeikiai—Plungė—Tauragė įrengti Rietavo vakarinį aplinkkelį ir į jį nukreipti tranzitinio transporto srautus. Aplinkkelis prasideda į pietus nuo Budrikių ir eina vakarų bei pietų kryptimis pagal galimybių studijoje I varianto trasą, tačiau ne esamais žvyrkeliais, o greta jų, žvyrkelius panaudojant kaip apjungiamuosius kelius. Artėjant prie kelio Nr. 197 Kryžkalis—Rietavas—Vėžaičiai aplinkkelio trasa eina labiau į rytus lyginant su galimybių studijoje nagrinėta trasa ir kerta kelią Kryžkalis—Rietavas—Vėžaičiai. Pietvakarinis aplinkkelio kvadrantas praeina šiauriau Kalakutiškių ir Pelaičių ir įsijungia į kelią 164 Mažeikiai—Plungė—Tauragė. Aplinkkelio trasa parinkta ne tik atsižvelgiant kelio patrauklumą bei geometriją, bet ir į tą aplinkybę, kad aplinkkelio apsaugos zona organiškai sutaptų su Rietavo plėtos vakarų kryptimi riba. Aplinkkelio trasa pateikta brėžinyje. Keliai, esantys už užstatytų teritorijų ribų rekonstruojami arba naujai statomi pagal KTR „Automobilių keliai“ reikalavimus. Susisiekimo infrastruktūros plėtra Rietavo mieste turėtų būti išnagrinėta rengiant Rietavo miesto bendrąjį planą. Užstatytose miestų, miestelių ir kitų gyvenamųjų vietovių ribose gatvės ir keliai rekonstruojami arba naujai statomi pagal STR „Miestų miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“.

Esamų susisiekimo komunikacijų modernizavimas

Eismo intensyvumas ir jo augimo tendencijos Rietavo savivaldybėje esančiuose žvyrkeliuose rodo, kad 10 metų laikotarpiu reikia asfaltuoti šiuos svarbiausius žvyrkelius ar jų ruožus (žr. lentelę):

20 lentelė. Asfaltuoti žvyrkeliai.

Kelio Nr.	Kelio pavadinimas	Ruožo pradžia, km	Ruožo pabaiga, km	Ruožo ilgis, km
3204	Daugedai-Užpeliai	3,37	8,39	5,02
3205	Plungė-Žlibinai-Žarėnai	16,93	20,68	3,75
3206	Plungė-Medingėnai	14,20	18,70	4,5
3208	Rietavas-Lioliai-Mažieji Mostaičiai	1,92	4,30	2,38
3209	Rietavas-Žadvainiai-Judrėnai	2,13	7,66	5,53
3212	Tverai-Pajomantis	0,00	8,2	8,2
3218	Narbutiškė-Akmenskynė	0,00	11,78	11,78
3218	Narbutiškė-Akmenskynė	12,38	16,12	3,74

RIETAVO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS
Bendrojo plano rengimo etapas. Sprendinių konkretizavimo studija

Kelio Nr.	Kelio pavadinimas	Ruožo pradžia, km	Ruožo pabaiga, km	Ruožo ilgis, km
3231	Medingėnai-Plauskiniai	0,00	7,0	7,0
4601	Telšiai-Žarėnai-Tverai-Laukuva	21,38	29,90	8,52
4601	Telšiai-Žarėnai-Tverai-Laukuva	31,29	39,18	7,89
Iš viso:				53,11

Rietavo savivaldybė savo iniciatyva planuoja išasfaltuoti ir vietinius kelius, vedančius į Lopaičių mitologinę vietovę ir Ruškio kraštovaizdžio draustinį.

Rekonstruojant kelius būtina pertvarkyti kelio planą ir skersinį profilį taip, kad jie atitiktų statybos techninių reglamentų reikalavimus, todėl gali tekti ištiesinti kelius ir paimti žemę visuomenės poreikiams.

Vykdyti vietinių kelių ir gatvių rekonstrukciją miestelyje, kaimuose ir jų apylinkėse: Tveruose, Medingėnuose, Vatušiuose, Labardžiuose, Budrikiuose, Bubėnuose, Girdvainiuose, Pajamontyje, Girėnuose, Taurave, Spraudėje ir kt.

Valstybinių kelių plėtros sprendiniai, nepatenkantys į „2002—2015 metų patikslintą Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą“, gali būti įgyvendinti tik patikslinus šią programą po 2015 metų.

Pėsčiųjų-dviračių takai

Tarp Rietavo miesto ir artimiausių gyvenviečių vyksta intensyvus pėsčiųjų ir dviratininkų eismas, todėl planuojama nutiesti pėsčiųjų-dviračių takus: Rietavas—Labardžiai, Rietavas—Budričiai, Rietavas—Pelaičiai, Rietavas—Kalakutiškė, Rietavas—Maldučiai — iš viso 13 km.

Šaligatvių ir pėsčiųjų-dviračių takų plėtra Rietavo miesto ribose turi būti suplanuota Rietavo miesto bendrojo plano sprendiniuose. Pėsčiųjų-dviračių takai turi būti įrengiami už kelio juosto ribų.

Valstybinių kelių plėtros sprendiniai, nepatenkantys į „2002—2015 metų patikslintą Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą“, gali būti įgyvendinti tik patikslinus šią programą po 2015 metų.

Eismo sauga

Rietavo aplinkkelis turi būti maksimaliai atribotas nuo kelio aplinkos, t.y. jis turi tarnauti išimtinai tranzitiniam transportui. Jame neturi būti įvažų ir nuvažų, o įsijungimai į aplinkkelį turi būti vykdomi per jungiamuosius kelius ir žiedines sankryžas. Žiedinės sankryžos turi būti įrengtos ir esamuose keliuose, pvz. kelio 197 Kryžkalis—Rietavas—Vėžaičiai ir 164 Mažeikiai—Plungė—Tauragė susikirtime, kelio 197 Kryžkalis—Rietavas—Vėžaičiai susikirtime su Žemaičių g. ir Palangos g. Atvažiuojant į Rietavą nuo Plungės, kelyje Nr. 164 Mažeikiai—Plungė—Tauragė tikslinga įrengti vadinamuosius „vartus“, kad automobiliai negalėtų dideliu greičiu įvažiuoti į miestą.

Viešasis transportas

Augant savivaldybės gyventojų pajamoms ir mobilumo poreikiui nepaisant prognozuojamo gyventojų skaičiaus mažėjimo neišvengiamai didės ir susisiekimo viešuoju transportu poreikis. Savivaldybėje yra dideli rezervai didinti pervežimų skaičių ir gerinti aptarnavimo kokybę. Būtina išlaikyti bent dabartinius maršrutus ir nemažinti reisų skaičiaus.

8.2. Inžinerinė infrastruktūra

8.2.1. Vandens tiekimas

Vandens tiekimo infrastruktūros srityje laikomasi dviejų pagrindinių nuostatų:

- 1) modernizuoti ir gerinti esamas vandentiekio sistemas,
- 2) plėtoti vandentiekio sistemas lygiagrečiai urbanistinei plėtrai.

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano vandens tiekimo dalis yra parengta, vadovaujantis šiais dokumentais:

- LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu (2006-07-13);
- Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis LR sveikatos apsaugos ministro 2004.08.19d. įsakymu Nr.V-586;
- Lietuvos higienos norma HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra (Žin., 2006 m. Nr.81);
- Lietuvos higienos norma HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ (Žin., 2003, Nr.79-3006);
- Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2006m. kovo 28d. planavimo sąlygomis Nr.31.

Rietavo savivaldybės vandentiekio infrastruktūros srityje reikalinga:

- Plėtoti ir modernizuoti esamas vandentiekio sistemas, kad prie jų galėtų prisijungti visi Rietavo savivaldybės teritorijos gyventojai, realizavus UAB „Patvanka“ ir kitose organizacijose jau sudarytus projektus; Visose gyvenamosiose vietovėse, nepriklausomai nuo jų dydžio, turi būti nuosekliai vykdoma vandentiekio tinklų plėtra;
- Užtikrinant LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo įgyvendinimą, iki 2015 m. sausio 1 d. ne mažiau 95% savivaldybės gyventojų turi būti aprūpinti viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu;
- Rietavo savivaldybė iki 2008 m. birželio 30 d. turi parengti ir patvirtinti Vandens tiekimo infrastruktūros plėtros programą;
- Iki 2009 m. sausio 1 d. įvertinti savivaldybės teritorijoje esančių viešojo vandentiekio geriamojo vandens šaltinių išteklius, sudaryti vandenviečių sanitarinės apsaugos zonas (SAZ) ir įgyvendinti jų reikalavimus;
- Iki 2008 m. IV ketvirčio savivaldybės administracija turi užtikrinti nenaudojamų vandens gręžinių, esančių jos teritorijoje, sutvarkymą, juos užtamponuojant;
- Atokiau esančiuose vienkiemiuose ir sodybose įrengti autonomines vandentiekio sistemas;
- Skatinti privačias investicijas į vandentiekio sistemų vystymą savivaldybės teritorijoje;
- Pagerinti geriamojo vandens kokybę, kad ji atitiktų higienos normos HN 24:2003 reikalavimus, nugeležinant vandenį visuose viešuosiuose vandentiekiuose, tiekiančiuose vandenį su padidintu geležies kiekiu.

Buitinės nuotekynės infrastruktūros srityje laikomasi dviejų pagrindinių nuostatų:

- 1) modernizuoti ir gerinti esamas buitinės nuotekynės sistemas,
- 2) plėtoti buitinės nuotekynės sistemas lygiagrečiai urbanistinei plėtrai.

Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo buitinės nuotekynės dalis yra parengta, vadovaujantis šiais dokumentais:

- LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu;
- LR Nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu LR Aplinkos ministro 2006.05.17d. įsakymu Nr.Di-236;
- ES Tarybos 1991. 05.21d. direktyva 91/271/EEB „Dėl miesto nuotekų valymo“;
- LR Aplinkos ministerijos užsakymu sudaryta „Investicine programa dumblo tvarkymui Lietuvoje“ (SWECO BKG, Vilnius, 2006m.);

- LR Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis LR Sveikatos apsaugos ministro 2004.08.19 d. įsakymu Nr. V-586;
- „Mažų nuotėkų kiekių tvarkymo reglamentu“, patvirtintu LR Aplinkos ministro 2004-10-21 įsakymu Nr.D1-553 (Žin., 2004, Nr.157-5740);
- Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2006 m. kovo 28 d. planavimo sąlygomis Nr. 31.

Rietavo savivaldybės teritorijos buitinės nuotekynės infrastruktūros srityje reikalinga:

- Plėtoti buitinės nuotekynės sistemas, kad prie jų galėtų prisijungti visi Rietavo savivaldybės teritorijos gyventojai; Buitinės nuotekynės sistemų plėtra turi būti nuosekliai vykdoma visose gyvenamosiose vietovėse, nepriklausomai nuo jų dydžio;
- Užtikrinant LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotėkų tvarkymo įstatymo įgyvendinimą, iki 2015 m. sausio 1d. ne mažiau kaip 95% savivaldybės gyventojų turi būti aprūpinti nuotėkų tvarkymo paslaugomis;
- Įrengti buitinių nuotėkų valyklos gyvenamosiose vietovėse, kur jų dar nėra (Daugėduose, Budrikiuose, Giliogiryje, Labardžiuose, ir kt.). Šiam tikslui, pirmiausia, turėtų būti rezervuojamos teritorijos — sklypai, parinkti anksčiau sudarytuose teritorinio planavimo dokumentuose, išplanavimo projektuose ir kt. (žiūrėti inžinerinės infrastruktūros brėžinį). Pelaičiuose pastatyti nuotėkų siurblynę ir slėginę liniją iki Rietavo m. nuotėkų valyklos;
- Rietavo savivaldybė iki 2008 m. birželio 30 d. turi parengti ir patvirtinti Nuotėkų tvarkymo infrastruktūros plėtros programą;
- Atokesniuose vienkiemiuose ir sodybose įrengti autonominius buitinių nuotėkų tinklus ir valyklos;
- Modernizuoti Rietavo miesto buitinių nuotėkų valyklą ir jos dumblo ūkį. Dumblas turėtų būti išvežamas į jo apdorojimo vietą Telšiuose (pagal LR Aplinkos ministerijos užsakymu sudarytą „Investicinę dumblo tvarkymo Lietuvoje programą“, SWECO BKG, Vilnius, 2006 m.);
- Pasiiekti, kad visoje savivaldybės teritorijoje esančios nuotėkų valyklos šias nuotėkas valytų iki Nuotėkų tvarkymo reglamentu nustatyto laipsnio;
- Skatinti privačias investicijas į buitinės nuotekynės sistemų vystymą.

8.2.2. Lietaus nuotekynė

Sudarant Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano lietaus nuotekynės dalį, vadovautasi;

- 1) LR „Aplinkosauginiais reikalavimais paviršinėms nuotėkoms tvarkyti“, patvirtintais LR Aplinkos ministro 2003.12.24 d. įsakymu Nr.687 ir kitais norminiais dokumentais;
- 2) Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento 2008m.kovo 28 d. planavimo sąlygomis Nr. 317.

Rietavo savivaldybės teritorijos lietaus nuotekynės infrastruktūros srityje reikalinga :

- Įrengti lietaus nuotekynes visose pagrindinėse Rietavo m. gatvėse, kuriose jų dar nėra, ir šių nuotėkų valyklos;
- Įrengti lietaus nuotekynes su valyklomis Medingėnuose, Tveruose, Daugėduose ir kitose centruotose apgyventose vietovėse.

8.2.3. Gamtinių dujų tiekimas

Sudarant Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano gamtinių dujų tiekimo skyrių, vadovautasi:

1. AB „Lietuvos dujos“ 2006-04-13 planavimo sąlygomis Nr. 7-432-444,
2. Sritiniu norminiu dokumentu „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės.“ (Žin., 2001, Nr. 23-771),
3. Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis (Žin., 1996, Nr.2-43),

4. Magistralinio dujotiekio atšakos, DSS ir skirstomojo dujotiekio statybos Rietavo savivaldybėje detaliu planu M 1:500(UAB „Ardynas“, Kaunas, 2008 m.). Be to, buvo atsižvelgta į Telšių apskrities teritorijos bendrojo plano sprendinius.

Siekiant paskatinti ir pagreitinti investicijas ir ūkio augimą Rietavo savivaldybės teritorijoje, reikalinga :

- Nutiesti magistralinį dujotiekį į Rietavo dujų skirstymo stotį ir skirstomąjį dujotiekį iki Rietavo miesto. Šiam tikslui rezervuotinos teritorijos dujotiekio nutiesimui ir jo priklausinių įrengimui;
- Dujofikuoti Rietavo miestą, Tverų miestelį ir savivaldybės kaimus, nutiesiant gamtinių dujų vamzdynus. Dėl to, sudarant detaliuosius planus, turi būti rezervuojamos teritorijos dujotiekį paklojimui ir jų priklausinių įrengimui;
- Skatinti privačių lėšų investicijas į dujų tiekimo infrastruktūros plėtrą.
- Riboti užstatymo intensyvumą po 200 metrų atstumu į abi puses nuo esamo magistralinio dujotiekio vamzdžių ašies, kurie suprojektuoti ir pastatyti pagal pirmos vietovės klasės reikalavimus. Šioje vietovės klasėje galimas pastatų skirtų žmonėms būti, kiekis neturi viršyti 10 pastatų 1600 metrų išilgai vamzdyno ašies.

Rietavo dujų skirstymo stoties (DSS) sanitarinė apsaugos zona (SAZ) — 200 metrų (detaliojo plano projekto sprendiniuose parengtas sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo dokumentas — poveikio aplinkai ir sveikatai vertinimo ataskaita, kurioje siūloma dujų skirstymo stoties sanitarinė apsaugos zona — 200 metrų).

8.2.4. Telekomunikacijos ir ryšiai

Vystant Rietavo savivaldybės teritorijos telekomunikacijų ir ryšių infrastruktūrą, reikalinga :

- Įgyvendinti projektą „Kaimiškujų vietovių informacinių technologijų tinklas RAIN“ ir suteikti plačiajuosčio duomenų perdavimo prieigą visoms kaimiškujų seniūnijų viešojo administravimo sektoriaus institucijoms;
- Išlaikyti esamą AB „Lietuvos pašto“ įstaigų skaičių (Rietavo pašta, Tverų pašta ir Medingėnų pašta).

8.2.5. Šilumos tiekimas

Sprendiniai Rietavo miestui

Centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sistemą — iš esamų katilinių — siūloma ir toliau naudoti esamų daugiabučių gyvenamųjų namų aprūpinimui šilumine energija. Esant galimybėms, rekomenduojama jungti prie esamos šildymo sistemos netoli esančius pastatus.

Bandyamas panaudoti centrinius šaltinius kitiems vartotojams pareikalautų ilgų tinklų, turinčių prasmę didesnio aukštingumo gyvenamiems ar kt. pastatams, kurių Rietave neplanuojama; mažaaukščiams namams naudoti centrinius šilumos šaltinius yra nerentabilu.

Rentabiliam centralizuoto šilumos tiekimo sistemos eksploatavimui reikalinga šilumos tinklų rekonstrukcija: būtina pakeisti visus kanalinius tinklus į bekanalinius; pilnai atsisakyti grupinių boilerinių. Tai turėtų sumažinti gan didelius šilumos nuostolius tinkluose. UAB „Termosistemų projektai“ atliktame 2004 m. specialiame plane nurodoma, kad katilų prognozuojamas tarnavimo laikas — 10 metų, todėl būtina rūpintis katilinių įrangos atnaujinimo klausimu, o taip pat pervesti, pagal galimybes, katilines pigesniai dujiniam kurui. Visa tai pareikalautų didelių kapitalinių įdėjimų.

Rekonstruojamoms ir naujai statomoms įmonėms, įstaigoms ir pan., kurios išsidėsčiusios toli nuo CŠT rajonų, įvertinant, kad artimiausi laiku Rietavas bus dujofikuotas, naujai statomas katilines projektuoti ir statyti su dujinio kuro katilų panaudojimu.

Sprendiniai savivaldybės gyvenvietėms ir mažaaukštei statybai

Mokyklų ir kitų visuomeninių pastatų katilinėms siūloma atnaujinti įrangą, kai kur prijungiant šalia statomus naujus pastatus.

Mažaaukštei statybai — sodybiniais namams ir pan., ir mieste, ir gyvenvietėse, toliau naudojami bus individualūs šilumos šaltiniai. Tiems, kurie apšildymui naudoja medieną, tikslinga įrengti katilus,

veikiančius dujų generacijos principu ir akumuliacines talpas (ekonomiškumo sumetimais). Galima panaudoti ir šilumos siurblius, saulės energiją ir t. t. Kiekviena iš tų sistemų yra vertinga. Šildymo sistemos pasirinkimą sąlygoja ekonominio naudingumo kriterijai.

Masiškas perėjimas prie elektros energijos šildyme pareikalautų labai didelių kapitalinių įdėjimų, neatsiperkančių, kol elektros energijos kaina yra didelė.

Dėl alternatyvių šilumos šaltinių panaudojimo. Reikėtų propaguoti tokius šaltinius, sudaryti lengvatas, išsirengiantiems saulės energijos panaudojimo karšto vandens pašildymui ir šildymui sistemas, o taip pat- šilumos siurblius geoterminės energijos panaudojimui.

8.2.6. Elektros energijos tiekimas

Bendrojo plano elektrotechnikos dalies sprendiniai rengiami pagal šiuos norminius aktus:

- 1) Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą,
- 2) Elektros įrenginių įrengimo taisyklės, 2000 m. (Bendrosios taisyklės, elektros linijos ir instaliacija, relinė apsauga ir automatika, skirstyklos ir pastotės);
- 3) Elektros įrenginių įrengimo taisyklės, 2004m. (Galios elektros įrenginių įrengimo taisyklės. Apšvietimo elektros įrenginių įrengimo taisyklės. Specialiųjų patalpų ir technologinių procesų elektros įrenginių įrengimo taisyklės);
- 4) DT 11-02 "Saugos taisyklės eksploatuojant elektros įrenginius";
- 5) Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės";

Sistemos duomenys:

Aukšta įtampa	330kV, 110kV, 35kV, neutralė - izoliuota;
Vidutinė įtampa	10 kV, neutralė - izoliuota;
Žema įtampa	400 V AC±5% / 230 V AC ±5%;
	3 fazės, TN-C-S posistemė;
	dažnis 50 Hz.

Skirstomieji elektros tinklai Rietavo savivaldybėje yra Akcinės bendrovės „VST“ nuosavybė. Juos eksploatuoja Klaipėdos regiono, Plungės skyrius. Perdavimo tinklai priklauso „Lietuvos energijai“.

Į Rietavo savivaldybę elektros energija tiekama iš bendros Lietuvoje elektros energijos tiekimo sistemos. Elektros energijos tiekimo schema žiedinė.

Rietavo savivaldybės teritorijoje veikianti rajoninė pastotė (RP), kurios elektrinė galia 10 MVA, įtampa 110/35/10 kV; į ją nutiestos 110 kV ir 35 kV orinės linijos. Esamoje RP yra ~30 % laisvos galios naujų vartotojų prijungimui.

Iš RP 10kV skirstyklos jungiamos pažeminančios iš vidutinės į žemą įtampą (10/0,4—0,23kV) transformatorinės pastotės, išdėstytos elektros vartotojų apkrovimo centruose. Dalis transformatorių pastočių įrengtos su vienu 10 kV oriniu arba kabeliniu įvadu; jose sumontuota po vieną pažeminantį transformatorių. Iš šių transformatorių pastočių jungiamų vartotojų elektros energijos tiekimo patikimumo kategorija trečia — leidžiamas elektros energijos tiekimo nutraukimas 24 valandas.

Kitose transformatorinėse pastotėse sumontuota po du pažeminančius galios transformatorius, 10kV dviejų šynų sekcijų skirstyklos ir dviejų šynų sekcijų 0,4 kV elektros skydinės. Didesnėje dalyje 10kV skirstyklų įrengti galios skyrikliai; tik keliose iš jų — alyviniai arba vakuuminiai jungtuvai.

Išanalizavus esamą padėtį, elektros energijos suvartojimo mažėjimo tendencija nepastebima.

Elektros energijos vartotojai yra:

- esami pramoninės paskirties statiniai,
- esami visuomeninės paskirties objektai,
- esami gyvenamosios paskirties objektai.

Aprūpinimas reikalinga elektros energija vykdomas iš esamo skirstomojo tinklo (pažeminančių transformatorių, vidutinės ir žemos įtampos orinių ir kabelinių tinklų).

Didesnė dalis dabar esančių 10 kV ir 0,4 kV elektros perdavimo linijų yra orinės.

Jau ir šiuo metu vyksta senos statybos individualių namų rekonstrukcija, juose įrengiama nauja buitinė technika, pirtys, baseinai, numatoma vykdyti daugiabučių namų renovavimo darbus. Dėl šios

priežasties esamos transformatorinės pastotės modernizuojamos, moraliai pasenusi jų įranga keičiama nauja.

Kai kurių 0,4 kV ir 0,23 kV elektros linijų ilgiai per dideli - gerokai per dideli įtampos nuostoliai linijų galuose.

Bendras elektros skirstomųjų tinklų ilgis Rietavo savivaldybėje 22 km.

Pagrindinės elektros energijos tiekimo ir paskirstymo problemos Rietavo savivaldybėje yra:

- moraliai ir fiziškai susidėvėję ~50 % transformatorinių pastočių įrenginiai,
- visiškai nėra dispečerizacijos; dėl šios priežasties elektros energijos tiekimo sutrikimams pastebėti ir jiems pašalinti sugaištama daugiau laiko, vartotojai patiria nuostolius,
- didesnė elektros paskirstymo tinklų dalis orinė. Šios linijos labiau priklausomos nuo meteorologinių sąlygų, gadina kraštovaizdį bei apsunkina žemdirbystę – orinių linijų saugos zona 10m nuo kraštinių orinės linijos laidų;
- pagerinti nepakankamą toliau nuo centro esančių gatvių apšvietimą. Rietavo mieste bei visos savivaldybės gyvenvietėse yra pasenusi gatvių apšvietimo valdymo sistema. Ją reikia modernizuoti.

Siūlomi šie elektros energijos tiekimo sprendiniai:

- 1) rekonstruoti (reikalui esant ir demontuoti) esamas transformatorines pastotes, jų vietoje pastatant naujas;
- 2) įrengti reikiamą kiekį papildomų transformatorinių pastočių; dėl to sumažės elektros linijų ilgiai iki vartotojų, įtampos kritimas linijos gale bus norminis;
- 3) planuojamuose užstatyti plotuose apkrovimų centre pastatyti transformatorines pastotes; elektros energijos patikimumo kategoriją parinkti pagal apkrovimo pobūdį, t.y. turi būti užtikrintas toks elektros energijos tiekimo patikimumas, kad nenukentėtų visų rūšių vartotojų interesai;
- 4) senas orines linijas dalinai pakeisti kabelinėmis, sudarant servitutų sutartis su privačių žemių savininkais, ant kurių žemės valdų ribos bus klojami kabeliai; servitutai sudaro zoną po 1m iš abiejų kraštinių kabelių pusių;
- 5) VST numatomoje vietoje įrengti dispečerinį punktą su nuolat budinčia aptarnaujančia brigada. Į šį dispečerinį punktą perduoti kuo daugiau informacijos iš modernizuotų transformatorinių pastočių, o daliai jų numatyti ir distancinį valdymą;
- 6) užtikrinti norminę įžeminimo varžą: transformatorinių pastočių – 2,5Ω, pas vartotoją - 10Ω, pakartotą - 10Ω;
- 7) modernizuoti gatvių, įvažiavimų, aikščių ir aikštelių apšvietimą. Įrengti pakankamą lankytinų vietų, paveldo objektų fasadų apšvietimą.

Aukščiau nurodytus sprendinius siūloma atlikti etapais pagal finansines tiekėjo ir vartotojo galimybes (abiems šalims sutarus).

Naudotini 10kV suvyti kabeliai plastikine izoliacija, skirti kloti žemėje ir atvira ore:

- standartas IEC 60502-2, HD 620,
- vardinė įtampa 10 kV,
- maksimalioji įtampa 12 kV,
- aplinkos temperatūra -35 ... +35°C,
- laidininkas - suvytas supresuotas apvalus aliuminio laidininkas su išilginiu vandens barjeru,
- laidininkų ekranas pusiau laidus XLPE,
- izoliacija XLPE,
- izoliacijos ekranas pusiau laidus XLPE,
- metalo ekranas apvalių varinių vielų, spirališkai užvyniotų ant izoliacijos ekrano su skersiniu vandens barjeru,
- išilginis drėgmės blokavimas vandenyje brinkstanti pusiau laidus juosta,
- skersinis drėgmės blokavimas prie apvalkalo tvirtai prilipinta aliuminio folija,
- apvalkalas juodas, atsparus atmosferos poveikiams PE,
- maksimali ilgalaikė kabelio temperatūra + 90 °C,
- maksimali kabelio temperatūra esant trumpajam jungimui (5 s) + 250 °C,

- žemiausia klojimo temperatūra -20 °C,
- tarnavimo laikas > 40 metų,
- garantinis laikas ≥ 12 mėnesių.

Naudotini 0,4kV kabeliai:

- standartas IEC 60502-1,
- vardinė įtampa 1kV,
- maksimalioji įtampa 1,2kV,
- aplinkos temperatūra -35 ... +35°C,
- eksploataavimo sąlygos patalpose, žemėje ir atvirame ore,
- laidininkų izoliacija XLPE,
- kabelio gyslų spalvinis žymėjimas pagal HD308 S2:2001 arba IEC 60757,
- išorinis apvalkalas PVC,
- maksimali ilgalaikė kabelio temperatūra + 90°C,
- maksimali kabelio temperatūra esant trumpajam jungimui (5 s) + 250 °C,
- žemiausia klojimo temperatūra -20 C
- tarnavimo laikas > 40 metų,
- garantinis laikas ≥ 12 mėnesių.

Prieš atliekant bet kokius projektavimo, rekonstrukcijos, naujų elektros įrenginių ar pastočių ir tinklų darbus, būtina gauti technines sąlygas iš Akcinės bendrovės „VST“, o minėtus darbus atlikti pagal EIT bei kitų statybos techninių reglamentų bei norminių dokumentų reikalavimus.

8.2.7. Atliekų tvarkymas

Sudarant Rietavo savivaldybės teritorijos bendrojo plano atliekų tvarkymo dalį vadovautasi:

- 1) LR Atliekų tvarkymo įstatymu, patvirtintu 2002-07-01 nr.IX-1004 (Žin., 2002, Nr.72-3016);
- 2) LR Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu (Žin., 2007-11-27 Nr.122-5003);
- 3) Projektu „Telšių regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ (JE JACOBS GIBB Ltd ir Vilnius Consult UAB, 2003m.).

Rietavo savivaldybės teritorijoje reikalinga atlikti šiuos svarbiausiu atliekų tvarkymo infrastruktūros vystymo darbus:

- Uždaryti Rietavo (Kalakutiškių) sąvartyną, įgyvendinant UAB „Ekoprojektas“ sudarytą projektą;
- Atliekas vežti į Telšių regioninį sąvartyną Plungėje;
- Plėtoti ir tobulinti atliekų tvarkymo sistemą, Savivaldybei bendradarbiaujant su Telšių regiono atliekų tvarkymo centru (TRATC) bei komunalinių paslaugų įmonėmis.

Pagrindinės veiklos, kuriose sprendinių įgyvendinimo laikotarpyje iki 2015 metų dalyvauja Rietavo savivaldybė, yra:

- Duomenų apie atliekų susidarymą ir jų turėtojus rinkimas (situacijos analizė);
- Atliekų tvarkymo vietinės rinkliavos nustatymas, nuostatų rengimas ir įgyvendinimas;
- Visuomenės ekologinio švietimo ir informavimo organizavimas, įskaitant žiniasklaidą ir leidybą ;
- Atliekų tvarkytojų dalyvavimas ekologinio švietimo procese. Konferencijų, seminarų ir kitų renginių organizavimas ;
- Siekiant Rietavo savivaldybės atliekų tvarkymo darnaus vystymo, iki 2013 m. įrengti konteinerines aikšteles, jose pastatant reikiamą skaičių 1,1 m³ ir kitokio tūrio konteinerių. Tikslias konteinerių aikštelių vietas parinkti specialaus planavimo metu;
- I-me etape – iki 2010 metų – įdiegti atskirą antrinių žaliavų (popieriaus, plastmasės, stiklo, elektronikos, tokios kaip seni televizoriai, kompiuteriai, atliekų) surinkimo sistemą;
- II-me etape- nuo 2011 iki 2013 metų padidinti stiklo surinkimo apimtį;
- Įdiegti stambiagabaričių atliekų surinkimą, įrengiant specialią aikštelę;

- Įdiegti stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo sistemas, pvz. surinkimą iš gyventojų pagal iškvietimą;
- Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimo iš namų ūkių ir komercinių įmonių, apdorojimo (kompostavimo ir (ar) anaerobinio pūdymo) sistemą, siekiant įgyvendinti nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotis;
- Sukurti likusių, surūšiavus komunalines atliekas, netinkamų perdirbti, bet turinčių energetinę vertę, komunalinių naudojimo energijai gauti pajėgumą;
- Įvertinti biologiškai skaidžių ir žaliųjų atliekų perdirbimo galimybes Rietavo seniūnijoje, tokias kaip kompostavimą ar perdirbimą biodujų įrenginiuose;
- Patobulinti atliekų surinkimą ir išvežimą iš viešųjų zonų, tokių kaip parkai, skverai, viešojo transporto stotelės, gatvės ir kt., tose vietose pastatant šiukšlių dėžių, skirtų mišrioms atliekoms, ir konteinerių antrinėms žaliavoms (popieriui, stiklui, pakuotėms) reikiamą kiekį.

Šiuo bendroju planu numatomos atliekų tvarkymo sistemos apibūdinimas:

- Visos komunalinės atliekos, atliekų tvarkytojų surenkamos iš gyvenamųjų teritorijų, įmonių, viešųjų įstaigų ir kitų objektų, turi patekti į sąvartyną;
- Įmonėse, įstaigose ir organizacijose susidaranti komunalinės atliekos turi būti surenkamos atskirai nuo gamybos procese susidaranti atliekų;
- Pakuočių srautas, sudarantis 17-28 % komunalinio atliekų srauto, turintis tendenciją nuolat didėti, augant pragyvenimo lygiui, turi būti valdomas taip, kad šios pakuotės būtų perdirbamos ir panaudojamos;
- Siekiant sumažinti į sąvartyną patenkančių atliekų kiekį bei vykdyti Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano užduotis, žaliąsias atliekas kompostuoti;
- Užtikrinti, kad iki 2013 metų į sąvartyną patektų ne daugiau 50% biologiškai skaidžių komunalinių atliekų;
- Visos pavojingos atliekos (liuminescencinės lempos, akumulatoriai ir kt.) turi būti surenkamos ir išgabenamos į specializuotas įmones perdirbimui ir utilizavimui.

9. CIVILINĖ SAUGA RIETAVO SAVIVALDYBĖJE

9.1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema Lietuvos Respublikoje

Lietuvos Respublikoje civilinė sauga ir gelbėjimo sistema vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu (V.Ž., 1998, Nr. 115-3230).

Civilinės saugos ir gelbėjimo tikslas paruošti visuomenę ekstremalioms situacijoms, užtikrinti sklandų perėjimą nuo kasdieninės veiklos prie veiklos ekstremalių situacijų metu bei sumažinti valstybės ekonominius nuostolius ekstremalių situacijų atvejais. Išsaugoti žmonių gyvybę, sveikatą, turtą bei aplinką. Skatinti visuomenės iniciatyvą šiose srityse ir stiprinti pasitikėjimą civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veikla.

Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemą sudaro:

- Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija;
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos;
- Ministerijos, valstybės ir savivaldybių institucijos, savivaldybių priešgaisrinės ir kitos civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai, įstaigos;
- Aplinkos stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklas.

Visi ekstremalūs įvykiai ir jų kriterijai, kurie gresia daugeliui teritorijų yra patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl Ekstremalių įvykių kriterijų patvirtinimo“ (V.Ž., 2006 m. kovo 14 d. Nr. 29).

9.2. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema Rietavo savivaldybėje

Rietavo savivaldybės pareigos ir funkcijos civilinės saugos srityje

Civilinė sauga yra Rietavo savivaldybei perduota funkcija, už kurios vykdymą atsakingas savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės administracijos direktorius, vykdydamas savivaldybei valstybės perduotas civilinės saugos funkcijas:

- atsako už civilinės saugos parengtį Rietavo savivaldybės teritorijoje;
- prognozuoja Rietavo savivaldybės teritorijoje galimas ekstremalias situacijas;
- organizuoja Rietavo savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano rengimą, jo derinimą su Telšių apskrities viršininku ir jį tvirtina;
- perspėja valstybės institucijas, ūkio subjektus, įstaigas, gyventojus apie ekstremalios situacijos grėsmę, informuoja apie jos pobūdį, išplitimo galimybę, būtinus gyventojų veiksmus;
- nustato Rietavo savivaldybės administracijos struktūrinių teritorinių padalinių – seniūnijų civilinės saugos uždavinius ir funkcijas, tvirtina jų civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;
- organizuoja civilinės saugos pajėgų sudarymą ir jų rengimą;
- organizuoja ir įgyvendina civilinės saugos prevencines priemones, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus, šalina ekstremalių situacijų padarinius, evakuoja ir prireikus apgyvendina evakuotus gyventojus, organizuoja gyventojų mokymą civilinės saugos būdų;
- iš visų Rietavo savivaldybės teritorijoje esančių ūkio subjektų renka informaciją, reikalingą civilinės saugos užduotims vykdyti;
- kontroliuoja, kad vykdomos civilinės saugos užduotys, kaip laikomasi ūkio subjektuose civilinės saugos įstatymo, kitų teisės aktų reikalavimų;
- teikia informaciją, reikalingą Telšių apskrities viršininkui bei Rietavo savivaldybės teritorijoje esantiems ūkio subjektams ir gyventojams vykdyti civilinės saugos užduotis;
- informuoja Telšių apskrities viršininką apie Rietavo savivaldybės teritorijoje įvykusias ekstremalias situacijas;

- telkia visas Rietavo savivaldybės teritorijoje esančias civilinės saugos pajėgas ekstremalių situacijų padariniams šalinti ir gelbėjimo darbams atlikti;
- organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiems ekstremalių situacijų ir (ar) ekstremalių įvykių atvejais;
- prašo Telšių apskrities viršininko pagalbos evakavimo ir gelbėjimo darbams vykdyti bei ekstremalių situacijų padariniams šalinti, kai savo pajėgų išteklių nepakanka;
- leidžia pagal savo kompetenciją įsakymus ir priima kitus teisės aktus civilinės saugos klausimais, privalomus visiems svivaldybės teritorijoje esantiems fiziniams ir juridiniams asmenims;
- kontroliuoja Rietavo savivaldybės ūkio subjektų civilinės saugos būklę ir teikia jiems metodinę pagalbą;
- analizuoja civilinės saugos būklę ir Telšių apskrities viršininko nustatyta tvarka teikia jam metinį pranešimą;
- teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui kasmetinę informaciją apie padėtį ir veiklą civilinės saugos srityje.

Vadovavimas civilinės saugos ir gelbėjimo operacijoms

Pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus ir jų padarinių likvidavimą organizuoja ESVC, vadovas Rietavo savivaldybės administracijos direktorius, civilinės saugos darbuotojas, Rietavo savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centrai, priešgaisrinės bei kitos civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai, įstaigos.

Prie Telšių apskrities viršininko Rietavo savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu yra sudarytas ESVC. Visuose pavojinguose objektuose skiriami etatiniai civilinės saugos darbuotojai.

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos. Vadovavimas gelbėjimo darbams

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos pagal savo paskirtį yra:

- priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos;
- bendrosios ir specialiosios paskirties profesionalios ir savanoriškos formuotės.

Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgas Rietavo savivaldybėje sudaro: Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos, Rietavo savivaldybės priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės. Savivaldybės priešgaisrinė tarnyba turi būti nuolatinės parengties civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, gesinanti gaisrus ir atliekanti žmonių gelbėjimo darbus.

Rietavo savivaldybė gali steigti **Bendrosios ir specialiosios paskirties formuotes**, kurios būtų skirtos gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti.

Pradėjus telkti Rietavo savivaldybės teritorijoje turimus materialinius išteklius arba juos gaunant iš kitų savivaldybių, civilinės saugos operacijos vadovo pareigas pradeda vykdyti savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas. Jis koordinuoja visą gelbėjimo darbų vadovui (-ams) teikiamą pagalbą. Ekstremaliai situacijai apėmus kelių aplinkinių savivaldybių teritorijas ir paveikus daug gyventojų, Civilinės saugos operacijos vadovo pareigas, pasitelkdamas savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrų vadovus, vykdo Telšių apskrities ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas.

Radiacinių ir pramoninių avarių prevencija, avarinių padarinių likvidavimas

Rietavo savivaldybė turi parengti veiksnių radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą ir gyventojų apsaugos priemones bei padarinių, kurie susidarė už pavojingų objektų ribų, likvidavimo priemones, įtrauktas į civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus.

Rietavo savivaldybėje nustatyti užterštumą pavojingomis cheminėmis, radioaktyviosiomis ir bakteriologinėmis medžiagomis gali Telšių visuomenės sveikatos centro Plungės filialo laboratorija.

Gyventojų evakavimas

Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, sprendimą dėl gyventojų evakavimo priima Telšių apskrities viršininkas, Rietavo savivaldybės administracijos direktorius, ūkio

subjektų ir įstaigų vadovai, o atskirais atvejais sprendimą dėl skubaus žmonių iškeldinimo iš ekstremalaus įvykio židinio priima Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir jam pavaldžių įstaigų, savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ir policijos pareigūnai.

Už gyventojų (darbuotojų) evakavimo planų sudarymą ir jų vykdymą Rietavo savivaldybėje yra atsakingas savivaldybės administracijos direktorius, seniūnijoje – seniūnas. Gyventojų evakavimą organizuoja Rietavo savivaldybės administracijos direktorius per ekstremalių situacijų valdymo centrą ir gyventojų evakavimo komisiją, sudarytą prie savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centro. Seniūnijose gyventojų evakavimą organizuoja seniūnai.

Gyventojai turi būti evakuojami teritoriniu principu. Gyventojų evakavimą ir priėmimą organizuoja prie Rietavo savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centrų sudarytos gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos, joms vadovauja Rietavo savivaldybės administracijos direktoriaus paskirti vadovai. Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos sudaromos iš atitinkamos savivaldybės administracijos, sveikatos apsaugos, policijos, autotransporto ir kitų įstaigų specialistų. Komisija organizuoja evakuotų gyventojų priėmimą, apgyvendinimą ir būtiniausių paslaugų jiems suteikimą, o jai vadovauja Rietavo savivaldybės paskirtas vadovas. Evakuotų gyventojų apgyvendinimo vietas nustato Rietavo savivaldybės administracijos direktorius, atsižvelgdamas į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento parengtas rekomendacijas.

Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą, organizuojama inžinerinė (kelių būklės nustatymas, maršrutų žvalgymas), medicininė (priešepideminių priemonių įgyvendinimas, infekcinių ligonių nustatymas, jų izoliavimas ir gydymas) ir radiacinė-cheminė žvalgyba. Žvalgybą organizuoja Telšių apskrities viršininkas ir Rietavo savivaldybės administracijos direktorius, o vykdo priešgaisrinės, žmonių paieškos ir gelbėjimo bei civilinės saugos tarnybos.

Įvykus radiacinei avarijai Ignalinos atominėje elektrinėje, gyventojai evakuojami pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento parengtą Lietuvos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą. Atsitikus tokiai nelaimei gali būti numatyta galimybė į Rietavo savivaldybę evakuoti Ignalinos, Zarasų ir Visagino savivaldybių gyventojus. Tokiu atveju Rietavo savivaldybės administracijos direktorius parūpina autotransportą ir organizuoja evakuotų gyventojų apgyvendinimą.

Rietavo savivaldybės administracijos direktoriaus funkcijos gyventojų evakavimo ir pasirengimo jam metu:

- su transporto savininkais iš anksto sudaro sutartis dėl transporto, kurio prireiks gyventojams evakuoti ir pasirengimo evakavimo metu, suteikimo ir atsiskaitymo už suteiktas paslaugas;
- sudaro ir rengia praktiniams veiksams gyventojų evakavimo komisiją, evakuotų gyventojų priėmimo komisiją, gyventojų surinkimo ir priėmimo punktus, tarpinius gyventojų evakavimo punktus bei tvirtina šių punktų nuostatus ir sudėtį;
- organizuoja evakuojamų gyventojų aprūpinimą transportu, maisto produktais ir kitomis būtinėmis prekėmis;
- atsižvelgdamas į ekstremalios situacijos mastą, priima sprendimą, vadovauja gyventojų evakavimui;
- prireikus apgyvendina evakuotus gyventojus.

Rietavo savivaldybėje gali tekti evakuoti gyventojus, kilus ar gresiant incidentui su radiaciniu vietiniu užterštumu, kilus potvynio grėsmei, gresiant sprogimo ar gaisro pavojui ir pan. Evakuojami gyventojai savo autotransportu arba Rietavo miesto autobusų parko transportu. Evakuojami gyventojai priimami arčiausiai esančiose mokyklose, kultūros namų salėse ir panašiose patalpose.

Rietavo savivaldybės gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema

Perspėjimo ir informavimo sistema privaloma Rietavo savivaldybės centre – Rietavo mieste ir Tverų miestelyje. Taip pat kitose savivaldybės gyvenamosiose teritorijose, kur yra pavojingų objektų ar patenka į jų poveikio zoną, kurioje gali kilti grėsmė gyventojų gyvybei, sveikatai, bei aplinkai.

Vidinės įgarsinimo sistemos turi būti įrengtos visose rajono įstaigose, įmonėse, ūkio subjektuose, kur vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių.

Savivaldybės lygiu gyventojus turi perspėti Rietavo savivaldybės meras.

Perspėjimo įrenginių techninių charakteristikų parinkimas, šių įrenginių skaičius ir išdėstymas privalo užtikrinti perspėjimo signalo girdimumą visuose Rietavo savivaldybės miestuose bei gyvenamosiose teritorijose.

Rietavo savivaldybės gyventojai turi būti informuojami per vietinių transliuotojų stotis, esančias rajono teritorijoje, kabelinės televizijos tinklus, per elektronines (tono ir balso) sirenas ir lauko garsiakalbius. Kitose gyvenvietėse, ten kur nėra centralizuoto valdymo arba vietinio įjungimo elektros sirenų, turi būti naudojami policijos, ugniagesių arba kiti specialiosios paskirties automobiliai, turintys garso stiprinimo įrangą ir vykstantys pagal iš anksto parengtus ir Rietavo savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus maršrutus.

Rietavo savivaldybėje esančių sirenų sąrašas:

- Rietavo miestas, Plungės g. – 33, sirenos tipas S 40;
- Tverų miestelis, Tverų seniūnija, sirenos tipas S 40.

Civilinės slėptuvės Rietavo savivaldybėje

Slėptuvės tai įvairiai žmonių veiklai įprastomis aplinkybėmis skirti pastatai ar jų patalpos ir kiti statiniai, kurie taip pat tinka žmonių apsaugai nuo pavojingų poveikių, kilus kariniams konfliktams.

Paprastos slėptuvės - patalpos (esančios rūsiuose, pusrūsiuose) arba statiniai (požeminiai garažai, technologiniai, transporto ar pėsčiųjų tuneliai ir pan.), kuriuos atitinkamai paruošus galima pritaikyti apsaugai nuo jonizuojančios spinduliuotės poveikio (mažina nuo 50 iki 100 kartų) ar griūčių silpno sugriovimo zonoje (atlaiko dinamines apkrovas 0,02 Mpa).

Slėptuvių ir kitų kolektyvinės apsaugos statinių pagrindinė paskirtis – karo padėties sąlygomis apsaugoti nuo jonizuojančios spinduliuotės, sugriovimų ir sprogimų sukeltų pavojingų poveikių žmones, atliekančius Vyriausybės nustatytus privalomuosius darbus ir užduotis.

Slėptuvių būklė turi būti tokia, kad susidarius ekstremaliai situacijai slėptuvių patalpos būtų pertvarkomos iš žmonių gyvenimo ar veiklos paskirties į žmonių apsaugos paskirties patalpas per nustatytą slėptuvės parengties laiką. Trumpalaikiai žmonių apsaugai (iki 2val.) slėptuvės turi būti tinkamai parengtos bet kuriuo momentu (neišmontuojant gamybinių įrengimų, neiškraunant daiktų ir pan.); ilgalaikiai žmonių apsaugai (iki 2 parų) bei didesnių apsauginių reikalavimų slėptuvės (iki 5 parų) turi būti parengiamos ekstremalių situacijų atvejais ne ilgiau kaip per 2 valandas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr. 1343 (V.Ž. 2001 m. lapkričio 14 d. Nr. 957) paskelbtas Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės ir rizikos objektų sąrašas. Pagal šį sąrašą Rietavo savivaldybėje valstybinės reikšmės objektų ir rizikos objektų, kur turi būti įrengtos slėptuvės nėra.

Rietavo savivaldybėje kolektyvinei gyventojų apsaugai pritaikytos 5 slėptuvės:

- UAB „Rietavo komunalinis ūkis“ - Vatušių k., Rietavo sen., talpa 20žm.;
- Rietavo savivaldybė – Laisvės a. 3a, Rietavas, talpa 20 žm.;
- Rietavo policijos komisariatas – Sauslaukio k., Rietavo sen., talpa 28 žm.;
- Plungės PGT Rietavo komanda – Plungės g. 33, Rietavas, talpa 15 žm.;
- VšĮ Rietavo PSPC, greitoji medicinos pagalba – Plungės g. 33, Rietavas, talpa 20 žm.

Pavojingi objektai ir jų statybos vietos parinkimas

Pavojingi objektai, tai įmonės, ūkio subjektai, sandėliai, kuriuose gaminamos, perdirbamos, naudojamos, laikomos viena ar kelios pavojingos medžiagos, kurių kiekis yra didesnis už nustatytą šios medžiagos ribinį kiekį, taip pat hidrotechniniai įrenginiai.

Vieta pavojingam objektui turi būti parenkama vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617), poveikio aplinkai vertinimu, kuris atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092), ir laikantis Sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir priežiūros tvarkos, patvirtintos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. 10 (Žin., 2001, Nr. 5-152).

Planuojant naujo pavojingo objekto statybą Rietavo savivaldybėje ar esamo pertvarkymą, užtikrinama, kad:

- Naujas pavojingas objektas būtų statomas ar esamame pertvarkomi įrenginiai tik tais atvejais, kai pavojingas objektas yra saugiu atstumu nuo kitų pavojingų objektų, gyvenamų rajonų, intensyvaus judėjimo kelių, rekreacinių zonų ir kitų visuomenės naudojamų ar dažnai lankomų vietų;
- Naujos statybos (gyvenamų namų, intensyvaus judėjimo kelių, rekreacinių zonų ir kitų visuomenės dažnai lankomų vietų plėtimas) vyktų saugiu atstumu nuo pavojingų objektų.

Parenkant vietą pavojingam objektui statyti, būtinai numatyti galimybes skubiai evakuoti gyventojus iš pavojingo objekto ir gyvenamųjų rajonų, esančių šalia numatomo statyti pavojingo objekto, taip pat atsižvelgiant į vietos gamtą, reljefą, vyraujančius vėjus.

Pavojingų objektų veiklos vykdytojai ir Rietavo savivaldybės administracija pagal kompetenciją privalo reguliariai, ne rečiau kaip kas 5 metus, ir tinkamiausiu būdu teikti gyventojams ir įstaigoms, patenkantiems į galimos taršos zoną, informaciją apie pavojingo objekto veiklą, galimas avarijas, taikytinas apsaugos priemones ir apie tai, kaip elgtis įvykus tokiai avarijai.

Rietavo savivaldybėje esamų pavojingų objektų sąrašas (pavojingi objektai, priskiriami pagal I-ąjį pavojingų ribinių kiekių lygį):

1. VI „Rietavo miškų urėdija“, degalinė (Palangos g. 3, Rietavas) – SAZ 50 m;
2. AB „Plungės Lagūna“, degalinė (Sauslaukio k., Rietavo sen.) – SAZ 50 m;
3. UAB „Trevena“, degalinė (Vatušių k., Rietavo sen.) – SAZ 50m;
4. UAB „Trevena“, degalinė (Lėgų k., Rietavo sen.) – SAZ 50m;
5. UAB „Gazimpeksas“, degalinė (Tverų mstl., Rietavo sav.) – SAZ 50 m;
6. UAB „Gazimpeksas“, degalinė (Dariaus ir Girėno 19, Rietavas) – SAZ 50 m;

Rietavo savivaldybėje, dėl rengiamo Rietavo savivaldybės bendrojo plano, numatomas pavojingas objektas:

- Dujų skirstymo stotis (Vitkų kaime, Daugėdų sen.) - SAZ 500 m (savivaldybės tarybos sprendimu numatoma SAZ sumažinti iki 200 m).

Rietavo savivaldybės keliai, kuriais transportuojami pavojingi kroviniai

Keliai, kuriais Rietavo savivaldybėje transportuojami pavojingi kroviniai yra šie:

- A1 Klaipėda – Kaunas, kelio ilgis 16 km, SAZ 70 m;
- 164 Tauragė - Mažeikiai, kelio ilgis 21,89 km, SAZ 50 m;
- Kryžkalnis - Vėžaičiai, kelio ilgis 23 km, SAZ 50 m.

Rietavo savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planas

Kad būtų tinkamai organizuojami ir koordinuojami vietos savivaldos institucijų, ministerijų padalinių, valstybinių tarnybų, esančių savivaldybės teritorijoje, veiksmai, vykdant gyventojų apsaugos priemones, organizuojant gelbėjimo ir avarijų padarinių šalinimo darbus, kad būtų pateikiama skubi informacija apie ekstremalų įvykį Telšių apskrities viršininko administracijos civilinės saugos valdybai Priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo departamente būtina vadovautis parengtu Rietavo savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planu.

Savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planas – dokumentas, kuriuo vadovaujasi savivaldybės meras, savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centras ekstremalių situacijų atvejais, vykdydami civilinės saugos įstatymo numatytas užduotis taikos ir karo atveju.

Plane yra:

- išaiškinta savivaldybės struktūrinių padalinių, vyriausybės įstaigų padalinių, esančių savivaldybės teritorijoje, uždaviniai ir funkcijos iki susidarant ekstremaliai situacijai ir jai įvykus;
- nustatyta savivaldybės padalinių vaidmuo ir pareigos, švelninant ekstremalių situacijų padarinius, pasirengiant ekstremalioms situacijoms, reaguojant į jas ir likviduojant jų padarinius;

- numatyta tvarka, nustatant ekstremalios situacijos dydį ir įvertinant jos padarinius;
- numatyta pagalba seniūnijoms bei tvarka, kurios reikia laikytis, norint gauti tokią pagalbą;
- numatytas valdymas, koordinavimas, valdymas ir kontrolė;
- numatyta duomenų bazė, padedanti paruošti išsamią veiksmų seką, įvykus ekstremaliai situacijai ir savivaldybės struktūrinių padalinių bei tarnybų veiksmams.

Rietavo savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plane atliktoje prognozuojamų ekstremalių situacijų ir jų padarinių rizikos analizėje įvardytos šios galimos ekstremalios situacijos bei padariniai išdėstyti parengties mažėjimo tvarka:

- avarijos elektros energetinėse sistemose bei elektros tinkluose;
- incidentai dėl pralaužtų užtvankų, išsiliejusių vandens telkinių;
- pavojingi meteorologiniai reiškiniai;
- avarijos šilumos energetinėse sistemose bei šilumos tinkluose;
- gyvulių ir kt. gyvūnų susirgimai, gaišimas, kritimai, bei žmonių maistui skirtų gyvulinės kilmės maisto produktų ar žaliavų netinkamumas vartoti;
- masiniai renginiai, sporto aštuolių eisenos, nevaldomos riaušės;
- gamtiniai miškų, durpynų, javų gaisrai;
- avarijos ir incidentai komunaliniuose tinkluose bei sistemose;
- žmonių ligos, mirtys (galimybė susirgti, sveikatos sutrikimai, sužeidimai ar žūtys);
- bendri žmonių ir gyvulių susirgimai, gyvulių ar kitų gyvūnų (taip pat vabzdžių) įkandimai arba kitoks poveikis.

Rietavo savivaldybės civilinės saugos prognozuojamų ekstremalių situacijų plane yra įtrauktas punktas – incidentai dėl pralaužtų užtvankų ir išsiliejusių vandens telkinių.

Rietavo savivaldybės suvestinėje yra 4 tvenkiniai:

1. Daugėdų – 1 tvenkinys, prie gyvenvietės, plotas 11,5 ha;
2. Daugėdų – 2 tvenkinys, miškų parko žemėje, plotas 18,5 ha;
3. Tverų tvenkinys, Tverų miestelyje, plotas 15,5 ha;
4. Girdvainių tvenkinys, prie gyvenvietės, plotas 3,5 ha.

Nustatinėjant šių tvenkinių paviršinio vandens apsaugos zonas ir apsaugos juostas vadovautis 2007 m. gegužės 1 d. įsigaliojusiu LR Aplinkos ministro Įsakymu Nr. D1-98 „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

10. BENDROJO PLANO BRĖŽINIAI

1. Žemės naudojimas ir apsaugos reglamentai M 1:50 000
2. Teritorijos inžinerinė infrastruktūra ir susisiekimas M 1:50 000
3. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimas M 1:50 000
4. Miškų išdėstymas M 1:50 000
5. Gamtinis karkasas M 1:50 000
6. Žemės ūkio teritorijų plėtojimas M 1:50 000
7. Socialinės infrastruktūros vystymas M 1:75 000